

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ceyda DEMİRBAKAN

GELENEKTEN MODERNİTEYE TÜRK KÜLTÜRÜNDE DAVETİYE VE İLAN

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2020

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ceyda DEMİRBAKAN

GELENEKTEN MODERNİTEYE TÜRK KÜLTÜRÜNDE DAVETİYE VE İLAN

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2020

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ceyda DEMİRBAKAN'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Yavuz UYSAL (İmza)

Üye (Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL (İmza)

Üye : Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT (İmza)

Tez Başlığı: Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 17/07/2020

Mezuniyet Tarihi : 06/08/2020

(İmza)
Prof. Dr. İhsan BULUT
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Gelenekten Moderniyete Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

Ceyda DEMİRBAKAN

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Ceyda DEMİRBAKAN
Öğrenci Numarası	20175242027
Enstitü Ana Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı	Türk Dili ve Edebiyatı Tezli Yüksek Lisans
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora () Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanının Unvanı, Adı-Soyadı	Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL
Tez Başlığı	Gelenekten Moderniyete Türk Kültüründe Davetiye ve İlan
Turnitin Ödev Numarası	1362786336

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 153 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 27/07/2020 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 13

alıntılar dahil % 17'dir.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(x) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

27/07/2020

(imzası)

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ	iv
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	v
TABLolar LİSTESİ	x
ÖZET	xi
SUMMARY	xii
ÖNSÖZ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DAVET VE DAVETİYE TÜRLERİ

1.1.Davet	2
1.1.1 Türkiye Dışındaki Türk Topluluklarında Davet	3
1.1.2. Türkiye’de Davet	4
1.2.Bayrak	5
1.3.Okuyucu/ Okuntucu	6
1.4.Okuntu Kelimesinin Etimolojisi	8
1.5.Okuntudan Davetiyeye	10
1.6.Elektronik Davetiyeler	17
1.7.Sesli Düğün Davetiyesi	22

İKİNCİ BÖLÜM

GEÇİŞ DÖNEMLERİ (DOĞUM-DÜĞÜN-ÖLÜM-SÜNNET-ASKERLİK) VE GEÇİŞ DÖNEMLERİNDE DAVETİYE VE İLAN

2.1.Doğum	23
2.1.1.Doğum İlanları	24
2.1.1.1.Sadece “Doğum” Başlıklı İlanlar	25
2.1.1.2.“Mutlu Bir Doğum, Mesut Bir Doğum” Başlıklı İlanlar	27
2.1.1.3.“ ‘’ Bir Oğlu Oldu” Başlıklı İlanlar	28
2.1.1.4.“Tebrik ve Müjde” Başlıklı İlanlar	28
2.2.Doğum Sonrası	33
2.2.1.Diş Hediğı	33

2.3.Evlilik Öncesi	37
2.3.1.Evlilik Teklifi İlanları.....	37
2.3.2.Nişan.....	52
2.3.2.1.Nişan İlanları	53
2.3.2.1.1.“Nişan Merasimi, Nişan, Nişanlanma” Başlıklı İlanlar	53
2.3.2.1.2.“Mutlu Bir Nişan, Mesut Bir Nişan” Başlıklı İlanlar	55
2.3.2.1.3.Fotoğraflı Nişan İlanları	56
2.3.2.1.4.“Nişanlandık” Notu İle Başlıklı İlanlar	57
2.4.Düğün	60
2.4.1.Düğün İlanları.....	61
2.4.1.1.Dönemin Önde Gelen İsimlerinin Evlilik İlanları.....	61
2.4.1.2.Sadece “Evlenme” Başlıklı İlanlar	63
2.4.1.3.“Mutlu Bir Evlenme, Mutlu Bir Düğün, Mesut Bir Nikâh” Başlıklı İlanlar ..	65
2.5.Ölüm.....	67
2.5.1.Ölüm İlanları	70
2.5.1.1.Toplum Açısından Önemli Kişilerin “Ölüm ve Vefat” İlanları	72
2.5.1.2.Sadece “Vefat” ve “Ölüm” Başlıklı İlanlar	75
2.5.1.3.“Acıklı Ölüm”Başlıklı İlanlar	79
2.5.1.4.“Vefat ve Başsağlığı” – “Vefat ve Teşekkür” İle İlgili İlanlar.....	81
2.5.1.5.Sadece “Başsağlığı” Başlıklı İlanlar.....	83
2.5.1.6.“Cenaze Merasimi” ve “Cenazeye Davet” Başlıklı İlanlar	86
2.5.1.7.Cenaze Merasimine Gelenlere “Teşekkür Etmek” Adına Verilen İlanlar	88
2.5.1.8.Diğer Ölüm Haberleri Ve İlanları	91
2.5.2.Ölüm Sonrası.....	95
2.5.2.1.Mevlit	95
2.5.2.2.Mevlit İlanları.....	95
2.6.Sünnet.....	100
2.6.1.Sünnet İlanları	102

2.6.1.1.“Sünnet Düğünü, Bir Sünnet Düğünü, Büyük Sünnet Düğünü” Başlıklı İlanlar.....	102
2.6.1.2.“ ‘ ... ’ Sünnet Oldu” Başlıklı İlanlar.....	103
2.6.1.3.Toplu Sünnet Düğünü Başlıklı İlanlar.....	104
2.7.Askerlik	107
2.7.1.Asker İlanları.....	107
 SONUÇ.....	112
KAYNAKÇA	116
EK 1: KULLANICILAR İÇİN HAZIRLANAN İZİN DİLEKÇESİ.	126
EK 2: İZİN DİLEKÇESİ-1.....	127
İZİN DİLEKÇESİ-2.....	128
İZİN DİLEKÇESİ-3.....	129
İZİN DİLEKÇESİ-4.....	130
İZİN DİLEKÇESİ-5.....	131
İZİN DİLEKÇESİ-6.....	132
İZİN DİLEKÇESİ-7.....	133
ÖZGEÇMİŞ	134

KISALTMALAR LİSTESİ

AYSD: Avrupa Yozgat Sırçalılılar Derneği.

DHA: Doğan Haber Ajansı.

TDK: Türk Dil Kurumu.

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu.

YHT: Yeni Harfli Türkçe.

s: Sayfa.

S: Sayı.

Vd.: Ve Diğerleri.

Vs.: Vesaire.

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

FOTOĞRAF 1: 24 HAZİRAN 1994.	15
FOTOĞRAF 2: 7 ARALIK 2019.	16
FOTOĞRAF 3: 2 NİSAN 2020.	17
FOTOĞRAF 4: 15 EYLÜL 2019.	18
FOTOĞRAF 5: 19 AĞUSTOS 2014.	18
FOTOĞRAF 6: 1 TEMMUZ 2017.	19
FOTOĞRAF 7: 2 KASIM 2019.	20
FOTOĞRAF 8: 24 NİSAN 2020.	20
FOTOĞRAF 9: 24 NİSAN 2020.	21
FOTOĞRAF 10: 27 EYLÜL 2019.	21
FOTOĞRAF 11: 24 AĞUSTOS 1932 AKSARAY GAZETESİ.	25
FOTOĞRAF 12: 7 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	25
FOTOĞRAF 13: 6 AĞUSTOS 1969 CUMHURİYET GAZETESİ.	26
FOTOĞRAF 14: 7 EYLÜL 1947 ULUS GAZETESİ.	26
FOTOĞRAF 15: 14 ARALIK 1948 ULUS GAZETESİ.	26
FOTOĞRAF 16: 6 OCAK 1943 ULUS GAZETESİ.	27
FOTOĞRAF 17: 7 MART 1944 İKDAM GAZETESİ.	27
FOTOĞRAF 18: 9 ŞUBAT 1946 ULUS GAZETESİ.	27
FOTOĞRAF 19: 22 OCAK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	28
FOTOĞRAF 20: 3 OCAK 1997 TÜRKİYE GAZETESİ.	28
FOTOĞRAF 21: 15 ŞUBAT 1997 GAZETESİ.	29
FOTOĞRAF 22: 10 NİSAN 2020.	29
FOTOĞRAF 23: 24 NİSAN 2020.	30
FOTOĞRAF 24: 10 NİSAN 2020.	31
FOTOĞRAF 25: 10 NİSAN 2020.	31
FOTOĞRAF 26: 24 NİSAN 2020.	32
FOTOĞRAF 27: 24 NİSAN 2020.	33
FOTOĞRAF 28: 24 NİSAN 2020.	34
FOTOĞRAF 29: 24 NİSAN 2020.	35
FOTOĞRAF 30: 24 NİSAN 2020.	35
FOTOĞRAF 31: 10 NİSAN 2020.	36

FOTOĞRAF 32: 10 NİSAN 2020.	36
FOTOĞRAF 33: 1927 BÜYÜK GAZETE. (22 ARALIK 2019).	37
FOTOĞRAF 34: 2 OCAK 1944 İKDAM GAZETESİ.	38
FOTOĞRAF 35: 3 ŞUBAT 1944 İKDAM GAZETESİ.	39
FOTOĞRAF 36: 30 MART 1944 İKDAM GAZETESİ.	40
FOTOĞRAF 37: 11 MAYIS 1945 İKDAM GAZETESİ.	42
FOTOĞRAF 38: 19 HAZİRAN 1946 İKDAM GAZETESİ.	42
FOTOĞRAF 39: 17 OCAK 1947 İKDAM GAZETESİ.	43
FOTOĞRAF 40: 30 AĞUSTOS 1948 İKDAM GAZETESİ.	44
FOTOĞRAF 41: 6 EYLÜL 1948 İKDAM GAZETESİ.	44
FOTOĞRAF 42: 21 NİSAN 2012 AKASYAM HABER İNTERNET SAYFASI.	45
FOTOĞRAF 43: 29 MART 1981 GÜNAYDIN GAZETESİ.	45
FOTOĞRAF 44: 11 AĞUSTOS 2012 DHA.	46
FOTOĞRAF 45: 1 AĞUSTOS 2016.	46
FOTOĞRAF 46: 9 EYLÜL 2014.	47
FOTOĞRAF 47: 20 MAYIS 2020.	48
FOTOĞRAF 48: 20 MAYIS 2020.	49
FOTOĞRAF 49: 20 MAYIS 2020.	50
FOTOĞRAF 50: 20 MAYIS 2020.	50
FOTOĞRAF 51: 20 MAYIS 2020.	50
FOTOĞRAF 52: 20 MAYIS 2020.	51
FOTOĞRAF 53: 20 MAYIS 2020.	51
FOTOĞRAF 54: 20 MAYIS 2020.	52
FOTOĞRAF 55: 13 EKİM 1934 CUMHURİYET GAZETESİ.	53
FOTOĞRAF 56: 24 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	54
FOTOĞRAF 57: 8 EYLÜL 1945 TANIN GAZETESİ.	54
FOTOĞRAF 58: 16 OCAK 1946 SELÇUK GAZETESİ.	54
FOTOĞRAF 59: 13 HAZİRAN 1944 ULUS GAZETESİ.	55
FOTOĞRAF 60: 5 EYLÜL 1948 İKDAM GAZETESİ.	55
FOTOĞRAF 61: 9 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	56
FOTOĞRAF 62: 6 MAYIS 1965 HAYAT DERGİSİ.	56
FOTOĞRAF 63: 21 OCAK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	57
FOTOĞRAF 64: 1 ARALIK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	57
FOTOĞRAF 65: 24 NİSAN 2020.	58

FOTOĞRAF 66: 2 HAZİRAN 2013.	59
FOTOĞRAF 67: 24 NİSAN 2020.	59
FOTOĞRAF 68: 17 OCAK 1929 HÂKİMİYET-İ MİLLİYE.	61
FOTOĞRAF 69: 25 ARALIK 1929 AKSARAY GAZETESİ.	61
FOTOĞRAF 70: 19 MAYIS 1932 CUMHURİYET GAZETESİ.	62
FOTOĞRAF 71: 3 OCAK 1934 AKŞAM GAZETESİ.	62
FOTOĞRAF 72: 1 ARALIK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	62
FOTOĞRAF 73: 8 EKİM 1939 TAN GAZETESİ.	63
FOTOĞRAF 74: 24 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	63
FOTOĞRAF 75: 2 ŞUBAT 1946 SELÇUK GAZETESİ.	63
FOTOĞRAF 76: 13 KASIM 1947 ULUS GAZETESİ.	64
FOTOĞRAF 77: 6 AĞUSTOS 1948 ULUS GAZETESİ.	64
FOTOĞRAF 78: 22 NİSAN 1944 ULUS GAZETESİ.	64
FOTOĞRAF 79: 10 OCAK 1942 TAN GAZETESİ.	65
FOTOĞRAF 80: 12 MAYIS 1944 ULUS GAZETESİ.	65
FOTOĞRAF 81: 13 HAZİRAN 1944 ULUS GAZETESİ.	65
FOTOĞRAF 82: 24 NİSAN 2020.	66
FOTOĞRAF 83: 24 NİSAN 2020.	66
FOTOĞRAF 84: 5 MART 2019'DA MALATYA'DA BİR TAZİYE DAVETİ.	70
FOTOĞRAF 85: 3 OCAK 1929 MİLLİYET GAZETESİ.	72
FOTOĞRAF 86: 7 MART 1944 ULUS GAZETESİ.	72
FOTOĞRAF 87: 10 KASIM 1939 YENİ SABAH GAZETESİ.	73
FOTOĞRAF 88: 24 EKİM 1940 AKŞAM GAZETESİ.	73
FOTOĞRAF 89: EYLÜL 1942 KONYA DERGİSİ.	74
FOTOĞRAF 90: 3 MART 1942 TAN GAZETESİ.	74
FOTOĞRAF 91: 26 MAYIS 1945 İKDAM GAZETESİ.	75
FOTOĞRAF 92: 19 EKİM 1957 MEDENİYET GAZETESİ.	75
FOTOĞRAF 93: 9 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	76
FOTOĞRAF 94: 9 EYLÜL 1941 TAN GAZETESİ.	76
FOTOĞRAF 95: 16 NİSAN 1942 TAN GAZETESİ.	77
FOTOĞRAF 96: 17 KASIM 1947 ULUS GAZETESİ.	77
FOTOĞRAF 97: 1 AĞUSTOS 1949 CUMHURİYET GAZETESİ.	77
FOTOĞRAF 98: 4 ARALIK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	78
FOTOĞRAF 99: 22 OCAK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	78

FOTOĞRAF 100: 6 OCAK 1940 TAN GAZETESİ.	79
FOTOĞRAF 101: 6 OCAK 1942 TAN GAZETESİ.	79
FOTOĞRAF 102: 28 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	80
FOTOĞRAF 103: 1 EYLÜL 1939 TÜRK SÖZÜ GAZETESİ.	80
FOTOĞRAF 104: 17 MART 1943 ULUS GAZETESİ.	80
FOTOĞRAF 105: 15 EKİM 1969 CUMHURİYET GAZETESİ.	81
FOTOĞRAF 106: 25 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	81
FOTOĞRAF 107: 6 HAZİRAN 1995 YENİ KONYA GAZETESİ.	82
FOTOĞRAF 108: 15 ŞUBAT 1997 TÜRKİYE GAZETESİ.	82
FOTOĞRAF 109: 3 ARALIK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	83
FOTOĞRAF 110: 21 OCAK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	83
FOTOĞRAF 111: 22 OCAK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	84
FOTOĞRAF 112: 18 OCAK 1946 ULUS GAZETESİ.	84
FOTOĞRAF 113: 6 HAZİRAN 1995 YENİ KONYA GAZETESİ.	85
FOTOĞRAF 114: 1 OCAK 1997 TÜRKİYE GAZETESİ.	85
FOTOĞRAF 115: 19 EKİM 1934 CUMHURİYET GAZETESİ.	86
FOTOĞRAF 116: 25 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	86
FOTOĞRAF 117: 13 ARALIK 1941 TAN GAZETESİ.	87
FOTOĞRAF 118: 13 EYLÜL 1948 İK DAM GAZETESİ.	87
FOTOĞRAF 119: 9 HAZİRAN 1935 TÜRK DİLİ GAZETESİ.	88
FOTOĞRAF 120: AĞUSTOS 1935 SON POSTA GAZETESİ.	88
FOTOĞRAF 121: 9 EYLÜL 1941 TAN GAZETESİ.	89
FOTOĞRAF 122: 23 NİSAN 1942 TAN GAZETESİ.	89
FOTOĞRAF 123: 15 EKİM 1969 CUMHURİYET GAZETESİ.	90
FOTOĞRAF 124: 1 ARALIK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	90
FOTOĞRAF 125: 17 ARALIK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	91
FOTOĞRAF 126: 22 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	91
FOTOĞRAF 127: 12 MART 1942 TAN GAZETESİ.	92
FOTOĞRAF 128: 6 TEMMUZ 1942 TAN GAZETESİ.	92
FOTOĞRAF 129: 7 TEMMUZ 1947 SON TELGRAF GAZETESİ.	92
FOTOĞRAF 130: 1 OCAK 2020 HÜRRİYET GAZETESİ.	93
FOTOĞRAF 131: 22 NİSAN 2020 SÖZCÜ GAZETESİ.	93
FOTOĞRAF 132: 23 NİSAN 2020.	94
FOTOĞRAF 133: 23 NİSAN 2020.	94

FOTOĞRAF 134: 21 MART 1937 AKŞAM GAZETESİ.	95
FOTOĞRAF 135: 21 EYLÜL 1940 TAN GAZETESİ.	96
FOTOĞRAF 136: 6 TEMMUZ 1941 TAN GAZETESİ.	96
FOTOĞRAF 137: 12 MART 1942 TAN GAZETESİ.	96
FOTOĞRAF 138: 28 HAZİRAN 1946 İKDAM GAZETESİ.	97
FOTOĞRAF 139: 1 AĞUSTOS 1969 CUMHURİYET GAZETESİ.	97
FOTOĞRAF 140: 6 AĞUSTOS 1969 CUMHURİYET GAZETESİ.	97
FOTOĞRAF 141: 2 OCAK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	98
FOTOĞRAF 142: 17 ARALIK 1980 TERCÜMAN GAZETESİ.	98
FOTOĞRAF 143: 23 NİSAN 2020.	99
FOTOĞRAF 144: 23 NİSAN 2020.	99
FOTOĞRAF 145: 6 HAZİRAN 2019.	101
FOTOĞRAF 146: 23 NİSAN 2020.	101
FOTOĞRAF 147: 23 NİSAN 2020.	102
FOTOĞRAF 148: 7 EYLÜL 1947 ULUS GAZETESİ.	102
FOTOĞRAF 149: 4 AĞUSTOS 1948 ULUS GAZETESİ.	103
FOTOĞRAF 150: 20 AĞUSTOS 1948 İKDAM GAZETESİ.	103
FOTOĞRAF 151: 19 HAZİRAN 1955 YENİ KONYA GAZETESİ.	103
FOTOĞRAF 152: 22 HAZİRAN 1955 YENİ KONYA GAZETESİ.	104
FOTOĞRAF 153: 9 HAZİRAN 1948 TÜRK SÖZÜ GAZETESİ.	104
FOTOĞRAF 154: 25 AĞUSTOS 1948 İKDAM GAZETESİ.	105
FOTOĞRAF 155: 23 HAZİRAN 1995 YENİ KONYA GAZETESİ.	105
FOTOĞRAF 156: 5 AĞUSTOS 2019.	106
FOTOĞRAF 157: 24 NİSAN 2020.	106
FOTOĞRAF 158: 27 EYLÜL 1937 TAN GAZETESİ.	107
FOTOĞRAF 159: 5 HAZİRAN 1940 TAN GAZETESİ.	108
FOTOĞRAF 160: 26 OCAK 1942 TAN GAZETESİ.	108
FOTOĞRAF 161: 29 OCAK 1942 TAN GAZETESİ.	109
FOTOĞRAF 162: 5 EYLÜL 1943 TAN GAZETESİ.	109
FOTOĞRAF 163: 30 NİSAN 1944 SON TELGRAF GAZETESİ.	110
FOTOĞRAF 164: 29 NİSAN 1949 TÜRK DİLİ GAZETESİ.	110
FOTOĞRAF 165: 30 TEMMUZ 2017.	111
FOTOĞRAF 166: 29 OCAK 2020 GAZETE ARENA.	111

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Davetiyelerde Dönemler ve Aşamaları.....	11.
Tablo 2: Erkek Adayların Evlilik Teklifinde Kullandığı Adlar.....	41.
Tablo 3: Kadın Adayların Evlilik Teklifinde Kullandığı Adlar.....	41.

ÖZET

Tüm toplumlarda yapılan doğum, nişan, evlenme, ölüm, askerlik gibi önemli etkinliklerde “davet, davet etme, davet edilme, davetiye” eylemleri önem arz etmektedir. Burada; insanların bir arada bulunması, sosyal bir birlik oluşturulması, aynı duygu ve düşünceleri taşıması hedeflenmiştir. Ortak bir paydada buluşan insanlar bu etkinliklerin öznesi olan kişi ya da kişilerin yeni bir hayata başlamasına şahit olur. Bu eylemler toplumsal değişimin bir parçası olup aynı zamanda bireylerin de statü sahibi olmasını sağlar.

Türk toplumlarında doğum, evlenme ve ölüm eylemleri her zaman önemli olmuştur. Bu dönemler etrafında gelenekler, ritüeller, inanmalar oluşturulmuş; en önemlisi diğer insanların bu etkinliklerden haberdar olması istenmiştir. Bu sebeple çeşitli yöntem ve nesneler aracılığıyla toplumun diğer fertleri davet edilmiştir.

Bu çalışmada Türk kültür tarihinde geçiş dönemleri üzerinde durulmuştur. Bu dönemlerin tanımı ve işleyiş mekanizması değerlendirilmiştir. Devamında davetiye ve ilan kavramlarının geçmişten günümüze uzanan kültürel ve gelişim aşamaları tahlil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Davetiye, Geçiş Dönemleri, İlan, Modernizm, Okuntu.

SUMMARY

INVITATION AND ADVERTISEMENT FROM TRADITIONAL TO MODERNITY IN TURKISH CULTURE

Important activities such as birth, engagement, marriage, death, military service in all societies, “invitation” actions are important. The main purpose here is for people together, to form a social unity to carry the same feeling and thoughts. People meeting on a common denominator witness the start of a new life or the person or people who are the subjects of these activities. These actions are part of social change and also ensure that individuals have status.

Birth, marriage and death actions have always been important in Turkish societies. Traditions, rituals, beliefs were created around these periods and most importantly other people were asked to be aware of these activities. For this reason, other members of the society have been invited through various methods and objects.

In this study, transition periods in Turkish cultural history emphasized. The definition and functioning mechanism of these periods were evaluated. Next cultural and development stages of invitation and advertisement concepts from past to present have been analyzed.

Key Words: Invitation, Transition Periods, Advertisement, Modernism, Okuntu.

ÖNSÖZ

Halk arasında oluşturulan bütün davranış kalıpları Türk edebiyatının konusunu oluşturmaktadır. Edebiyat, toplumun sosyal ve kültürel kanallarından beslenerek varlığını sürdürmeye devam etmektedir. Geçiş dönemleri merkezli oluşturulan gelenekler edebiyatın özellikle de halk biliminin bir parçasıdır. Yapılan ve yapılacak olan davet, bu takvimsel oluşumların en önemli parçalarındandır.

Hazırlanan bu çalışma; giriş, iki bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Birinci bölümde açılan “Davet ve Davetiye Türleri” başlığında davetiyenin tarihsel gelişim süreçleri ele alınmıştır.

İkinci bölümünde oluşturulan “Geçiş Dönemleri (Doğum, Düğün, Ölüm, Sünnet, Askerlik) ve Geçiş Dönemlerinde Davetiye ve İlan” başlığında; doğum, düğün, ölüm, askerlik, sünnet ve mevlit davetleri üzerinde durulmuştur. Bu bölümde konuyla ilgili olarak 1927 yılından günümüze kadar olan süreçte davet ve davetiye türleri değerlendirilmiştir. Ayrıca 1924-2000 yılları arasında tirajı yüksek sayılı olan ve tanınan gazete ilanlarına yer verilmiştir.

Maddî ve manevî anlamda bana her zaman destek olan sevgili aileme ve teze farklı bakış açıları geliştiren dönem arkadaşım Miyase GÜZEL’e, yüksek lisans eğitimime katkıda bulunan hocam Prof. Dr. Zekeriya KARADAVUT’a; tezin hazırlanmasında bana yol gösteren danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL’a teşekkür ederim.

ANTALYA, 2020
Ceyda DEMİRBAKAN

GİRİŞ

İnsan canlı bir varlık olarak yaşamı boyunca doğum, evlilik, sünnet, ölüm, askerlik ve mevlit gibi birçok toplumsal dönüşümü ve bireysel gelişimi etkileyen geçiş dönemleri yaşamaktadır. Bu geçiş dönemleri günlük yaşantının asayışı için biran önce aşılması gereken dönemlerdir. Özellikle doğum, düğün ve ölüm dönemleri insanlarda yarı tedirginlik uyandıran ve eşik geçmeyi koşullayan eylemlerdir. Konuyla ilgili olarak Sedat Veyis Örnek şu açıklamada bulunmaktadır:

Her birinin kendi bünyesi içerisinde birtakım alt bölümlere ve basamaklara ayrıldığı bu üç önemli aşamanın çevresinde birçok inanç, âdet, töre, tören, âyin, dinsel ve büyüsel özlü işlem kümelenerek söz konusu geçişleri bağlı bulundukları kültürün beklentilerine ve kalıplarına uygun bir biçimde yönetmektedirler. Bunların hepsinin amacı da kişinin bu “geçiş” dönemindeki yeni durumunu belirlemek, kutsamak, kutlamak, aynı zamanda da kişiyi bu sırada yoğunlaştığına inanılan tehlikelerden ve zararlı etkilerden korumaktır (Örnek, 2000: 131).

Geçiş dönemleri irili-ufaklı, bireysel-bütünsel olarak her zaman varlığını sürdürmüştür. İlkel dönemlerden itibaren doğum kutsanmış, evlilik kurumu önemsenmiş, ölüm olayı korku ile karışık tedirgin edici olmaktadır. Bu geçişlerin etrafında gelişen inanışlar ve uygulamalar bugüne kadar gelebildiği için geçmişe ait önemli ipuçları taşımaktadır. C. L. Strauss bu geçiş dönemlerinin tüm toplumlarda benzerlik gösterdiğini ve kültürler arası bir etkileşim yaşandığını ifade etmiştir.

Yalnız kendininkiler değil, başka toplumlarınkiler, yabancı toplumlarınkiler de ilgisini çekmiştir. Bu merak Büyük İskender ile Asya'ya gelen tarihçilerde karşımıza çıktığı gibi, Ksenofanes'de, Herodotos'da, Pausanias'da da vardır. Daha spekülâtif bir seviyede kalmakla beraber, Aristoteles ve Lukretius için de aynı şey söylenebilir. İslâm âlemine gelince, XIV. asırda yaşayan büyük seyyah İbn Batuta ile tarihçi ve fikir adamı İbn Haldûn antropolojik zihniyetten hiç de uzak değildirler. VII. asırdan itibaren Hindistan'a giden Çin'li budist rahipler de öyle (Strauss, 1975: 106).

Bu geçiş süreçleri hem bireylerin hem de toplumların kendi içinde gelişmesine ve değişmesine sebep olmaktadır. Süreç içerisinde kitle iletişim araçlarının artması ile değişen gelenek, görenek örf ve adetler ile karşılaşmaktadır. Türk kültürü içerisinde bulunan geçiş dönemi geleneklerinin form değiştirerek yoluna devam ettiği gözlemlenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM DAVET VE DAVETİYE TÜRLERİ

1.1. Davet

TDK'ye göre Arapça “davet” olarak kullanılan kelime “çağrı/çağırma” anlamına gelmektedir.¹Eski Türk toplumlarında düğüne davet için, bugün dağıtılan davetiyeler ve gönderilen elektronik postalar yerine farklı hediyeler kullanılmaktadır. Özellikle ok, düğün davetiyesi niteliğinde olup aynı zamanda farklı toplantı türlerinde de kullanılan bir davet şeklidir. Hun, Göktürk ve diğer Türk devletleri hakanları halkı bir yere toplamak istediklerinde onlara davet için“ok” gönderdikleri kaydedilmektedir. Bugün Anadolu'nun farklı yerlerinde davetiye yerine kullanılan “okuntu”(Eröz, 1977: 176)kelimesinin de davet için kullanılan “ok” sözcüğünden geldiği ifade edilmiştir. Divanü Lûgat-it Türk'te “okuntu” “bitik okındı: kitap okundu” şeklinde ifade edilmektedir(Atalay, 2013: 202).

İslam Ansiklopedisi'nde davet ve bu davetin kabulü davet edilen kişinin davete icabet etmesi uygundur. Hz. Muhammed'in de davete icabeti emreden çeşitli hadisleri nakledilmiştir.²

Okuntu sırasında yapılan davetin akılda kalıcı bir şekilde olması için sözlü kültür ürünlerinden destek alınmaktadır. Örneğin aşağıda verilen mani örneği bir davet sırasında söylenmektedir:

Mani mani mendilden
Çıra yaktım kandilden
Gel otur mani diyek
Sen ağızdan, ben dilden
Mani mani rehindir
Manime gelen kimdir?
Kızlar mani diyelim
Bakalım dertli kimdir?(Gözaydın, 1989: 11).

Konya dergisinde yapılan bir davet sırasında Boz Beyi düğüne “Kozan Oğlu” türküsünden bir dörtlük ile çağırmaktadır.

“Karakavak yıkıntısı
Yaprağının döküntüsü

¹<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

²<https://islamansiklopedisi.org.tr/dugun> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

Kozan oğlu düğün tutmuş

Haniya bunun okuntusu.”(Süslü, Mayıs 1942: 35).

Oğuzlarda Oğuz Han dünyaya gelen çocuklarına ad verirken büyük kurultayı toplayıp halkı davet ettiği bir şölen vermektedir(Köprülü, 1999: 73). Anadolu Selçuklularında yılda iki defa düzenlenen ve himayesinde bulunan bütün boy beylerinin katıldığı büyük av eğlencesine davet üzerine katıldıkları bilinmektedir(Köprülü, 1999: 83).

Düğünlerde silah atılması, testi kırılması vb. uygulamalar geçmişte gürültü yöntemi ile “kara iyelerin kovulması”(Kalafat, 2000: 132)için yapılır. Bu uygulama aynı zamanda düğünün başladığını haber vermektedir.

Altay Türklerinde kadın doğuracağı zaman bütün akrabalar “yurt” adı verilen çadırın içinde toplanır ve erkekler çadırın dışında kalır. Bu erkeklerin vazifesi, gebe kadının ağrısı başladığında korkunç bir gürültü kopararak tüfek patlatır. Bu gürültü çocuk doğuncaya kadar devam eder ve kötü ruhlar hem kadından hem de çocuğundan uzak tutulur(Radlof’tan akt. Kayabaşı, 2013: 33). Bu şekilde silah atarak bebeğin doğumu ilan edilir.

Prof. Dr. Umay Günay Âşık edebiyatında bireyin şamanlık mertebesine geçişinde bir davet sürecinin yaşandığını ifade etmiştir. “Bir genç, ölü bir şamanın ruhu veya ölü şamanların ruhları tarafından şaman olmaya davet edilirdi. Böyle bir davetle karşılaşan genç, psikolojik kriz geçirir, dalgınlaşır, yalnızlık arar, uykusunda şarkı söyler ve kolaylıkla sık sık şuurunu kaybederdi (...)”(Günay, 2008: 44).Şamanlığın özünde ilahi bir çağrı/davet bulunmaktadır. Bu davet, aday şamana rüya ile ya da kalıtımsal yollarla geçer(Eliade, 1999: 31).

Tasavvuf kültüründe bulunan tarikatlarda da davet anlayışı görülmektedir. Mevlana’ya göre bir insan, bir dini ilme soğuk ve önyargılı olsa bile dine davet edilmelidir. Çünkü insan Hz. Muhammed’in varisidir ve tebliğ de Allah’ın bir emridir(Kaska, 2016: 133). Bu anlayışa göre tebliğ Allah yolunda yapılan dine, ibadete davet olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.1.1 Türkiye Dışındaki Türk Toplumlarında Davet

Kaşkay Türklerinde düğüne davet eden kişiye “ohçu”(Karaaslan,2010: 189) adı verilir. Davetliler ohçuya para verildiği ve atına bir hediye bağlandığı bilinmektedir. Ayrıca düğünün süreceği tarihler içerisinde istenilen gün ve saatte davet yapılır.

Ahıska Türklerinde “teklifçi”(Kayabaşı, 2013:144) adı verilen kişi köy halkını yapılacak düğüne davet etmektedir. Kaşkay Türklerinde “ohçu, elçi”(Karaaslan, 2010: 196) adı verilen kişiler davetçi olarak insanları düğüne çağırmaktadır.

Gagavuz Türklerinde düğüne davet damat tarafından olan ve “dever”(Perçemli, 2011: 113) adı verilen kişiler tarafından yapılmaktadır. Kız tarafından ise kızın akrabalarından genç bir erkek yapmaktadır. Bu kişiler bindikleri atın boynuna beyaz havlu bağlayıp yola

çıkılmaktadır. Delikanlılar cuma veya cumartesi akşamları şarap dolu olan “çotra” (Perçemli, 2011: 113) ile akrabalarını düğüne davet etmektedir.

Kosova Türklerinde davetin merkezinde bir koç bulunmaktadır. Koçun başı kırmızıya boyanır ve boynuzlarına kırmızı elma geçirilir. Davul ve zurna eşliğinde sokak sokak dolaşarak insanlar düğüne davet edilir.

Kandıra Türkmenlerinde düğün “küçük kına”(Altun, 2004: 268)adı verilen etkinlikle başlamaktadır. Düğünün başladığının bir habercisi olan “düğün bayrağı” küçük kınanın yapılacağı akşamın sabahında asılmaktadır. Kandıra Türklerinde düğüne çağrı davetiyelerle yapılmaktadır. Kız evi tarafından hazırlanan ekmekler, akrabalara ve komşulara dağıtılır. Erkek tarafında düğüne davet dağıtılan mum ve kibrit ile yapılmaktadır.

1.1.2. Türkiye’de Davet

Aydın Tahtacılar’da nişan töreni için “hem oğlanın hem kızın annesi”(Duman, 2019: 117) misafirlere davete çıkmaktadır. Köydeki ev sayısına göre bir su bardağı toz şekeri poşetlenir ve kız evinin yakını olan genç kadınlar köydeki evlere bu şekerleri dağıtarak misafirleri düğüne davet eder. Kız evi şeker dağıtırken oğlan evi de bastırılan davetiyeleri dağıtmaktadır.

Mersin’de gelin ve damat evi düğüne davet edilecek misafirler için havlu, mendil, gömlek ve çeşitli küçük hediyeler olarak bu hediyeleri davetlilere vermektedir. Bu düğüne davete “okuntu”(Kayalı, 2010: 111) adı verildiği aktarılmaktadır. Kesilen ağaç dalının ucuna bir portakal takılarak yan kısmına bayrak asılır. Düğünde ikram etmek için kesilen keçinin kanı bu ağaç dalına sürülür. Erkek evinde asılacak bayrağın görünen bir yerde olmasına dikkat edilir. Bu işleme “bayrak kaldırma/dikme”(Kayalı, 2010: 116-118) adı verilmektedir.

Adıyaman’ın Ağuichen ocağına mensup Alevilerde yapılan düğünlere davet edilen misafirlere “halat” (Kılıç, 2019:151) adı verilen hediyeler dağıtılmaktadır. Bu hediyeler genellikle kıyafet, havlu ve kumaş şeklinde olmaktadır. Hediyelerin kimlere verileceği konusunda akrabaların yakınlık derecesi önemlidir. Bu ocağı mensup kişiler, davetçileri maddî durumu iyi olmayan kişiler arasından seçmekte ve bu kişinin aklı başında olmasına dikkat etmektedir. Davetçiye davetli listesi eşliğinde bu kişinin evleri dolaşıp evlenecek kişilerin adını, düğün yerini ve zamanını bildirerek davet etmektedir. Düğünün kişiler arasındaki sevgi bağlarını kuvvetlendirmesi inancı mevcuttur(Yaran, 1994: 16).

Sakarya’da gelin evinde yapılacak kına gecesi için “kına ekmeği”(Solmaz, 2006: 68-69) adı verilen bir ekmek yapılır ve misafirler bu şekilde kına gecesine davet edilir.

Kastamonu Abana’da düğün yapıldıktan sonraki gün “gelin görmesi”(Yıldız, 2002: 556) adı verilen bir eğlence düzenlenmektedir. Bu eğlencenin benzeri İç Anadolu’da yapılan

“yüz açımı” adlı merasim olarak bilinmektedir. Bu törene gelin kızın annesi dışındaki herkes davet edilmektedir. Sadece kadınların katılması mümkündür. Burada yapılan “feminen-davet” kadınlara yönelik olduğu için erkeklerin bu organizasyona katılması uygun değildir.

Düğünlere davet için önemli bir materyal olan Türk bayrağı devletin devamlılığını, ailenin birlik ve beraberliğini temsil etmektedir. Anadolu’da düğün haftasının pazartesi veya perşembe gününde bayrak asılır. Bu bayrak asma işlemine “şah, nahıl, şimşir, gelbere, yom” (Başçetinçelik, 1998: 214)adı verilmektedir. Dikilen bu bayrağın çevresine tarım toplumunun bir getirisi olarak bereketin ve bolluğun artması için çeşitli meyveler ve bitkilerin asıldığı görülmektedir. Ankara Kızılcahamam’da okuyucular tarafından davet yapıldığı ve kendilerine üzüm ya da şeker verildiği kaydedilmiştir.

Harput’ta düğüne davet edilecek kişilerin isim listesi hazırlanır. Bu listede kişilerin konumları dikkate alınır. Harput’un önde gelen kişileri(âlimler, devlet büyükleri, tüccarlar, köy ağaları ve beyleri), esnaf ve komşular davet edilmektedir. Bu görev, düğünde ilahi okumak için seçilen “uhucu” adında dört kişiye verilmektedir. Bu kişiler her bir haneyi dolaşp düğün sahibinin selamını, davetin gün ve saatini söyleyerek gerçekleştirir. Böylelikle karşılığında bahşiş de alır(Şunguroğlu, 1967:4151). İç Anadolu Bölgesinde düğüne davet şu şekilde gerçekleşmektedir:

Düğün başlamadan bir iki gün evvel köy halkına birer avuç üzüm çerez dağıtılır. Bu düğüne davet demektir. Çok zengin olanlar saygılı komşulara bir iki metre ipekli ve sair kumaşlar gönderirler. Bunun karşılığı birkaç lira para veya bir koyunla ve düğünü ziyaretle ödenir. Düğünlerde davul zurna ve herhalde tam kadrolu bir ince saz takımı bulunur. Düğün üç günden bir haftaya kadar devam eder (Eke, Ağustos-Eylül 1948: 46).

Pertev Naili Boratav düğüne yapılan davetin başkahramanlarının kadın olduğu bilgisini vermiştir. Örneğin Toroslar’da, Sivas’ta ve Eskişehir’de kadın davetçilerin bulunduğu bilinmektedir. “Düğüne çağrı, Anadolu’nun birçok yerinde okuntu, okuma deyimleriyle karşılanır; kimi yerlerde bu amaçla gönderilen hediyelere yolluk denilmektedir. Toroslar bölgesinde düğüne çağrı, yol dağıtma olarak adlandırılmaktadır.” (Boratav, 1984:216).

1.2. Bayrak

TDK’ye göre bayrak, “bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak” olarak ifade edilmektedir.³ Bayrak, geçiş dönemlerinden biri olan evlenmede karşımıza çıkan önemli bir semboldür. Damat evinde düğün başlamadan önce “bayrak kurbanı”(Duman,

³<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

2019: 130) adı verilen bir kurban kesilmektedir. Bu kesim işlemi düğünün başladığını ve misafirlerin davet edildiğini göstermektedir. Bayrak kurbanı olarak kesilen horoza “Cebrail” adı verilir ve bu horoz parçalanmadan pişirilir.

Bayrak, bir işaret ve davet olarak kullanılmaktadır. Çukurova Yörüklerinde görülen bir uygulamaya göre düğüne davet edilen herkes oba/çadır bayraklarını açarak yola çıkmakta ve her grubun bir düğün bayrağı olduğu bilinmektedir. Bu bayraklar “gelin bayrağı ve oğlan bayrağı”(Artun, 1996: 35-38) olarak adlandırılmaktadır. Erkek tarafının bayrağı çadırın sağına, kız tarafının bayrağı çadırın soluna asılmakta ve sağa asılan bayrağın altına bekâr erkekler, sola asılan bayrağın altına ise evli olanlar oturmaktadır.

Gömbe Yörüklerinde düğüne davet eden davetçilerin elinde bayrak olmakta ve bu bayrak ile bütün halkı düğüne davet edilmektedir(Artun, 1996: 82). Sibiry Türklerinde gelin evinin kozmik düzeninin merkezi durumunda oluşunu gösteren kanıtlardan biri, düğünün en ayırt edici özelliği ve simgesi de olan evin bacasına takılan kayın dallarıdır(Ergun, 2014: 63).

Türkmenistan Türklerinde görülen “yatır bayrağı” onların egemenliğini gösterirken, Türklerin İslamiyet’ten önceki bayrak anlayışını da devam ettirdiğinin bir kanıtı olmaktadır(Kalafat, 2000: 161).

Bayrağın asılması düğün evine ve cenazeye davet niteliğindedir. E. Tryjarski’ye göre Kazak ve Kırgız Türklerinde ölüm daveti bayrak aracılığıyla yapılmaktadır. “Çadırın üstüne bir erkek öldüğünde beyaz, bir kadın öldüğünde de siyah bir bayrak asarlardı”(Tryjarski, 2012: 17) Ayrıca Kırgızlarda cenaze evinin önüne mavi bir bez asılarak ölü evinin fark edilmesi sağlanılmaktadır(Erdem, 2000: 233).

1.3. Okuyucu/ Okuntucu

TDK’ye göre okuntu, “halk ağzında düğüne çağrı yapan kimse” olarak tanımlanmaktadır.⁴Ankara’nın Kuşçu köyünde nişan töreni genellikle pazar veya perşembe günü düzenlenmektedir. Bu nişan çoğunlukla kadınlar arasında yapılmakta ve nişandan birkaç gün önce köye kadın okuyucular çıkarılmaktadır(Erk, 1975: 7320–7321).

Osmaniye Düziçi’nde düğünler genellikle cuma günü başlayıp pazartesi günü sona erer. Cuma günü başlayacak düğün haftasının pazartesi günü “okuntu” dağıtılmaya başlanılmaktadır. Düziçi’nde okuntu kelimesi yerine “dürü” kavramı da kullanılmaktadır. Bu kavram bugün gelin ve damat evine götürülen hediyelerin adına verilmektedir(Bülbül, 2006: 56-57). İki kelimenin arka planında “hediyeleşme” eylemi bulunmaktadır. Kıbrıs’ta para ile tutulan ve davetçiler için

⁴<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

kullanılan diğ er bir ifade olan ‘‘ a ıgırıcı hanımlar’’(Eker, 1999: 38) evleri dolaşarak misafirleri düğüne davet eder.

Şeref Boyraz Sivas’ın bazı ilçelerinde okuntu sözcüğü yerine ‘‘mumcu’’(Boyraz, 2009: 89) kavramının kullanıldığını belirtilmektedir. Emirdağ’da d    n zamanı ‘‘okuntu’’ denilince akla ilk gelen ismin ‘‘Okuntucu Dudu’’(Gümüş, 2019: 230)oldu  nunu ifade edilmektedir. Bazı bölgelerde biri kadın diğ eri erkek iki farklı ‘‘okuyucu’’ tutuldu  , erkek okuyucuların erkekleri, kadın okuyucuların ise kadınları davet ettiği bilinmektedir. Okuyucu ile birlikte dağıtılan hediyeler arasında kumaş, havlu, namazlık, bardak, çorap, mendil, şeker, çerez, gömlek, havlu ve t  lbent gibi eşyaların olduğu bilinmektedir.

Geleneğe göre okuyucuya bir de küçük kız çocuğu eşlik etmektedir. Okuntuya çıkmadan bir gün önce okuyucu ve yanındaki küçük kız, hamama götürülür veya evde banyo yaptırılır. Bir sonraki gün elbisesi ve ayakkabısı giydirilip saçları taranmaktadır. Hazırlıklar bittikten sonra küçük kızın boynuna bahşiş konması için bir  anta asılmaktadır(Boyraz, 2009: 88).

Hamit Zübeyir Koşay’ın ifadesine göre Isparta’da düğüne davet etmek için ‘‘okucu’’(Koşay, 1944: 138)adı verilen davetçiler dolaşmakta ve bu davetçiler yanlarında davetlilere verilmek üzere çeşitli hediyeler götürmektedir.

Osmaniye yöresinde düğüne davet edilen kişilere ‘‘buyurucu’’ (Doğaner, 2006: 149) denilmektedir. Bazı bölgelerde düğüne davet eden kişiler çocuklar, gençler veya maddî durumu iyi olmayan kişiler arasından seçilmektedir.

Okuntu için görevlendirilen kadınları ve erkekleri, genç insanların bu i  i tam anlamıyla yapamayacaklarına inandıkları için orta yaş grubundan seçildiği bilinmektedir. Okuntucular davetlilere ‘‘düğünümüz var, buyurun’’(Boyraz, 2009: 89)şeklinde davet etmektedir. Okuntu yapan kişilerinin evli ve çocuklu olması istenmektedir. Bu kişiler maddî durumu iyi olmayanlardan seçilmektedir.

Okuyucu kişiler ellerinde davetli listesine uyarak misafirleri düğüne davet eder.  orum’da ‘‘okuyucu gönderme’’ adında bir seremoni uygulanır. Kız evinin en yaşlı kadınlarının ve bir kadın hocanın da katıldığı bu seremonide, evinin halı üzerine  ıra, mum, şeker, ayna, bir tas su, balta veya satır, bulgur, yarma, un konması dikkate değer (...) (Erdentuğ, 1968: 237).

Davetler okuyucular tarafından yapılmaktadır. Hazırlanmış listeler onlara teslim edilmektedir. Erkek davetliler bir erkek tarafından, kadın davetliler iki küçük kız okuyucu tarafından davet edilmektedir. Makedonya’nın Tear  e bölgesinde yaşayan Türklerde kızların defler eşliğinde komşulara, k  y halkına, yakın akrabalara gidip düğüne davet ettikleri ve bu

davete yürüyerek, şarkılar ve türküler eşliğinde gittikleri bilinmektedir (Nuredini, 2007: 139-140).

İslâm Ansiklopedisi'nde okuntu ve bayrak asma için şu ifadeler yer almaktadır: Düğün “okuyucu” denilen kadınlar tarafından götürülen ve davetiye yerine geçen sembolik anlamlardaki mum, şeker ve buğday veya düğün hamamı için bir kalıp sabundan oluşan “okuntu” ile çağırılacak kişilere duyurulur (...) (Nutku, 1994: 17).

Ali Berat Alptekin “okuntu” kavramı ile ilgili şu sözleri aktarmıştır.

(...) ok atarak evlenme başta Dede Korkut Hikâyeleri'nde olmak üzere, pek çok metinde evlilik şartı olarak bilinmektedir. Bu arada gelin otağının dikileceği yerin belirlenmesinde de ok atma işleminin yapıldığını hatırlatmak isteriz. Anadolu'da davet etmek anlamına gelen “okuntu” kavramının da ok atma ile münasebeti olduğunu biliyoruz. Okunmayan, yani okuntu verilmeyen Toroslu Türkmen hiç tereddüt etmeden komşusuna küser(Alptekin, 2009: 314).

Sivas'ta düğüne çağrı yapan kişiye “okuyucu” yöresel söyleyişle “ohuyucu” denilmektedir. “Okuyucu gezme” denilen bu uygulama kırk yıl önce terk edildiği görülmektedir. Okuyucu gezen kadında bazı şartlar aranmaktadır. Bunlar, eşi ölmemiş ya da eşinden ayrılmamış olan ve mutlu bir evliliği bulunan kadınlardır. Bu kadınların yanında gelin gibi süslenmiş küçük kız çocukları eşlik etmektedir. Önce oğlan evinin okuyucusu kız evine gelmekte, kız evinin okuyucusu da oğlan evine gitmektedir. Okuyucu, düğün sahibinin adını ve selamını söyler, ardından düğün günlerini şu şekilde sıralar: Pazartesi kız evine çeyize bakmaya, Salı sabahı hamamın adı belirtilerek düğün hamamına, Çarşamba kına gecesine, Perşembe gelin getirmeye ve geline bakmaya davet edilir. Okuyucu gezme iki gün sürmektedir. Varlıklı aileler genellikle çift okuyucu çıkarmaktadırlar. Okuyucunun yanındaki küçük kızın yorulma ihtimaline karşı ertesi gün başka kız çocuğuyla değiştirilmektedir(Üçer, 2008: 92).

Türk edebiyatında bulunan Orhun yazıtları, Divanü Lûgat-it Türk ve Osmanlıca olan Türkçe metinlerde “okumak” fiili “çağırarak, davet etmek, okuşmak, çağırışmak” anlamlarıyla kullanılmaktadır. Anadolu düğünlerinde çağrıcı, davet edici anlamında kullanılan “okuyucu” kelimesinin kökeni de buradan gelmektedir(Turan, 1945: 313).

1.4. Okuntu Kelimesinin Etimolojisi

TDK'ye göre “okuntu” küçük armağanlarla yapılan düğün çağrısıdır.⁵ Davet kelimesi Kutadgu Bilig'de “Ögdülmiş'in Odgurmuş'ı davet ettiğini söyler”(Çakan, 2016: 17) şeklinde bulunmaktadır. Davet etmek “okı”, “okıtcı” ise davet işini yapan kişi olduğu bilinmektedir. Oğuz Kağan Destanı'nda Oğuz, ülkeyi üç büyük oğlu arasında “altın yay” ve üç küçük oğlu

⁵<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

arasında “gümüş ok” ile paylaştırmaktadır(Han, (?) : 40).⁶ Oğuzlar, avcı bir toplum oldukları için “ok”a verdikleri önemi oğullarına verilen adlardan anlaşılmaktadır.⁷

Dede Korkut hikâyelerinden biri olan “Kam Büre Oğlu Bamsı Beyrek” isimli hikâyede düzenlenen toy sırasında atılan ok düğüne, eğlenceye vb. toplantılara halkı davet etmek için kullanıldığı görülmektedir. Anadolu’da düğüne sözlü olarak davet etme işini yapan kişiye “okuyucu”, davet işlemi sırasında dağıtılan hediyeye ve yazılı kâğıda “okuntu” adı verilmektedir. “Okuntu” kavramı Divanü Lûgat-it Türk’te “ol meni ogıdı: O, beni okudu/çağırdı” şeklinde geçmekte olup bir etkinliğe yapılan daveti işaret etmektedir(Alptekin, 2009: 314).

Anadolu’da yapılan söz, nişan, kına ve düğünlere insanları davet etmek için kullanılan “okumak” kavramı önemli bir yer tutmaktadır. Bu etkinlikleri yapan etkinlik sahipleri yakınlarını telefonla, sözle vb. yolları davet etmektedir. Okuntu’nun bir uzantısı olarak “adam okumak, şerbete okudu, beni okumadı, kaç kişi okumak gerek, çok adam okudum, adam okumaya çıktı, telefonla okudum” gibi deyimler kullanılmaktadır. Burada okuma eylemi, davetlilerin adının geçmesi, nişan, düğün vb. sahipleri tarafından hatırlanıp adının zikredilmesi gurur kaynağı olarak değerlendirilmektedir.

Okuntu kavramı Yeni Tarama Sözlüğü’nde; “okıcı: okuyıcı; okugan: çok okuyan; okumak (ohumak, ohumak, okımak): çağırarak, davet etmek, söylemek, demek, anmak, yadetmek; okunmak (ohunmak): denilmek, söylenmek, ad verilmek, davet olunmak, çağırılmak, okunmak(Dilçin, 2018: 173)anlamlarına gelmektedir.

Okuntuyu dağıtma ve davetlileri düğüne çağırma görevi “hitabeti kuvvetli kadın(lar)a ve/veya erkeğe/erkeklerle”(Gülensoy, 2011: 619)verilmektedir. Kaynaklara göre okuntu görevini üstlenen okuntuculara özel bir kıyafet giydirilmekte ve yanında bir çocuk ile davete çıkarılmaktadır.

Okuntucu, davet ettiği (okuduğu) kişilere “okuncu” (Koşay, 1944: 56-69) adı verilen mendil, kumaş, mum, iğne, fincan, şeker, yağlık gibi birtakım küçük hediyeler verir. Düğüne okunan kişiler (davetliler), okuyucuya bulgur, tarhana, börülce, para, yaş veya kuru meyve gibi küçük hediyeler verdikleri bilinmektedir.

Tarih boyunca, Türk devletlerini yöneten hükümdarlar, devlete bağlı diğer devletlerin kabileleri ve diğer Türk boylarını toplamak istedikleri zaman, o gruplara “ok”

⁶ Burada Oğuz, kendinden önceki toplumlarda “yayı” padişah, “oku” ise elçi yerinde görerek “yay oku hangi tarafa çekip gönderirse, ok oraya gider” şeklinde ifade etmektedir(Han, ? :40).

⁷Kaynaklarda Oğuz Beyi’nin büyük oğullarına “Bozok” küçük oğullarına da “Üçok” adlarını verdiği bilinmektedir.

gönderilmektedir. Bunun karşılığında“ok”u alan topluluklar da davete icabet etmektedir. Ok sadece davet sembolü olmayıp aynı zamanda devlet geleneğinde egemenliğin sembolüdür (Üçer 2008: 93).

Çin kaynaklarına göre, Göktürklerde her “ok” farklı kabileyi temsil ettiği gibi aynı zamanda doğallık, tutsaklık ve üstünlük gibi vasıfları da ifade etmektedir. Göktürk Kağanı’nın her kabilenin başbuğuna ve her idari makamına bir ok göndermesi, hâkimiyetindeki kuvvetleri alıp hükümdarın toplantı için davet edildiklerini göstermektedir. Orhun yazıtlarında Bilge Kağan’ın 714 yılında gerçekleşen Beş-balık seferinde metnin eksik kısımlarının olmasına rağmen “okıgılı ketli, bu sayede şehir kurtuldu” ifadesiyle “okunmuş ok gönderilmiş olanlar yani çağrılan imdat kuvvetlerinin geldiğini böylelikle şehrin kurtulduğunu vurgulamaktadır(Turan, 1945: 308).

Ok, Hunlar zamanında da kabile taksimleri ve hükümdara bağlı olan boylara bir haber, davet sembolü olarak gönderilmektedir. Türklerde İslamiyet’ten sonra da bu anlayışın devam ettiği gözlemlenmektedir. Şaman inanışlarında da “ok”un davet edici bir rolü vardır. Moğolların hastayı kurtarmak amaçlı Azrail’i korkutmak için göğsüne doğru ok attıklarını ifade eden belgeler de bulunmaktadır(Turan, 1945: 311).

1.5. Okuntudan Davetiye

Sözlü kültürden yazılı kültüre geçişte, duygu ve düşüncelerin yazıya aktararak kalıcı olması sağlanmaktadır. Bununla birlikte söz ve yazı ilişkisinde üçüncü bir olgu ise görüntü olmaktadır. Alfabe çeşitli sembollerden oluşan bir görüntü sistemidir. Burada asıl vurgulanan görüntüler, resim, fotoğraf vd. araçları kapsamaktadır. Bu bağlamda görüntüler iletişimde söz ve yazı kadar önemli unsurlardır. Görüntü zihnin ifade yeteneğini ve bakış açısını daha fazla sınırlandırmasına rağmen, söz ve yazının gücünü pekiştirmektedir. “Bir görüntü, bin kelimeye değer”(Ong, 2003: 19)deyişi bu bağlamda yorumlanmalıdır. Sözlü geleneklerden okuryazarlığa geçiş ve geleneklerin metinleştirilmesi önemli bir değişimi göstermektedir. Teknolojinin yardımıyla sözle icra edilen “okumak” yazılı formda “okuntu/ davetiye” olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okuntu, sanal kültür ortamında ilk olarak “CD davetiyeler”(Gümüş, 2019: 233) biçiminde görülmektedir. Hazırlanan bu davetiyelerinin üzerinde gelin ve damadın birlikte olduğu bir fotoğraf yer almaktadır. Günümüzde bu uygulamalara Instagram, Facebook vb. sosyal medya sayfalarından ulaşılabilir. İbrahim Gümüş “Bir Kültür Ekonomisi Dönüşüm Serüveni: ‘Okuntu’dan ‘e-davetiye’ye” başlıklı çalışmasında geçmişten günümüze davet türlerini ve kanallarını sınıflandırmıştır. Tabloda okuntudan e-davetiye bir dönüşüm görülmektedir.

Tablo 1: Davetiyelerde Dönemler ve Aşamaları.

Dönem	Kaynak/Verici	İleti/Gösterge	İleti/Mesaj	Araç/Kanal	Alıcı
Okuntu	Ebeveynler, özellikle babalar.	Elbiselik kumaş, havlu, mendil, çorap, çerez, şeker vs.	(...) tarihlerde düğünümüz ve (...) aşamaları vardır.	Erkek, kadın ve çocuk törensel bir havada.	Erkek erkeğe, kadın kadına.
Davetiye	Önceleri baba, sonra anne-baba, daha sonra da evlenen çiftler.	Ekonomik güç, sosyal statü, ve estetik zevkin belirlediği davetiye kartı.	(...) tarihlerde düğünümüz ve (...) aşamaları vardır.	Törensiz ve genellikle erkekler.	Herkese.
CD	Anne-baba çok az, gelin-damat.	Fotoğraf basılı CD.	(...) tarihteki düğümüze bekleriz. Aşamaları çok ve ara ara kına bilgisi mevcut.	Törensiz, CD.	Herkese
E-davetiye.	Anne-baba yok, gelin ve damat.	İnternet sayfası.	(...) tarihindeki düğünümüzde sizleri de aramızda görmekten mutluluk duyarız. Aşamalar yok derecesinde.	Törensiz, internet.	Sosyal paylaşım sitesindeki herkese.

Okuntu döneminde elbiselik kumaş, havlu, mendil, çorap, çerez, şeker verilmesinin yanı sıra kibrit kutusu, bardak gibi küçük nesnelerinde verildiği bilinmektedir. Yapılan davetlerde kullanılan unsurlar dönemlere göre farklılık göstermektedir. Örneğin “okuntu” geleneğinin yaygın olduğu dönemlerde davet nesnesi olarak kumaş ve farklı gıdalar kullanılırken; dijital kültürün parçası olan “e-davetiye” döneminde bu hediyeleşmenin kaldırıldığı sadece kişisel sayfaların kullanıldığı görülmektedir. Okuntu geleneğinde konuşma dili hâkimken; e-davetiye döneminde daha çok görsel hafıza ön plandadır.

Türk toplumlarında davetin ayrı bir yeri bulunmaktadır. Davet edilen insanların önceden nereye oturacağı, neler yiyeceği ve gereksinimleri göz önüne alınarak ona göre bir hazırlık yapılmaktadır. Yapılan daveti kabul etmek önemli olup davetlerin geri çevrilmesi uygun bir davranış olarak görülmemektedir. Kabul edilmeyen davetler ise toplumda “ayıp” olarak algılanır ve bir dahaki etkinliklere o kişi ya da kişiler davet edilmemektedir. Türklerde davet ile ilgili diğer bir ifade bugün deyim olarak kullanılan “davetsiz misafir” olarak bilinmektedir. Genel olarak davet olunmayan herhangi bir yere gidilmesi uygun görülmeyen bir davranış olmaktadır. Bu durum “Davetsiz gelen (giden) döşeksiz oturur”(Aksoy, 1988: 229) atasözü örneğinden de anlaşılmaktadır. Günümüzde çeşitli organizasyonlara yapılan davetler telefon, mesaj, posta, e-mail, televizyon, radyo ve farklı sosyal medya araçları kullanılarak yapılmaktadır.

Sözlü kültürde ortaya çıkan ifadeler ve uygulamalar yazı diline ve dijital gelişmelere göre daha doğal ve samimi olarak görülmektedir. Bu nedenle okuntu geleneği bugün yerini dijital platformlara bırakmaya başlasa da varlığını korumaya devam etmektedir.

Doğal konuşma dilinin tersine yazı her şeyiyle yapaydır. Yazı “doğal” yazılamaz. Hâlbuki konuşma insanın doğal yeteneğidir; bedensel veya ruhsal engeli olmayan herkes, her kültürde konuşmayı öğrenir. Konuşma, bilinçli yaşamı yürürlüğe koyar; fakat bilinç düzeyine, bilinçdışı kaynaklardan -elbette toplumun gerek bilinçli, gerek bilinçdışı katkısıyla -çıkar(Ong, 2003: 101).

Günümüzde düğünlere davet olarak matbaalarda bastırılan davetiyeler, düğünden yaklaşık bir ay önce hazır edilmekte ve gelin-damadin yakınları tarafından çevreye dağıtılmaktadır. Davetiyede gelinin ve damadin adı, ailelerinin adı/soyadı telefon ve adres bilgisi, düğünün yapılacağı mekânın adres bilgisi ve düğünü ilan eden hazır metinler bulunmaktadır. Düğüne davet edilen misafirlerin düğüne katılım oranı ne kadar yüksek ise düğün sahipleri o kadar mutlu ve gururlu oldukları bilinmektedir. Az katılımlı düğünler ise toplum tarafından kabul görmemektedir. Düğünün zamanı, yeri ve kimlerin evlendiği, aile bilgileri, genellikle düğünden bir veya iki hafta önce davet usulüyle duyurulmaktadır. Buradaki zamanlama genellikle düğünün unutulmaması açısından düğüne yakın bir tarihin belirlenmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Düğüne davet uygulamaları “okuyucu, elçi”(Örnek, 2000: 175)adı verilen davetçiler/çağırıcılar tarafından yapılmaktadır. Düğüne davet işlemi, düğün evine bayrak asılarak başlar, davullar çalınır ve silahlar atılır.

Anadolu’nun bazı yörelerinde “en”(Başçetinçelik, 1998: 299)adı verilen bir kumaş ile misafirler düğüne davet edilmektedir. Bu uygulamaya göre damat tarafı gelin evinden davet edilecek misafirlere yeterli miktarda kumaş almaktadır. Gelin evi bu kumaşı uygun ölçü ve boyutlarda keserek davet edilecek misafirlere vererek bu şekilde düğüne davet etmektedir.

Karakeçili Türklerinde düğün ilanına “okuntu” adı verilmektedir. Okuntu, düğünün ilk günü gerçekleştirilmektedir. Okuma işlemi sırasında okuyucular tarafından davet edilen misafirlere şeker, mum vb. hediyeler götürülmektedir(Öğüt Eker, 1998: 171-173).

Sakarya’nın Geyve ilçesinde yapılacak olan düğünler halkın ekonomik süreçleri takip edilerek planlanmaktadır. Bu dönemler genellikle ipek böceği, üzüm toplama ve harman hasadı işlemlerinden sonra olmaktadır. Düğüne davet edilen insanlara davet belirtisi olarak “kibrit, mum, kına” (Yılmaz, 2006: 38) vb. hediyeler verilmektedir.

Ahıska Türklerinde düğüne davet işlemi “teklifa”(Altun, 2004: 263-264)adı verilen davetçiler tarafından yapılmaktadır. Duha Türkleri yapılacak olan evlilik törenine akrabaların, komşuların, dostların ve her iki tarafın da değer verdikleri kişiler davet edilmektedir. Düğün

olacağını uzaktaki akrabalara birkaç gün önce “atla ya da ren geyiği ile”(Azatkhan, 2019: 31) giderek düğüne davet edildikleri bildirilmektedir.

Savaş Ekici, bu uygulamalara benzer etkinliklerin birisini Gaziantep’in İslahiye ilçesinde bulunan Kırıkçalı köyünde olduğunu kaydetmektedir. Burada misafirleri düğüne davet etmek için pişirilen özel yemekler yapıldığını bildirmektedir. Ayrıca önceden süslenen ekmek dilimlerinin de davet edilen evlere gönderildiği aktarılmaktadır. Düğünün başladığını gösteren bir bayrak düğün evine asılır ve bu bayrağa soğan, elma ve zeytindalı gibi bitkisel ürünlerinde ilişitirildiği gözlemlenmektedir.

Giresun’da düğüne çağırma “buyrultu/çağırma”adı verilen işlemle gerçekleştirilmektedir. Bu işlem düğünden 10-15 gün önce yapılmaktadır. Buyrultu, çağrılanların statülerine ve dostlukların önemine göre “mektupla, tava böreğiyle, horozla ve koçla”(Çilesizoğlu’dan akt. Özdemir, 2017: 246)olmak üzere dört farklı hediye ile yapılmaktadır.

İran’ın Bahar ilinde daveti, eskiden “carçı” adını verdikleri kişi tarafından yapılmaktadır. Anadolu’da çerçi olarak adlandırılan tuhafiyе türü eşyalar satan kimselerde bulunmaktadır ve yaptıkları meslek çerçilik olarak adlandırılmaktadır. Günümüze kadar gelen carçı geleneği bugün hem Anadolu’da hem de İran’da kaybolmuş bir gelenek olsa da Özbekistan gibi muhtelif Türk bölgelerinde hâlen yaşadığı gözlemlenmektedir(Gözcü,2019:139).

Carçı olan kişi, car vurma(bağırarak duyurmak)denilen tabirle çevreyi gezerek kimin, ne zaman düğünü olduğunu, söyleyerek davetlileri çağırılmaktadır. Carçı, düğün sahibi tarafından verilen “nogul” adındaki şeker ile düğüne davet eder. Kaç tane nogul dağıtılsa, o kadar davetlinin davet edildiği anlamına geldiği bilinmektedir. Genellikle her eve iki nogul verilmektedir. 1970’li yıllara kadar devam eden bu gelenek yerini önce sadece nogul dağıtmaya, daha sonra ise sade bir kâğıt ile çağrılan davetlere, günümüzde ise toy davetnamesi, toy kartı denilen davet kartlarına bırakılmaktadır(Gözcü,2019: 139).

Düğün, TDK’de evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence, cemiyet olarak tanımlanmaktadır.⁸ Düğün davetiyeleri, düğüne gelinmesi beklenen eş, dost, akraba ve tanıdıklara dağıtılan haberci niteliği taşıyan sembollerin tümünü oluşturmaktadır. Düğünlerde kullanılan davetiyeler kendi içinde boyut, şekil, baskı, renk ve kullanılan aksesuara göre altı başlık altına ele alınmaktadır.

- 1) Boyutlarına Göre: Küçük, orta ve büyük davetiyeler.
- 2) Şekline Göre: Kare, dikdörtgen, yuvarlak ve diğer davetiyeler.
- 3) Baskılarına Göre: Tek sayfa, arkalı-önlü, iki sayfa veya katlamalı davetiyeler.

⁸<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

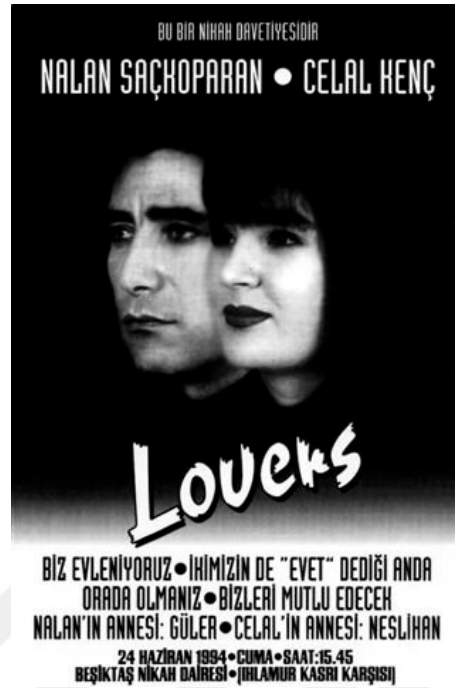
- 4) Renklerine Göre: Siyah, beyaz, mavi, kırmızı, pembe vb. davetiyeler.
- 5) Kullanılan Aksesuarlara Göre: Zarf, kurdele, püskül, nazar boncuğu, çeşitli taşlar vb. özel süslemeleri içeren davetiyeler(Özdemir, 2017: 249).

Hazırlanan davetiyelerin tasarımı evlenecek kişilerin sosyal ve ekonomik düzeylerine göre ve tasarımcının hayal gücüne göre şekillenmektedir. Mehmet Özdemir 2017 yılında hazırladığı “Selâm İle Düğün Çağırma Geleneğinden Davetiye Kültürüne Kültürel Ekonomik Bir İnceleme” başlıklı çalışmasında hazırlanan davetiyeleri 11 başlıkta değerlendirmektedir.

- 1) Sadece metinlerin yer aldığı davetiyeler.
- 2) Fotoğraf veya karikatür içeren davetiyeler.
- 3) Çeşitli simge, ikon, imgenin kullanıldığı davetiyeler.
- 4) Sportif tasarımlı davetiyeler.
- 5) Otobüs veya uçak bileti şeklindeki davetiyeler.
- 6) Film şeridi şeklindeki davetiyeler.
- 7) Gazete ve dergi tasarımlı davetiyeler.
- 8) Çeşitli çiçeklerin yer aldığı davetiyeler.
- 9) Denizle ilgili unsurları yer aldığı davetiyeler.
- 10) Tarihi belge niteliğindeki davetiyeler.
- 11) Diğer yaratıcı davetiyeler.

Bu kategoriler dışında bir de “Tarihî Kişiliklerin Konu Olduğu Davetiyeler” kullanılmaktadır. Davetiyelerde yer alan metinler çeşitli kategorilerde incelenebilir. Davetiyelerde genellikle “Evleniyoruz, Mutluyuz, Bir Ömür Boyu Evet” şeklinde ibraz edilen notlar bulunmaktadır. 1994 yılına ait bir nikâh davetiyesinde fotoğrafçı Celal Kenç tarafından tasarlanan ve film afişini anımsatan bir örnek de bulunmaktadır:

Fotoğraf 1: 24 Haziran 1994.

Antalya İbradı’da davetçiler düğünün yapılacağı haftanın perşembe gününden “cuma günü siniye buyuracaksınız” diyerek akrabaları düğüne davet etmektedir(Koşay 1944: 29). Bu davet durumu Ankara’da okuyucunun hediyelerle dolu tepsi ile davetlilere dağıtmasıyla gerçekleşmektedir. Elazığ’da ise pazar günü yapılacak olan düğüne gelecek kişiler cuma gününden okuyucular tarafından davet edilmektedir. Eskişehir’de ise gerdek gecesinden bir hafta evvel perşembe günü, gelin ve damat evinden 2 ya da 4 yenge okuyucu olarak çıkmakta ve misafirleri davet etmektedir. Çukurova bölgesinde yer alan Karatepelilerde “okuntu/yol dağıtmak”(Koşay, 1944: 64) adı ile misafirler düğüne davet edilmektedir.

Firdevs Karahan düğün davetiyeleri üzerine yaptığı çalışmasında davetiyeleri tür çözümlemesine göre incelemiş ve 5 ana başlık altında tespit etmiştir. İncelemenin 1. basamağı olan “Söylem Topluluğu”(Karahan, 2005: 108-109)daha çok 3. şahısları hedef alan ifadeleri içermektedir. Evlenecek çiftin sık sık görüşmediği, belirli günlerde ve toplantılarda bir araya geldikleri insanlara seslendikleri bölüm olmaktadır. Bu ifadelerde daha çok 3. tekil şahısa seslenilmektedir:

1. Sizi de aralarından görmekten mutluluk duyarlar.
2. Sizleri düğünümüzde görmekten mutluluk duyacağız.
3. Nikâh töreninde sizlerle olmak mutluluk verecektir.

İncelemenin 2. aşaması olan “İletişimsel Amaçlar” (Karahan, 2005: 108-109) kısmı düğün etkinliğinin tarihini, saatini ve yerini bildirmek amacı ile hazırlanmaktadır.

1. Bu mutlu günümüzde siz değerli dostlarımızı aramızda görmekten kıvanç duyarız.
2. Masalımızın başlangıcına davetlisiniz.
3. Mutluluğumuz başlangıcı olan bu geceye sizleri de bekleriz.

İncelemenin 3. aşaması olan “Her Adımın Yapısı” (Karahan, 2005: 108-109) bölümünde davetiyenin gelin ve damadın adı, aile isimleri, davet mesajı, düğün yeri ve saati, yapılacak etkinlikler ve davetliler için ayrılan isim-soy isim yerleri hazırlanmaktadır.

İncelemenin 4. aşaması olan “Adımlara Ait Özel Değişkenler” (Karahan 2005: 108-109) evresinde özellikle son yıllarda değişkenlikler gözlemlenmektedir. Örneğin bir sünnet düğününde 1990’lı yıllarda sadece baba adı yazarken günümüzde büyükanne-büyükbaba, anneanne-dede ve çocuğun annesinin isimleri de yer almaktadır. Bu durum bir çiftin düğün davetiyesinde de yer almaktadır. Ayrıca “ile” ve “ve” bağlaçları değişkenlik gösterdiği gibi bu bağlaçların yerine “&” ifadesi yaygın olarak kullanılmaktadır.

İncelemenin 5. ve son aşaması olan “Adımların Yapısal Öğelerinin İşlevleri ve Metnin Genel İletişimsel Amaçlarıyla Olan İlişkileri”(Karahan, 2005: 108-109) kısmında ilk 4 maddenin bir sonucu olarak davetiyenin çağırıcı ve duyurucu işlevleri bu kapsamda ele alınmaktadır. Evlenmeye karar veren çiftlerin sundukları şiirsel davet metinleri, adres ve saati beyan etmeleri bu bağlamda değerlendirilmiştir.

Eski Türklerde Tanrı tarafından verilen bir yeti olarak kabul edilen “kut” anlayışı, davetiyelerde de tebrik amacıyla kullanılmaktadır. Kutlu mekân (yeni mekânınız kutlu/hayırlı olsun), kutlu yer, kutlu yurt(kutlu ülke), kutlu gelin, kutlu adım vb. çeşitleri de görülmektedir (Bogenbayev, Calmırza, 2014: 71).

Fotoğraf 2: 7 Aralık 2019.

Fotoğraf 3: 2 Nisan 2020.

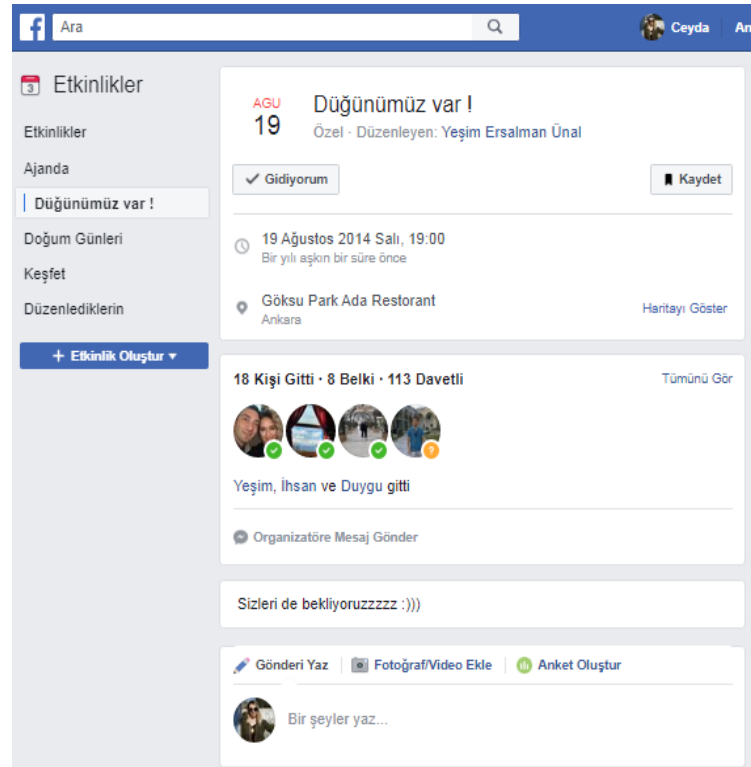
1.6. Elektronik Davetiyeler

Kişisel web sayfalarından olan Facebook, bir etkinlik oluşturma açısından uygun bir paylaşım yeridir. Burada evlenecek kişiler düğün etkinliğini duyurmaktadır. Örneğin 500 kişilik bir etkinlik oluşturulur. Düğün tarihi, adresi vb. bilgiler verilir. Arkadaş listesinde bulunan herkes ya da davet edilmek istenen kişiler “Düşünüyorum, Gidiyorum, Belki, Gidemiyorum” seçenekleri ile düğüne katılıp katılamayacaklarını ifade eder. Bu etkinlikte ayrıca “kutlama” mesajları da kullanıcılar tarafından düğün sahiplerine iletilmektedir. Böylelikle önceleri davetli ve davet eden arasındaki yüz yüze gerçekleşen iletişim, yerini dijital platformda görsel iletilere bırakmıştır.

Fotoğraf 4: 15 Eylül 2019.

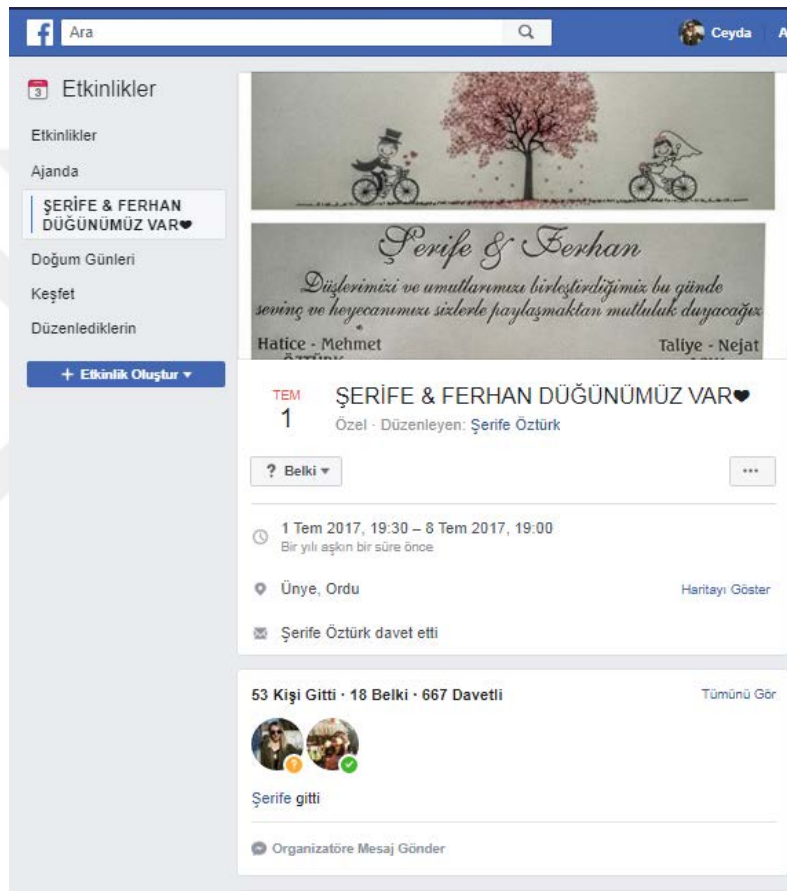

Fotoğraf 5: 19 Ağustos 2014.

Bu dijital davetiyeler maddî olarak düğün sahipleri için daha uygun olmaktadır. Ayrıca yapılan etkinliğin daha fazla kişiye duyurulması açısından da büyük önem taşımaktadır. 2017 yılında Şerife&Ferhan çiftinin Facebook adlı sosyal medya hesabından yapacakları düğünü “Düğünümüz Var” şeklinde duyurmuştur.

Fotoğraf 6: 1 Temmuz 2017.

2019 yılında Pelin ve Hakan çifti kına ve düğününü Instagram hesabından duyurmuştur. Bu duyuruda “Akıp giden hayatın içinde kendimize dair yeni bir sayfa açarken, düğün törenimizde siz dostlarımızı da yanımızda görmek bize mutluluk verecektir” notuna yer verilmiştir. Ayrıca kına ve düğün aynı davetiye üzerinde verilmiştir. Gelin ve damat motifleri bulunan davetiyede evlenen çiftlerin ailelerini de günün aileleri olarak özel ve anlamlı olduklarını vurgulayan bölüm bulunmaktadır.

Fotoğraf 7: 2 Kasım 2019.

Avrupa’da yaşayan, Yozgat’a bağlı Sırçalılı vatandaşların evlenme törenlerini duyurdukları AYSD (Avrupa Yozgat Sırçalılılar Derneği) adlı bir internet sayfası bulunmaktadır.⁹

Fotoğraf 8: 24 Nisan 2020.

Düğün | Adem & Tugba Varlık

9 Şubat @ 18:00 - 23:30

09-02-2020 Pazar tarihinde dugunumuz vardır.

Adem & Tugba

Adil & Umus Varlik

Osman & Nermin Kanligol

Saat:

18:00-00:00

Adres: Charisma party center

De Meent 14

8224 BR Lelystad (NL)

⁹<http://www.sircali.com/beta/>

Fotoğraf 9: 24 Nisan 2020.

Kasım 2017

Düğün 12-11-2017 Amsterdam

12 Kasım 2017

De Koning Party & Events, Isolatorweg 29
Amsterdam, 1014 AS Hollanda + Google Haritalar

Düğün 12-11-2017 Amsterdam Hacı Şahingöz
oğlu Muhammet Şahingöz'ün 12 Kasım 2017 tarihinde
Amsterdama (De Koning Düğün salonu) düğünü vardır.
Sırçalı halkına duyurulur.

Daha fazlasını bul »

Aralık 2017

Kübra & Necdet

2 Aralık 2017 @ 08:00 - 23:59

Sade 1, Mahoniehout 14
Zaandam, 1507 ED Hollanda + Google Haritalar

Düğün 02 Aralık 2017 Zaandam Kübra & Necdet'in düğün
törenlerinde sizleri de aramızda görmekten büyük
mutluluk duyacağız... Annesi - Babası-----
-----Annesi - Babası Nuran - İzzet Şahingöz-----
Fatma - Selehaddin Şengül . Tarih: 02-12-2017 Cumartesi

Saat: 18:00 - 24:00 arası Yer: Sade Düğün salonu Mahoniehout 14, 1507 ED Zaandam

İnternet kullanımı son yıllarda arttıkça insanlar arasındaki iletişimin hızı da bu duruma bağlı olarak artmaktadır. Matbaada hazırlanıp bastırılan düğün davetiyeleri sosyal hesaplardan paylaşarak daha fazla kişiye ulaştırılmaktadır. Bu davetiyelerin aynı zamanda bireylerin sosyal, siyasal ve kültürel yaşantıları ile yakından ilgili olduğu gözlemlenmektedir.

Fotoğraf 10: 27 Eylül 2019.

♀ II

Özge

Cezmi & Seher
YILMAZ

♂ II

Aytekin

Gültekin & Şükriye
ALPASLAN

*Evleniyoruz. Düğün törenimizde
sizleri de görmekten sevinç duyarız.*

🕒 27 Eylül 2019 Cuma
19.00

📍 Sarayönü Belediyesi
Düğün Salonu

KONYA

🕒 30 Eylül 2019 Pazartesi
11.30

📍 Sürmene Belediyesi
Evlendirme Dairesi

TRABZON

Hazırlanan bu düğün davetiyesinde Türk kültürünün izleri görülmektedir. Bu durum bireylerin meslekî özelliklerini ve kişisel görüşlerini yansıtmaktadır. Hesap kullanıcısı düğün davetiyesini paylaştıktan sonra davetiyedeki unsurları açıklayan bir mesaj yayınlamaktadır:

Tasarımı saran çerçeve, Türk-Altay kültüründe sık kullanılan desenlerden biri. İç içe girintili yapısıyla birlikteliğin sağlamlığını simgelemesi amaçlandı. Sekiz köşeli yıldız, Türk-Selçuklu dönemini ve erdemi simgeler. Yeşil renk yeryüzü, dişilik, bolluk, bereket, üretim, doğurganlık unsurlarını simgeler. Gelinin yıldızının üst tarafındaki simgeler soldan sağa sırasıyla Merkür, Hava ve İkizler burcunu simgeler. Mavi renk gök, erillik, erk, kut, idare unsurlarını simgeler. Güveyin yıldızının üst tarafındaki simgeler soldan sağa sırasıyla Jüpiter, Ateş ve Yay burcudur. Zaman ve mekân bildiren kutucukların arka planındaki kahverengi resim, MountBlade: Warband oyunundan alınmıştır. Zaman-mekân kutucuklarının arasındaki otağ, Türk-Altay kültüründeki geleneksel evdir. Tasarımdaki her bir nesnenin konumu, resmin bütünüyle vd. nesnelerle simetrik olarak ayarlanmıştır.

Bu davetiye tasarımının evlenecek çiftlerin kişisel bilgilerinin yanı sıra sosyal, siyasal vb. özelliklerini içerdiği yapılan açıklamada detaylı bir şekilde verilmektedir. Bu özelliklerin Türk kültüründeki sembolik yansımaları olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.7. Sesli Düğün Davetiyesi

Sesli düğün davetiyeleri erişebilirlik açısından hızlı ve daha kolaydır. Yapılan bir düğünün davetiyesi evlenecek çift tarafından ilan edilmiştir.

İyi günler, düğünümüz var. Ben Murat, ben Güler. 20 Ağustos 2011 Cumartesi günü saat 19.00'da Crowne Plaza'da düğünümüz var. Bu mutlu günümüzde sizi de aramızda görmek istiyoruz. Davetiyeleriniz yakın zamanda elinizde olacak. 20 Ağustos'ta Cumartesi günkü düğünümüze katılamayacaksanız lütfen 2'ye basın, şimdi karar veremediyseniz sizi 1 hafta sonra aramız için lütfen 3'e basın, mesajı tekrar dinlemek için lütfen 4'e basın. Çıkınca ve Canım aileleri olarak iyi günler dileriz.”¹⁰

Sesli düğün davetiyesi dönemi yaşadığı süreç olarak kalıcı ve kullanışlı olmamıştır. Bu kısa dönemin ardından internetinde yaygınlaşmasıyla elektronik davetiye, elektronik posta, sms, WhatsApp'tan gönderilen görsel davetiye iletileri güncelliğini korumaktadır.

¹⁰(<https://www.facebook.com/Seslidugundavetiyesicom>). (Son erişim tarihi: 25.05.2020).

İKİNCİ BÖLÜM

GEÇİŞ DÖNEMLERİ (DOĞUM-DÜĞÜN-ÖLÜM-SÜNNET-ASKERLİK) VE GEÇİŞ DÖNEMLERİNDE DAVETİYE VE İLAN

2.1. Doğum

İnsan yaşamında doğum olayı önemli bir yer tutmaktadır. Bilinmeyen bir âlemden gelen varlık her zaman toplum zihnini meşgul etmektedir. Bu doğum anının tam ve sağlıklı geçebilmesi için üretilmiş inanışlar ve ritüeller olduğu bilinmektedir. Örneğin Yakut (Saha) Türklerinde çocuk sahibi olmak isteyen kimseler “Aisit” adına düzenledikleri birtakım ritüeller bulunmaktadır. Bu uygulamalar Aisit’e bir davet niteliğinde olup ondan çocuk sahibi olmak için yardım beklenmektedir.

Kolima bölgesinde, Aisit’in renkli bez parçalarından figürleri yapılır; kızlar, döl alabilmek için, bunları kendi yataklarının üstüne yerleştirirler. Aisit’ten çocuk, özellikle de erkek çocuk isterler. Şaman gelip de Aisit için tören yapacağı gün, evi iyice temizler, sabah erkenden de her şeyi düzenler, tanrıçayı sevinç ve neşe içinde karşılayabilmeleri için herkesi kutsar. Şaman tören için dokuz bakire kız ve dokuz bakir genç erkek seçer; erkekleri sağ tarafında, kızları ise sol tarafında yan yana (nar nar) dizer, daha sonra davulunu alarak dans eder ve ilahi söyler. Seçtiği kişiler de el ele tutuşarak, yerlerinde ritme uygun biçimde sallanır ve ilahi güftesine uygun biçimde koro halinde “Ayhal! Ayhal! Uruy!Uruy!” diye seslenirler(Seroşevsky, 2007: 255).

Yeni doğan bebeği kötü ruhlardan, nazardan ve çeşitli hastalıklardan korumak için yapılan uygulamalardan biri de evin kapısına kayın ağacından bir dal asmaktır. Böylece o evde bir bebek doğduğu ilan edilir, yabancıların bir ay boyunca o eve girmeleri engellenir. (Çoçagar’danakt. Gündoğdu, Türker, 2016: 144).

Türk kültüründe çocuğa verilen adın çocuğun kaderini etkileyeceği düşüncesi bulunmaktadır. Bu yüzden “Adıyla yaşasın, Adı gibi olmak, Adına yaraşır davranmak” vb. deyimleri yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Çocuğun doğumundan hemen sonra ad verilmediği bir süre beklenildiği de bilinmektedir.

Göktürklerin yıkılmasından sonra kurulan Uygur devleti, yerleşik hayata geçtiklerinde ve ilimle uğraştıkları için çocuklarına daha çok bilgi ve bilgelik etrafında Köl Bilge, Bilge Kağan, Kutlug Bilge, Kut Tekin gibi adlar verdikleri görülmektedir(Türktaş, 2019: 37).

Dede Korkut hikâyelerinde ad alabilmek için bireyin yeteneklerini sergilemesi gerekir. Örneğin “Dirse Han Oğlu Boğaç Han” hikâyesinde Boğaç Han boğa ile yaptığı mücadele sonrasında adını alır. Bu adı Dede Korkut “Adı Boğaç olsun, adını ben verdim yaşını Allah versin” şeklinde ilan etmektedir (Ergin, 2008: 83). Türklerin yaşam şekilleri ve yaşadıkları dönem çocuklara verilen adlardaki değişikliği de göstermektedir.

Türkler İslamiyet'e geçtikten sonra genellikle aile büyüklerinden biri, yeni doğan bebeğin kulağına, ezan vakitlerinde 3 kez verilen ad ile seslenmekte ve ezan okumaktadır. Böylelikle bebeğe ad verme töreni gerçekleşir.

Yeni doğan bebeğe rastgele ad verilmemektedir. Adını taşıdığı, karşıladığı ya da içerdiği anlamın çocuğun; karakterini, kişiliğini, geleceğini, toplum içindeki yerini ve başarısına vurgu yaparak biçimlendirecek bir içerik taşımasına dikkat edilir(Örnek, 2000: 148).

Türkistan'da ad koyma törenine ailenin bütün yakınları davet edilmekte ve gelen misafirlere çeşitli ikramlarda bulunmaktadır. Törene katılan kimseler "beşik boogor bekbolsun, tukumugor gövoysun"(Erdem, 2000: 220) diyerek aileyi tebrik eder ve çocuk hakkında iyi dileklerde bulunur.

Hakas geleneğine göre çocuğa isim verme merasimi doğumdan 3 gün sonra yapılmaktadır. Davet için koyun kesilir ve ad verme merasiminde bir hayvan bağışlanır.¹¹ Misafirler çocuğun dişleri çabuk çıksın diye para, yüzük ve boncuk hediye eder. Yaşlı kişiler çocuğun uzun ömürlü olması için "Ömrüm ömrüne calansız, Canım sene kurban, Tanrı benim ömrümden kesip seninkine calasın" gibi dileklerde bulunur (Yoloğlu, 1999: 121).

2.1.1. Doğum İlanları

TDK'ye göre doğum "doğma işi, tevellüt, veladet"¹² olarak tanımlanmaktadır. Doğum günleri her yıl insanların yaş alarak büyüme evresini kutladıkları bilinmektedir. Bu kutlamalar, geçmişte tebrik kartları, telgraf mesajları ve gazete ilanlarıyla, bugün ise sosyal medya aracılığıyla duyurulmaktadır. Günümüzde tercih edilme oranı azalan gazetelerdeki doğum ilanları 4 başlık altında incelenmektedir.

1. Sadece "Doğum" Başlıklı İlanlar.
2. "Mutlu Bir Doğum, Mesut Bir Doğum" Başlıklı İlanlar.
3. "'.....' Bir Oğlu Oldu" Başlıklı İlanlar.
4. "Tebrik ve Müjde" Başlıklı İlanlar.

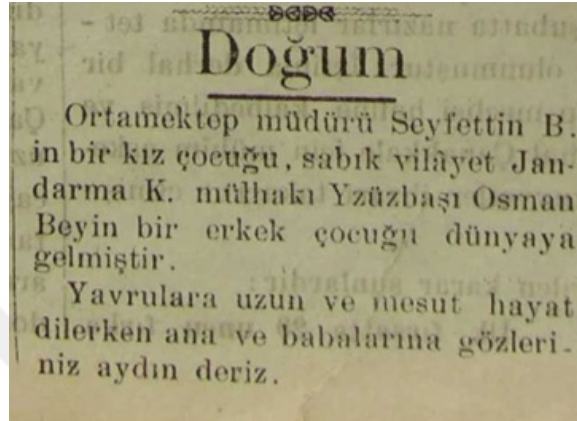
¹¹ Bu geleneğe "haro" adı verilmiştir.

¹² <https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05.2020).

2.1.1.1. Sadece “Doğum” Başlıklı İlanlar

Doğum başlıklı ilanlarda yazı karakteri aynı tek başlık altında en fazla 10 satırdan oluşmaktadır. Hastane tarafından verilen ilanlar olduğu gibi doğum yapan ailenin yakın çevreleri tarafından da verilen ilanlar görülmektedir.

Fotoğraf 11: 24 Ağustos 1932 Aksaray gazetesi.

Fotoğraf 12: 7 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Sadelik ön planda olan ilanların ilerleyen yıllarda bebek resmi ve kenar çerçeve süslemesi ile değişime uğramıştır. Ayrıca doğan bebeklere iki isim birden verildiği ve bu isimlerin ilanlarda yer aldığı görülmektedir.

Fotoğraf 13: 6 Ağustos 1969 Cumhuriyet gazetesi.

1947 -1948 yılları arasında çıkarılan Ulus gazetesi doğum ilanlarında ilanların “Cemiyet Hayatı” adlı başlık altında bulunmaktadır.

Fotoğraf 14: 7 Eylül 1947 Ulus gazetesi.

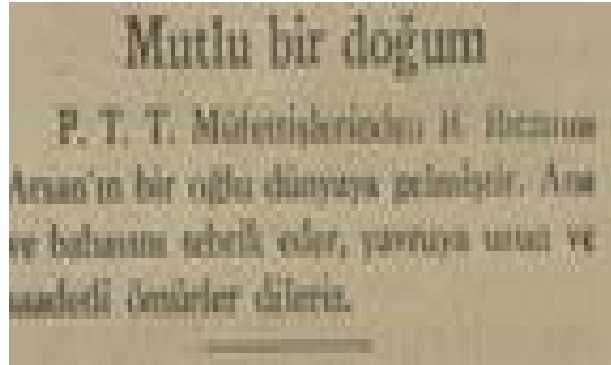
Fotoğraf 15: 14 Aralık 1948 Ulus gazetesi.

2.1.1.2. “Mutlu Bir Doğum, Mesut Bir Doğum” Başlıklı İlanlar

Özellikle ilanlarda “Mesut bir doğum, Mutlu bir doğum” ifadeleriyle beklenen doğumun mutluluk verici olduğu görülmektedir. Bu ilanlar genellikle babanın iş arkadaşları tarafından tebrik etmek amaçlı verilmektedir.

Fotoğraf 16: 6 Ocak 1943 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 17: 7 Mart 1944 İkdam gazetesi.

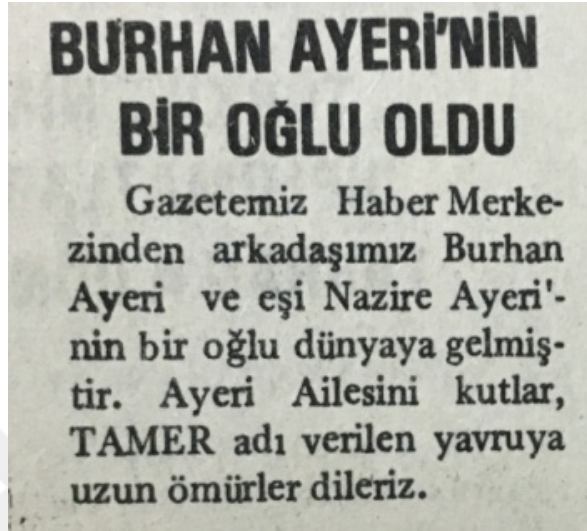
Fotoğraf 18: 9 Şubat 1946 Ulus gazetesi.

2.1.1.3. “ ‘.....’Bir Oğlu Oldu” Başlıklı İlanlar

Doğum ilanları arasında 1980 yılında Tercüman gazetesinde çalışan kişinin oğlunun doğum ilanını çalışma arkadaşları tarafından verildiği görülmektedir. Bu ilanda bebeğe verilen isim kalın punto harflerle paylaşılmaktadır.

Fotoğraf 19: 22 Ocak 1980 Tercüman gazetesi.

2.1.1.4. “Tebrik ve Müjde”Başlıklı İlanlar

1990'lara gelindiğinde doğum ilanlarında “Tebrik” ve “Müjde” başlıkları dikkat çekmektedir. Bu ilanlara genellikle gazetelerin arka sayfalarında küçük hacimli alanlarda yer verilmiştir.

Fotoğraf 20: 3 Ocak 1997 Türkiye gazetesi.

Yayımlanan ilanlarda gülen ve mutlu bebek resimlerinin yanında bebeklere verilen isimlerin kalın punto harflerle yazıldığı görülmüştür. İlanlar ebeveynler ve ebeveynlerin yakın çevresi özellikle iş arkadaşları tarafından verilmiştir.

Fotoğraf 21: 15 Şubat 1997 gazetesi.

Geçmişte, doğum ilanı gazetelerden haber verilirken günümüzde bebek doğmadan önce cinsiyetinin belli olduğu zaman “Baby Shower” olarak bilinen bir kutlama yapılır. Bu kutlama anne adayı tarafından düzenlenir. Aile büyükleri ve yakın çevreler davet edilir. Bu etkinlikte organizasyon şirketlerinin katkısı bulunmaktadır. Bu davetler bebek dünyaya gelmediği halde bir doğum günü havasında kutlanır ve bu kutlamalar ev ya da özel bir mekânda gerçekleştirilir.

Fotoğraf 22: 10 Nisan 2020.

Bu kutlamalarda bebeğin cinsiyeti yapılacak etkinliğin kurgusunu belirlemektedir. Özellikle doğacak kız bebekleri için pembe ve tonları seçilirken erkek bebekler için mavi ve tonları tercih edilmektedir. Bu kutlamalarda ailelerin yaşı, mesleği ve maddi durumu konsept seçiminde etkili olmaktadır. Sosyal medya üzerinden genellikle anne adaylarının profil hesaplarından yayımlanan ilanlarda karikatürize edilmiş bebek resmi, bebek arabası, biberon vb. görseller ön plandadır.

Fotoğraf 23: 24 Nisan 2020.

Bu ilanlarda “...Doğuyor”, “ Tuğçe’nin Hasan Ege’si geliyor”, “Elif’i Beklerken”, “Az Kaldı”, “Geliyor”, “Beklenen Yolda” vb. cümlelerle doğumun önemli bir bekleyiş sonucunda gerçekleşeceği vurgulanmaktadır.

Organizasyon firmalarının her konseptte uygun içerik üreten dekor ve süslemeleri mevcuttur. Ebeveynler katalogdan kendi zevklerine ve tercihlerine göre olan görselleri seçmektedir. Böylelikle yapılacak olan etkinliğin teması oluşturulur.

Fotoğraf 24: 10 Nisan 2020.

Fotoğraf 25: 10 Nisan 2020.

Organizasyon firmaları tarafından yapılan etkinlikler genellikle hastane odasından başladığı görülmektedir. Doğum yapacak olan annenin hasta odasının kapısında bulunan “Hayatımıza Hoş geldin” yazılı panoların kullanılması ziyarete gelenlerin ilk karşılaştığı görseller olmasının yanında bebeğin ismine de vurgu yapmaktadır.

Fotoğraf 26: 24 Nisan 2020.

Sosyal medyada yayımlanan bu ilanlar organizasyon firmalarının hesap profillerinden paylaşıldığı ve bu görsellerin altına “Yüksel Ediz bebeğin hastane oda süslemesi ☺ Sağlıklı uzun yılların olsun ☺”, “Biraz acele etti Göktürk bebek, ama sağlıklı geldi çok şükür” vb. yorumlar yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bu yorumların altına ebeveynlerden gelen teşekkür cevapları da bulunmaktadır.

Fotoğraf 27: 24 Nisan 2020.

2.2. Doğum Sonrası

2.2.1. Diş Hediği

Bebeğin sağlıklı olan bu gelişimini kutlamak için diş bulguru töreni yapılmaktadır. Çocuğun dişinin çıktığı dönemde buğday, nohut, bakla, vb. tahıl ürünlerinin kaynatılmasıyla yapılan yiyeceğe “diş bulguru, diş göllesi, hedik” denir. Törene davet edilen eş dost ve akrabalara bu yiyeceklerden ikram edilmektedir. Törene katılan davetliler çeşitli hediyeler getirmektedir. İnaniş’a göre çocuğun dişini ilk gören kişi çocuğa diş görme hediyesi vermekte, verilen hediye alınmazsa dişi ilk gören kişinin başına bir bela geleceği düşünülür (Kalafat, 2002: 68).

Gagavuz Türklerinde çocuğun dişi ilk çıkmaya başladığında diş bayramı yapılarak yaşlı insanlar davet edilir. Gelen misafirlere yiyecek ve içecek ikramında bulunmaktadır. Zamanla çocuğun ilk çıkan süt dişleri dökülür. Çocuklar bu dökülen dişleri ekmeğin arasına koyar ve köpeğe atarak “Kötü dişi kendine al, iyi dişi bana ver” şeklinde istekte bulunur. Bir başka uygulamada ise çocuğun dişini ekmek arasına koyup kargaya atarak “Karga karga/ Alsana kemik diş/Ver bana demir diş” şeklinde bilinmektedir(Yoloğlu, 1999: 100).

Fotoğraf 28: 24 Nisan 2020.

Sosyal medyada kişisel hesap profillerinden yayımlanan yeni diş çıkaran bebekler için“ Artık Isırabilirim”, “Balımın Dişi Çıkmış Isırabilirmiş”, “Benim Aslan Yeğenim Diş Çıkarmış”, “ ‘Hedef 32 Diş’ Miş”, Maşallah ASLAN Parçasına, vb. geleneğe özgü cümlelerinin yanında dijital hayata özgü emojilerinde yorumlarda kullanıldığı görülmektedir.

Fotoğraf 29: 24 Nisan 2020.

Fotoğraf 30: 24 Nisan 2020.

Başka bir gelenekte “Smash Cake” kutlamasıdır. Bu gelenekte bebek 1 yaşına girdiğinde önüne büyük bir doğum günü pastası bırakılmakta ve sonrasında bebek bu pasta ile ne isterse onu yapmaktadır. Baby shower partilerinde olduğu gibi bu kutlamada da aileler ve organizasyon şirketleri birlikte hareket etmektedir.

Fotoğraf 31: 10 Nisan 2020.

Fotoğraf 32: 10 Nisan 2020.

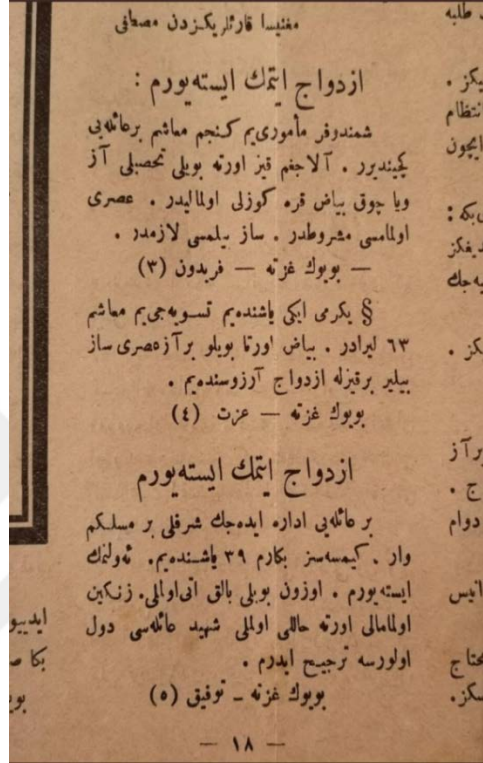

2.3. Evlilik Öncesi

2.3.1. Evlilik Teklifi İlanları

Geçmiş yıllarda izdivaç olarak bilinen evlilik teklifleri 1927 yılında Büyük gazetede bulunan “İzdivaç etmek istiyorum” başlığı altına verilmektedir.

Fotoğraf 33: 1927 Büyük Gazete. (22 Aralık 2019).

Metin I:(Büyük Gazete-(3) Feridun) İzdivaç Etmek İstiyorum. Şimendifer memuruyum. Gencim, maaşım bir aileyi geçindirir. Alacağım kız orta boylu, tahsilli, az veya çok biraz kara gözlü olmalıdır. Aşırı olmaması meşrudur. Saz bilmesi lazımdır.

Metin II: (Büyük Gazete- (4) İzzet) Yirmi iki yaşındayım, tesviyeciyim, maaşım 63 lira eder, beyaz orta boylu biraz asri¹³ saz bilir bir kızla izdivaç arzusundayım.

Metin III:(Büyük Gazete- (5) Tefik)İzdivaç etmek istiyorum. Bir aileyi idare edecek şerefli bir mesleğim var. Kimsesiz bekârim. 39 yaşındayım. Evlenmek istiyorum. Uzun boylu balıketli olmalı, zengin olmamalı, orta halli olmalı, şehit ailesi dul olursa tercih ederim.

1944- 1948 yılları arasında İkdâm gazetesinin Gece Postası ekinde “Halk Sütunu” başlığı altında evlenme teklifleri ve iş ilanları bir arada verilmiştir. Evlenmek isteyenler istedikleri kriterleri bulunduran kişileri bu şekilde aramaktadır. İlana uygun kişiler ertesi gün ya da halk sütunun yayımlanacağı günlerde verilen rumuza cevap yazar.

¹³ Çağdaş.

Fotoğraf 34: 2 Ocak 1944 İkdam gazetesi.

Halk Sütunu

(İş arama, iş verme, izdivaç teklifleri bu sütunda parasız neşredilir. Okuyucularımızın müşkülleri ne cevap verilir.)

İzdivaç teklifleri

* Yaşım 28, boyum 1,76, kilom 65, kumral ve elâ gözlüyüm, Tahsilim orta, taşrada Memurum, Mağm 120 lıradır. Kuracağım yuvayı kazanmısa mes'ut etmeğe imkân görmedüğünden İstanbulda Ticaretle ilgili olmak istiyorum. Sermaye verebilecek durumda hakiki sadetli evinde görmek isteyen sağlam karakterli 20 — 30 yaşlarında bir bayanla evlenmek istiyorum. Sevdiğim tip temiz ruhlu, müstakbal her kadında mevcuttur. Talip olanların Gece Postası Halk Sütununda (N. A.) rumuzuna mektup yazmaları mercedur.

* Yaşım 1. Boyum 1,66, Kilom 61 dir. Sarışınım, Ticaretle meşgulüm. Orta tahsilliyim. Bıroz kuman ve Sak-sifon çalırım. Aradığım bayan 17—20 yaşında kumral, güzelle olması, müstakbal anlaması, en az ilk tahsilli olması şarttır. Zenginlik, fakirlik mevzuu bahis değildir. Taliplerin Gece Postası Halk Sütununda «Ciddi 9» rumuzuna yazmaları.

* Yaş 26, Boy 1,73, Kilo 70. Sarışın, yeşil gözlü, muhiinde sevilen, sem-patik ve şen, tamam aylık kazancı net 250 lıra olan asil bir aileye mensup bir genç, dürüst ve mazisi temiz, yaşıyla mütenasip ve kilosu hayile mütenasip tercihen emmer ve kükük yapılı bir bayanla evlenmek istemektedir. Gece Postası Halk Sütununda (Cana Yakın) rumuzuna yazı ile bildirmeleri mercedur.

* Yaş 26, Boy 1,70, Kilo 70. Buğday rengi, oldukça yakışıklı bir gençim. Tahsilim lise. Hali hazırda Y. S. olarak çalışmaktayım. Sığara ve içki kullanmam. Ciddi kitaplar okumaktan zevk duyarım. Felsefi ve tarihî eserler, edebiyat üzerinde geniş kültür sahibiyim. Dört hisana vâkıfım. Evlenmek istiyorum. Bayanda aradığım şartlar:

A — Boyuma mütenasip, balık etinde, oldukça güzel.
B — Zengin olması.
C — En az 8 Ortaokul mezunu.
D — Dürüst bir ahlak, temiz bir mar-j, kuracağımı yuvaya sadakatle mer-but olması.

Ciddi samimi tekliflerin Gece Postası Halk Sütununda, iade edileceklerinden emin olmak üzere, bir fotoğrafla «İzdivaç» rumuzuna müracaatları mercedur.

* Yaş 21, boy 1,64 kilo 58, Lise me-zunu ve henüz fâil Yedek Subaylığı yapmamış bir devlet memuruyum. Sığarım, içkim kumarım kat'iyen yok-tur. Muhiimide çok iyi tanınmış bir aileye mensubum. Bir evi veya muay-yen geliri olan sarışın veya kumral mavi veya yeşil gözlü 16 — 18 yaşları arasında, balık etinde temiz bir aile mensubu güzel bir kızla mes'ut bir yu-va kurmak istiyorum. İade edileceğin-den emin olarak birer resimle Gece Postası Halk Sütununda R. A. 416 ru-muzuna müracaat edilmesi.

* Yaşım 22, Boyum 1,68, Fakülte-

ŞEHİR TİYATROSU

YAPRAK DÖKÜMÜ

Yazar:

Keşif Nuri Günelek

Dram Kısım Pazarı güdü kapalı

★

KOMEDİ KISMI

MUM SÖNDÜ

Yazar: Muhasipinde Celâl

Komedi Kısım Salı günü kapalıdır.

Cumartesi ve Çarşamba günleri 14 de Çocuk Fırsatı.

Pazar günleri 15,30 da Matine.

SES TİYATROSU

TENSİLLERİ

Geceleri tam 20,30 da

Cumartesi, Pazar,

Çarşamba matine 15 de

LÜKS HAYAT

Büyük Operet 3 perde

Yazar: Ekrem Resid

Müzik: Cemal Resid

Çarşamba gün ve geceleri tensillat talebe ve Halk temsilcileri.

Geceleri Tramvay temin edilmiştir.

lerden birinin ilk şofundayım. İyi hal li bir ailedenim. Hiç bir suretle içki kullanmam ve kumar oynamam. İnti-zamı, sükunet içinde yaşamayı ve müstakbali severim. Kara kağı, kara gözlü kıvrak saçlıyım. Güzeli olmamaklı beraber girkin de değilim.

Gayem: Türk, zengin ve gerekli bir aile için (Pek çirkin olmayan, orta veya ilk tahsilli, 18 ilâ 20 yaşlarında, karak-terime uygun) kıızıyla evlenerek mes'ut olup bir taraftan o ailenin —nasıl o-lursa olsun— işleriyle uğraşmak, diğer taraftan tahsilime devam ederek aile-me sadet delu bir hayat temin etmek-tir. Teklifim ciddidir. Muvafakat edenlerin sarın adresleriyle ve iadesine e-miş oldukları bir fotoğrafla Gece Pos-tası Halk Sütununda «Tayralı» rumu-zuna yazmaları rica olunur.

* Yaş 23, Boy 1,70, Kilo 70. Tah-silim orta, iyi kullanmam. Mesleğim ti-çaret ve kendü işimdir. Hayatta yalnız-gibi bir gezerim. Boyuma mütenasip, sa-rışın vera siyah gözlü balık etinde be-yaz tenli, temiz bir aile evlâdıyla evlen-mek istiyorum. Yaş 18, 24 arasında bir kız veya dulla ev kurmak istiyorum. Milliyet mevzuu bahis değildir. Lisan bilen tercih olunur. İade edileceğine e-miş olarak fotoğraflarıyla birlikte Ge-ce Postası Halk Sütununda (Aramak-la bulunmaz) rumuzuna yazmaları rica olunur.

İZDİVAÇ TEKLİFLERİNE GELEN MEKTUPLAR

(488: Matbaaya bırakılmış), (Kadı-köy Kuleli: Kadıköyünden, Üsküdar-dan), (Köprü 1600: Yeniden Büyüka-dan), (İlkahar: Yeniden İstanbul-dan, Beşiktaşan), (45 Eyyar: Yeniden Beyoğlundan), (Tanışılın: Tarabya-dan, Posta damgası okunmıyan, Ak-sarıydan), (Boş Durmaz: Kadıköyün-den), (S. A. B: Beyoğlundan), (Üni-versite 2: İstanbuldan) mektuplarımız vardır. Acele aldırılması mercedur. İndan) mektuplarımız vardır. Acele aldırılması mercedur.

Orta mektep mezunu bir bayan iş arıyor

Ailevi zaruretiler dolayısıyla tahsile devam edememiş oriantektep mektep mezunu dürüst, çalışkan 17 yaşlarında genç bir kız ticari vesatir müesseselerde

İkdam gazetesinin Gece Postası ekinde “Halk Sütunu” başlığı altında yayınlanan ilanlar dönemin bekâr olan ve evlenmek isteyen adayların en çok talep ettiği ilanları oluşturmaktadır. İş ilanlarının da aynı sayfada veriliyor olması dikkat çekici etkisini arttırmaktadır. Bu gazetenin 1944 -1948 yılları arasında evlenmek isteyen adayların talepleri için ayrı bir bölüm

oluşturması, gazetenin tanınır olmasına ve böylelikle adaylar tarafından fazla tercih edilmesine neden olmuştur.

Fotoğraf 35: 3 Şubat 1944 İkdam gazetesi.

Halk Sütunu

(İş arama, iş verme, izdivaç teklifleri bu sütunda parasız nesretilir. Okuyucularımızın mektuplarına cevap verilir.)

İzdivaç teklifleri

* Yaşım 27, Boyum 1.74, kilom 68, Theoretik mesgulim. Aylık kazancım 300 liradan fazladır. İyi bir aile evliydum. Yaşı 25 den aşağı olan tenis bir aile kim ile evlenmek istiyorum. Güzellik mevzuabaki değildir. Ciddi tekliflerin Gece Postası Halk Sütununda cımel, rumuzuna müracaat etmeleri mercedur.

* 26 yaşıdayım. Yüksek tahsilim! Avrupa'da yaptım. Serbest çalışıyorum, tüccar ve menajim. Çok güzel bir kız veya dulla evlenmek istiyorum. Evleninceğim insanı gayet müreffeh yaşatacağım. Bayanım ufak tefek olmasın! İlk şartımdır. Arzu edenlerin Gece Postası Halk Sütununda «Arzu» rumuzuna bildirmeleri rica olunur.

* Yaşım 25, Boy 1.72-Kilom 65, Ticari ile ilgili ediyorum. Kimsede iyi bir aile evleniyorum. Biz yuva kurmak istiyoruz. Yaşı 20 den 25 arası, kurnak orta boylu, beyaz tenli, dırah veya cılı gövde orta tahsilli sevgin bir ille kim ile evlenmek istiyorum. Bir (teklif) da yol-masını talipçiden rica eder ve bu ciddi teklifime yollanacak cevapların Gece Postası Halk Sütununda M. A. T. rumuzuna yollanmasını rica ederim.

* Elli yaşında, okuması, masa ve söze aşina, gülsede ruhlı, müvevver şikiri, iyi kalbli uyusal, müşfik, mahviyetkâr, romantik karakterli yalnız bir tayın kondisine maten olabilecek bir eş aramaktadır. Hal ve boy mefrumlarından serizad gayet ancak (iyi ruhlı bir kadın) olan ciddi fikir sahiplerinin Gece Postası Halk Sütununda (Matemli kadın) rumuzuna müracaatları mercedur.

* Kimsesiz, 50 lira maaşlı bir memurum. Boyum 1.60 kilom 68 buğday rengindeyim ve asil bir aile evliydum, işi kullanmam, kumar oynamam, doğrulukla taldım. Yüksek mülkünü bir alleden ve namuslu, mütevasip vücudlu namuslu temiz, nazik, tenbiyel sempatik, şefkatli, mütevasip vücudlu, şahsi evi, geliri olan; orta veya san'at mektebinden çıkmış ev işlerinde mütehasis olan 15-32 yaşlarında kız veya dül bir bayanla evlenmek istiyorum. Bayanın kocasına sadık, doğru söylemesini bilir, olmasi matlıdır. Anlagarak tahajini de iberketirim. Taliplerin Gece Postası Halk Sütununda «S. S. Kalb» rumuzuna müracaat etmeleri mercedur.

* Yaşım 34, boyum 1.70 kilom 62. Yüsim zayıf. Hayatta kimsesizim bir dikik sütyesinde çalışıyorum. Namuslu aile kuruy ev kaduyum. Yaşma göre evine bağlı, namuslu, gerek İstanbul'dan, gerek haricden kimsesiz vidadı, beni iyi yaşatabilecek bir

Türkiye

buyla yuva kurmak ve hemen evlenmek arzusundayım. Ciddi olan mektuplara cevap verilir. Arzu edenler Gece Postası Halk Sütununda «Fe — Er» peşili rumuzuna müracaatları.

İZDİVAÇ TEKLİFLERİNE GELEN MEKTUPLAR

(Me'ri: olabun: Falihten, posta damgası okunmayan, İstanbul'dan 2 bise, Galatadan), (Ümit, Beyoğlundan, Galatadan), (Kara 19, Beyoğlundan), Terzi; Posta damgası okunmayan, Galatadan, Beyazıtian), (Cazip Kardeşler; Selimiyyeden, Falihten, Posta damgası okunmayan), (Matemli Kadın; Galatadan, posta damgası okunmayan), (K. C. 227; Kadıköyünden), (N. A; Beyoğlundan) mektuplarımız vardır. Acele aldırılman mercedur.

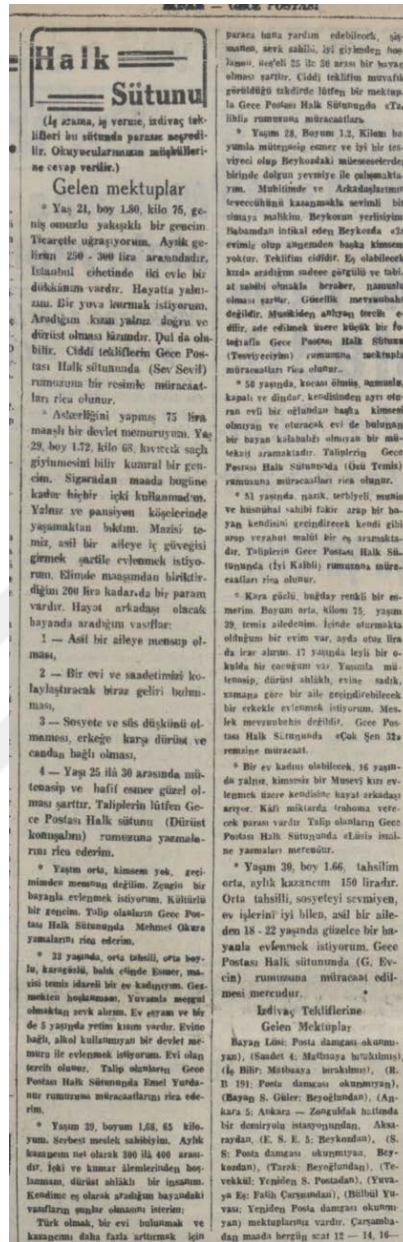
İş arıyor

Lise ikinci sınıf talebedim. Öğleden sonraları herhangi kursu ve yahut resmi bir müessesede çalışmak istiyorum. İstiyenlerin Gece Postasında «Unitica» rumuzuna müracaatları rica olunur.

Ders veriyor

Fen Fakültesi Yüksek Riyaziyale talebedim. Orta Okul ve Lise talebelerine arzu ettikleri yerde ehven fiatla ders verebilirim. İstiyenlerin Gece Postasında «Riyaziyale» rumuzuna müracaatları rica olunur.

Fotoğraf 36: 30 Mart 1944 İkdâm gazetesi.

Halk sütunlarında kadınların ve erkeklerin farklı isimlerde ilan verdikleri görülmüştür. Bu sütundaki yazışmalar rumuzlar aracılığıyla olmuştur. Evlilik ilanlarına talep eden erkeklerin kadınlardan daha çok olduğu görülmektedir. Eş bulmak amacıyla verilen ilanlara uygun olduğunu düşünen adaylar “İzdivaç tekliflerine gelen mektuplar” başlığı altındaki bölümde cevap verir. Bu bölümde rumuz ve o rumuza talip olan adayın adres bilgileri de mevcuttur.¹⁴ Burada teklifler ücretsiz yayınlanmaktadır.

¹⁴Örneğin “Dürüst Erkek: Şişliden, Kadıköy’den” vb.

Tablo 2: Erkek Adayların Evlilik Teklifinde Kullandığı Adlar.

Cinsiyet	Takma Ad	Kişisel Ad
Erkek	N.A.	-
Erkek	Ciddi 9	-
Erkek	Cana Yakın	-
Erkek	Babacan	-
Erkek	R.A. 416	-
Erkek	Taşralı	-
Erkek	Aramakla Bulunmaz	-
Erkek	Emel	-
Erkek	Arzu	-
Erkek	M.T.A.	-
Erkek	S.S. Kalb	-
Erkek	Sev Sevil	-
Erkek	Dürüst Konuşalım	-
Erkek	-	Mehmet Okura
Erkek	Talihli	-
Erkek	Sizi Bekler	-
Erkek	Yuva Kuralım	-
Erkek	İyi Bir Koca	-
Erkek	Dürüst Erkek	-

Erkeklerin kullandığı rumuzlar daha çok takma adlar olup bu adlandırmalar kısa cümleler ve tamlamalar üzerine şekillenmiştir. Bir aday kendi ismini kullanarak evlenmek istediğini belirtmiştir.

Tablo 3: Kadın Adayların Evlilik Teklifinde Kullandığı Adlar.

Cinsiyet	Takma Ad	Kişisel Ad
Kadın	Matemli Kadın	-
Kadın	Fe-Er-Pelli	-
Kadın	-	Emel Yurdanur
Kadın	Özü Temiz	-
Kadın	İyi Kalpli	-
Kadın	Çok Şen 32	-
Kadın	-	-
Kadın	Gelincik	-
Kadın	Lüsi	-
Kadın	Şen Dul 7	-
Kadın	İki Arkadaş	-
Kadın	Terzi	-
Kadın	Aday	-
Kadın	-	Cemile

Kadın adayların kullandığı adlar çoğunlukla karakteri ifade eden sözler olmuştur. İki aday ismini, bir aday da yaptığı mesleğini belirtmiştir.

Fotoğraf 37: 11 Mayıs 1945 İkdam gazetesi.

HALK SÜTUNU

Evlenme Teklifleri, İş ve İşçi Ariyan'ar

* Yaşım 16, boyum 1.58, kilom 55. Saçlarım kumral; gözlerim kahverengidir. Evlenmek istiyorum. Bana ölüncüye kadar hayat arkadaşlığı yapacak olan bayda aradığım vasıflar şunlardır: Yaş 23 ilâ 27 arasında olmas; kumral dağalı saçlı yeşil gözlü bulunmas. Aylık kazancı da 90 - 200 lira olmalıdır. Bir annesi de olsa kabul ederim. Arzu edenlerin lade edilmek üzere bir fotoğrafla Gece Postası Halk Sütununda «Gelincik 16» remzine mektub yazmaları mercudur.

* Yaş 20, boy 1.73, kilo 67. Devlet memuruyum. Aylık kazancım 92 liradır. Kumral, siyah saçlıyım. Bana ebediyen bağlı kalacak bir bayanla evlenmek istiyorum. Bayanda aradığım vasıflar: Yaşı 17 - 20 arasında olmas, sarışın olmas ve bilhassa sesi güzel olanlarla müzikle uğraşanlar tercih edilir. Güzellik mevzu bahis değildir. Arzu edenlerin Gece Postası Halk Sütununda «R. E. D.» rumuzuna mektubla müracaatları mercudur.

İZDİVAC TEKLİFLERİNE GELEN MEKTUBLAR

«Bayan Emne: Beyazıddan; Heybeliadadan; Halde; Eyyüpten; Fa-

tihten; posta damgası okunmıyan, Üsküdar'dan, Edirnekapıdan; Çamlıca'dan; matbaya bırakılmış», «V. V. V.: Beyazıddan 3 tane», «M. K. A.: Posta damgası okunmıyan» mektuplarınız vardır. Her gün 10 - 12 arasında almanız mercudur.

AÇIK KONUŞMA: «Seydiköy - İz» ve «Şener» rumuzları sahiplerine:

Teklif mektuplarımız adresiz olduğundan maatteessüf dercolunamayacaktır.

İŞÇİ BAYAN ARANIYOR

Gömlek ve pijama atelyesinde çalışmak için 2 işçi bayana ihtiyac vardır. Adres: Yeni Postahane caddesi No. 16 Eml Terzihanesi.

İŞ ARIYOR

Lise onuncu sınıfa kadar okumuş, dürüst ahlâklî bir genç, resmi veya hususî bir müessesede çalışmak üzere iş aramaktadır. Kendisi muhtelif Anadolu gazetelerinin muhabir ve yazı işlerinde çalışmış, aynı zamanda Özel İdare daktilolugunda bulunmuştur. İsteklilerin Gece Postası Halk sütununda Şemsi Belli adresine müracaatları mercudur.

Fotoğraf 38: 19 Haziran 1946 İkdam gazetesi.

HALK SÜTUNU

Evlenme Teklifleri, İş ve İşçi Arayanlar

* 21 yaşında boy 1.68, kilo 51, kara kaşlı, kara saçlıyım. Koyu nefli çocuklarım var. Bütün ev ve el işlerine tamamlı vakıfım. Fakat... bütün kâhahat bende olmak üzere kocamdan ayrıldım. Şimdi tekrar evlenmek istiyorum.

Erkekler aradığım vasıflar, 25 - 45 yaşlarında temiz, beyaz, beyaz tenli, saçları bir üşür veya müstahid olmak şarttır. Pekli lük olmasın şartı ile 1 veya 2 çocuğu olabilir. Ciddi tekliflerin varlık bir mektubla Gece Postası Halk Sütununda (Şen Dül 7) remzine yazmaları mercudur.

* Yaşım 24, boyum 1.70, kilom 60. Oldukça yakışıklı bir gençim. Devlet müessesesinde çalışıyorum. 210 lira maaş alıyorum. İki kullanmam. Evlenmek istiyorum. Kır veya dulluk mevzu bahis değildir, yeter ki evine düşkün ve ruha temin 20 - 25 yaşları arasında, tam münasib hanım, kadın olsun. Tekliflerin Gece Postası Halk Sütununda «Siri Beklere rumuzuna lade edilmek üzere bir fotoğrafla müracaatı edilmek mercudur.

* İki samimi arkadaşız. Benim yaşı 20, boyum 1.65, kilom 58, kara kaşlı, kara gözlüyüm, tatlı emmerim. Arkadaşımmın ise yaşı 19, boyu 1.62, kilos 56, sarışın, yeşil gözlüdür. Tahsilimiz ortadur. Her cihetten tercih edilecek meziyetleri haizdir. Fârlarımızı şadettele yatacağız. Taliblerimizin boyu ve eşkâli münasib olmalıdır. Bizim gibi samimi arkadaş veya iki kardeş olanlar, sıhıy veya mühendisler tercih edilirler. lade edilmek şartıyla bir de fotoğrafla Gece Postası Halk sütununda «İki arkadaş» rumuzuna bir mektub yazılması mercudur.

* Yaş 25, boy 1.73, şaklet 75, kumral saçlı, yeşil gözlü. müzikle şıma ihtiyacı müpteli olmayan, zamanla hayat durt-

helerini görmüş, aylık kazancı 150 liradan ibaret orta tahsilî bir gençim. Yaş 25 den az ve 45 den çok bulunmıyan kız veya dul bir bayanla ciddi surette evlenmek istiyorum. Dis mevzu bahis değildir. Tecrübeli haya geçirmiş, sen, vücut asından noksan bulunmaması, orta güzellik taşıması, ev ol çok sevmen mühtebur. Gece Posta Halk Sütununda «Hüda venedikçe rumuzuna bir mektub ile müracaat.

* 31 yaşında, 1.66 boy, kilo 60, orta tahsilî, dürüst ahlâklî, alacranga müzikten hoşlanan oldukça yakışıklı bir gençim. İki ve kocamdan nefret ederim. Şimdiki kadar bir evlenmedim. Aylık kazancım 120 liradır. 22 - 25 yaşları arasında biraz olsun mali durumun yerinde bir bayanla evlenmek istiyorum. Kimsele olmadığım için terüveysâ de girerim. Evleneceğim hayanın güzellik olmasını benzer hâli ehemmiyet değildir. Dileğim yeter ki kurcağımsız yuva temelli olma ve benî menşî etnin. Bir çocuk da olabilir. Ciddi ve samimi teklifler Gece Postası Halk Sütununda (M.K.E.) remzine resimli bir mektubla müracaatları mercudur.

İZDİVAC TEKLİFLERİNE GELEN CEVAPLAR

Seyidî kadur: Damgası okunmıyan, Lehiçilerden, Aksaraydan, Beşiktaştan), (Bir müzevi: Erenköyünden, Büyükdere'den, matbaya bırakılmış, Beşiktaştan), (C.N. İstanbul'dan 2 tane, İstanbul'dan, Beşiktaştan, posta damgası okunmıyan, Beyoğlundan, Sirkeci garından, Beşiktaştan), (Beylerbeyi: Fenerden, posta damgası okunmıyan; Aksaraydan; Maltepeden taahhüdlü, Arnavudköyünden taahhüdlü, Hâlden taahhüdlü, Beylerbeyinden, Aksaraydan, Beyoğlundan, Üsküdar'dan, Şişli 33 ten), (Sabah: Harbiyeden),

Fotoğraf 39: 17 Ocak 1947 İkdam gazetesi.

HALK SÜTUNU
Evlenme Teklifleri, İş ve İşçi Arayışlar

* Yaşım 26, boyum 1,72, kilom 78. Terbiyem az bir eğitim kaidi. Edirne sanat mektebi son sınıfından mezunum. Sanatım maktadettir. İçken kumarım yoktur. Sigara içmem. Yağr-lyum. Evlenmek istiyorum. Bayanda aradığım varlar: Yaşı 20 ile 30 arası, güzelik mevzuubahı değıdır. Talip-ria lade edilmek üzere bir fotoğrafi Gece Postası Halk Sütununda (H. A. 81) rumununa bir mektupla müvaseat etmelerini rica ederim.

* Yaşım 22, boyum 1,62, kilom 76, rengim eser bir tıralıyım. Mali vaziyetim yerindedir ve halen yüksek tah-sile devam etmekteyim. Ciddi surette evlenmek istiyorum. Bayanda arad-ım varlar: Temiz bir aileye mensup olmas, boy ve yapısı müvaseat ol-ması şarttır. Taliplerin Gece Postası Halk Sütununda (Selvi) rumununa müvaseatları.

* İçkide, kumarım, yüksek terbiye, serbest meslekten, tüccar bir bay bir hayana evlenmek istemektedir. İçki-veyi de girebilir. Din mevzuubahı de-ğıldir. Taliplerin Gece Postası Halk Sütununda (Yuva Kuralan) rumusufa bir mektupla müvaseat etmelerini rica ederim.

İRDİVAC TEKİFLERİNE GİLEN MEKTUPLAR
(Sabit Yuva: Beyoğlundan), (M. E. 11: Yenimahalleden), (Sabit Fikir: Galatadan, posta dıman: okumayan, Ükıldardan, matbaaya bırskılma).

GİLEN İŞ VERME MEKTUPLARI
(Gönl İstahından, Tophaneden).

MÜHEM NOT: İrdıvac teklifleri mektubların postadan almas sırasile negrebur. Elinde çok mektub bu-lundundan sıra gecikmektedir. Ad-resile teklifler dercedilmek.

ÇOCUK BAKTIRMAK İSTİYENLERE
Bir 16 an yagına kadar cocukla olup

da aile nendinde geceli gündüzlü bak-tırmak istiyenlerin Gece Postası Halk Sütununda «Çocuk bakımı» rumuna-ne müvaseatları ilân olmur.

İRDİVAC — BEYOĞLU KIZ Lİ-SELERİNİ BİTİRENLER DERNEĞİN-DEN:
19 Ocak 1947 Pazartesi günü saat 14 te Beyoğlu Halkevi salonunda genel ku-rul toplantısı yapılacaktır. Ada geçen Neeleri bitirenlerin toplantıya gelme-leri.

GÜNDEM:
1 — Genel Kurul başkan ve yaz-manların seçimi.
2 — Ana Kuralın okunması ve yö-netim disiplin kurullarile, enjektör-lerin seçimi. (2034)

İLAN
İstanbul Ad. Dairesindeast
828 Doğumlu müvaseat arayan ilk yok, lamas ile bütün yedeği erat yoklaramı baslamıştır.
Hangi günlerde yoklamaların yapıla-cığı puba kaplarına enılan listelerde ya-salır.
İlgililerin pubalarına bay vurmaları.

DOKTOR —
Muzafer Kocak
Çocuk Hastahıkları
İstehassısı
Sıhhi Halisahir Üstü Caddeci
Güneş An. No: 351 Gabe, 4
Telefon: 85214
Nergin hastahaları 14 den 18 e ka-dar kabul ve tedavi eder.

Bu ilanlarda adaylar fiziksel özelliklerini, tahsillerini, mesleklerini ve aldıkları maaşı paylaşmaktadır. Talep ettikleri eş adaylarında bulunmasını istedikleri özellikleri maddeler halinde sıralayanlar vardır. Sadece evlenme talebi olan ve geri verilmek üzere fotoğraf gönderilmesini talep edenler de bulunmaktadır.

İlanlarda adaylarda bulunması gereken dikkat çekici özelliklerden birisi müziği seven, keman ve saksafon çalan bir erkeğin; kendi gibi müziği seven bir kadınla evlenmek istemesidir. Başka bir ilanda ise “saza ve söze aşınayım” şeklinde kendini tanıtan bir kadının evlenmek istemesi görülmektedir. Böylelikle müzik ve müzik aletlerine olan ilginin eş seçiminde önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Fotoğraf 40: 30 Ağustos 1948 İkdam gazetesi.

HALK Sütunu **EVLENME TEKLİFLERİ** **İŞ ve İŞÇİ ARIYANLAR**

* Yağın 35, boyum 1.66 dir. Zannatdım, hafiflik kasımın 60 liradır. Hayatta hiç kimsem yoktur, yağı ile müteneşip dul veya kız bir bayanla evlenmek istiyorum. Teklifim ciddidir, ciddi tekliflerim Gece Postası Halk Sütununda N. Özer rumuzuna sarış adreslerle birlikte bir mektupla bildirmenizi saygı ile rica ederim.

* Yağın 24, kilom 56, boyum 1.56 ortaokuldan mezunum, askerlikle ilişkiliyim yoktur, ailen tasarıyorum, serbest meslek sahibiyim, aldığım maaş 160 liradır, hayatta kimsem yoktur, memleketimde bir de evim vardır. İki, kumar nedir bilmem yalnız dışarı çıkmıyorum. Güzellik mevzuu bahis olmaksızın teniz bir alileye mensup, evine sadık, haatkar bir bayanla evlenmek, iyi bir yuva kurmak emeliyimdir. Ciddi tekliflerim Gece Postası gazetesinin Halk Sütununda (Rü) rumuzuna bir mektupla yazmaları mümkündür.

* 22 yaşında, anne ve babamın ölümü üzerine küçükken yalnız kaldım. Türk tabiatında bir Rum kızım. Hafif çiçek boşuyum. Teyzem yanında büyüdüm. Hâlen bir terzihanede çalışıyorum. İş hayatından kurtulmak için evlenmek istiyorum. Bir miktar mirasımın vardır. Taliplerin Gece Postası Halk Sütununda «Terzi» rumuzuna bir mektup yazmalarını rica ederim.

* Yağın 28, boyum 1.64, kilom 63, sarıya bir gövde. Serbest meslek sahibiyim. Bir alileyi geçindirebilecek vasıfıyım. Güneyle kadav evlenmedim. Mâzide teniz, ev işlerine vâkıf, eşine sadakat göstererek kız veya dul bir bayana evlenmek istiyorum. Bayanda «aradığım» şartları: Boyu 1.60, yaş 18 - 20, buğday renginde, teniz giyimine bilir ve bir evi olmasın şarttır. Ciddi tekliflerim Gece Postası Halk Sütununda «İla-solip» rumuzuna yazmalarını rica ederim.

* Vatani vasifemi yeni bitirdim. Teniz bir alileye mensup bir Türk

gençiyim. Boyum 1.71 kilom 68 olup emme kıvrak saçıyım. Babamdan kalma çiftliği işlemler için bana sermaye temin edilecek bir bayana evlenmek istiyorum. Tahsilim Orta mektep olup Hayatımı Ankara ve İstanbulda geçirmiş görgülü alilece-nap bir gencim. Bayanda aradığa vasıflar iyi bir alileye mensup bir Bayan olmalıdır. (Kız olmasın şartı). Taliplerin Gece Postası Halk Sütununda (Dulak) rumuzuna bir fotoğrafla müracaatları.

* Yağın 35, kilom 82, boyum 1.73, serbest meslek sahibiyim. Gelirim 24 bir zaman tahdit edilmiş olmayıp buğdaylı hayat şartları. İsterinde bir alileyi sadakat içerisinde geçindirebilecek durumdayım. Evlenmek arzusunda-yım. Bayanda aradığım vasıflar: Namahul dürtöl olmasın evine ve eşine sadakatle bağlılık olması ile-zimdir. Dul olmasında mahzur yok-tur. Ciddi şartları, onların «Gece Postası» Halk Sütununda «Düğü» Erkek rumuzuna bir mektupla müracaatları.

İZDİVAÇ TEKLİFLERİNE GELEN MEKTUPLAR

(Dürtöl Erkek: Şişiden, Kadıköy-yünden), (E. T. İstanbuldan), (Sara-yerli: Erenköyünde A. B. den), (İlhan: Kadıköyünde Yetişkinden).

MÜHİM NOT - - Halk sütununa ko-nan ilâhlar parçadır. Ancak «» de-lerime sarıdır. İlmânide ça mektup mevcuttur.

MÜHİM NOT: Halk Sütununa alt müracaatlar 13.15 - 13.30 arasında kabul edilir.

Dr .Nermin Akkoyunlu
Çocuk Hastalıkları
Müfessası
Pazar ve Perşembede maddi her gün saat 12-19 a kadar Cebelle-tilinde Bulkevi karşısı No. 64
Tel: 2256

Fotoğraf 41: 6 Eylül 1948 İkdam gazetesi.

HALK Sütunu **EVLENME TEKLİFLERİ** **İŞ ve İŞÇİ ARIYANLAR**

* Yağın 38, boyum 1.60, kilom 72 dir. Teniz bir ailenin, bahriyelî bir babamın dul kızıyım. Kumral olup eik gözüyüm. 45 - 50 yaşlarında, teniz bir soydan, iyi ahlâk sahibi bir kimse ile hakiki bir yuva kurmak arzusunda-yım. Hâlen memur veya ti-caretle ilgili edenlerin «ciddi» ce-vaplarına sarış adresle bir mektup-la Gece Postası Halk Sütununda ADAY rumuzuna bildirmeleri mer-cudur.

* Yağın 24, boyum 1.60, kilom 70, Türki-m, kumralım, güzelliğim orta-dır. Dulum, kabahat kocamda olma-ğına ayırdım. Yeniden yuva kur-mak arzusunda-yım. Çocuğum yoktur. Bayda aradığım vasıflar: Türk ol-ması şarttır. Tip mevzuu bahis de-ğil-dir. Yaşı en fazla 40 a kadar olma-lıdır, esnaf veya memur, vakti yerin-de olması lazımdır. Teniz karakterli, evine bağlı, silisi ölmüş, bir çocu-ğı olanlar da kabul edilir. Taliplerin İstanbulda bulunmaları şarttır. Ciddi tekliflerin Gece Postası Halk Sütununda «Cemile» rumuzuna bir mek-tupla, açık adreslerle, durumlarını bildirmeleri mümkündür.

* Yağın 21, boyum 1.70, kilom 70. Müteneşip bir vücuda sahip bir gen-cim. Hâlen vatani borcunu ödenek-tenim. Evlenmek istiyorum. Kızda aradığım vasıflar: Emme veya kumral olup boyu 1.60 - 1.70 arasında olma-sı şarttır. İçgüvâsi de girebilirim.

Sen'atım marangozluk olup terhis ol-duktan sonra işim hazır. İki ve sigara hiçbir surette kullanmam. Evi-ne ve eşine bağlı bir kız aramakta-yım. Taliplerin Gece Postası Halk Sütununda «İyi bir koca» rumuzuna müracaatları mümkündür.

* 21 yaşındayım. Askerlik hizmet-i mi yedek subay olarak bitirmek üze-riyim. Ciddi ahlâk bir bayanla evlenmek arzusunda-yım. Bu arzuya cevap vermek isteyen bayanın yaşı 18 den aşağı 25 den yukarı olmaması, teniz ahlâk, teniz alileye mensup, evine ve kocasına bağlı bulunması, edebiyat ve müzikten anlaması şar-tır. Ne gili arzı ve mesiretleri var-sa kabul olur. Teklifim ciddidir. Cid-diyle cevap verecek bayanların Ge-ce Postası Halk Sütununda «Şenels rumuzuna adresle müracaat etmele-ri rica olunur.

İZDİVAÇ TEKLİFLERİNE GELEN MEKTUPLAR

(Ağlıyanlar: Güldürenlerden, Ya-lovada Tarım Kredi Kooperatifinde S. Güvenden, Galatada, Akardan, D. Bayraktardan), (U. S. Ramiden), (Terzi: Beşiktaşta İrtirap Çocuğun-dan, Beyazıtian, Kandıradan, Eryüpe Elektrik santralından), (İlhan: Kadı-kiyünde P. Yetişkinden), (Nadide: Dürtöl erkekten), (Hayrî Dilek: Yıldız R. den), (N. Özer: Topkapıda İbrahim Çavuş mahallesinden).

1900'lerde (Fotoğraf 42) Osmanlı Döneminde Samsun'da yayımlanan Musavvar Mâlumat gazetesindeki izdivaç ilanlarında eş arayan kişilerin genç olması, ilanlarda kibar bir dil kullanmaları ve arınılan eş özellikleri içinde "Musikiden anlayan, saz çalabilen" ifadelerin bulunduğu görülmektedir.

Fotoğraf 42: 21 Nisan 2012 Akasyam Haber İnternet Sayfası.

1980’lerde (Fotoğraf 43) Almanya’nın Augsburg kentinde yayınlanan birçok gazetenin hafta sonu eklerinde genç kızlara ait evlenme ilanları bulunmaktadır. İlanlarda kızların fotoğrafları ile birlikte kişisel özellikleri de paylaşılmaktadır.

Fotoğraf 43: 29 Mart 1981 Günaydın gazetesi.

Günümüzde kitle iletişim araçlarının artmasıyla birlikte gazete ilanlarının etkisi azalmış olsa da devam eden evlenme ilanları vardır. Özellikle erkeklerin “Kısmetimi arıyorum, Evlenmek istiyorum” başlıkları altında verdikleri ilanlar mevcuttur. 1940’lı yıllardaki İzdivaç ilanlarında ertesi güne rumuz bildirilerek verilen cevapların yerini 2000’li yıllarda telefon numarası verilen ve iletişim sürecini kolaylaştıran ilanlara yerini bırakmıştır. Bu ilanlarda bir

fotoğraf eşliğinde “Kısmetimi arıyorum, Evlenmek istiyorum” başlığı altında evlenmek isteyenlerin adaylarda aradıkları yaş, meslek, eğitim, karakter vb. kriterler dikkat çekmektedir.

Fotoğraf 44: 11 Ağustos 2012 DHA.

KISMETİMİ ARIYORUM

Ben memur emeklisi
kışın Antalya'da, yazın Sivas'ta kalan
hiç evlenmemiş bir kişiyim.
35-40 Yaşlarında emekli veya çalışan,
en az lise mezunu,
bakımlı ve inancılı bir bayan ile
izdivaç kurmak istiyorum.
İlgilenen hanımefendiler,
şahsımla irtibat kurmak için
aşağıdaki telefon numarasından
bana ulaşabilirler.

Murat AVCİ
Yaş: 50

0544

Fotoğraf 45: 1 Ağustos 2016.

Halil ODABAŞ

EVLENMEK İSTİYORUM

SSK KURUMUNDAN 1700 TL
MAAŞLA EMEKLİYİM. KENDİME
AİT 3 KATLI DAİREM VE FINDIK
BAHÇEM VAR. 10 YILDIR YALNIZ
YAŞAMAKTAYIM. HAYATINI BENİMLE
PAYLAŞMAK İSTEYEN
55-65 Yaş ARASI BAYANLA
EVLENMEK İSTİYORUM.
Gsm: 0537 649 62 67-ESPIYE

Fotoğraf 46: 9 Eylül 2014.

Görücü usulü yapılan evlilikler günümüzde devam etmekle birlikte bu geleneğin yanına bir de çeşitli internet siteleri eklenmiştir. Yoğun iş temposunda yaşayan bireylerin sosyal yaşama gerekli vakit ayıramadıkları için bu siteleri kullandıkları bilinmektedir.

Bu siteler arasında; dini referanslı evlilik sitesi (e-çift), Muslimlife ve diğer sayfalar; Gönülden Sevenler, Enişan, Siberalem, Badoo, İstanbul.net, Pembepanjur.com, Qeep, Hawaya_app, Sociable.app, vb. programlar bulunmaktadır. Bu programların çoğu mobil telefonlarda kullanılan uygulamalardır. Böylelikle yeni insanlarla keyifli zaman geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu internet sayfalarında birbirlerini bulan adayların hayatlarını birleştirip evlendikleri gibi ayrılmalarına da yine busayfaların neden olduğu bilinmektedir.

Fotoğraf 47: 20 Mayıs 2020.

“Geleneklere saygılı özel bir uygulama, ciddi ve anlamlı bir hikayeye başlamaya hazır mısınız?, kadınlarla tanışmak isteyen ciddi bekar erkekler” vb. Türk kültürüne uygun söylemlerin kullanıldığı ve verilen güncel kullanıcı sayılarla desteklendiği saygın, ciddi ve güvenilir bir uygulama olduğunu görülmektedir. Böylelikle adayların uygulamaları kolayca kabul etmeleri beklenmektedir.

Fotoğraf 48: 20 Mayıs 2020.

Evlenecek adayların güvenliğini sağlamak adına “ Türkiye’nin en iyi evlilik sitesi ve sohbet sayfası eNişan”, Yalnızlığın bitmesi gereken bir süreç olduğunu vurgulayan “yalnızlığın alemi yok” söylemini kullanan Siberalem, “aradığın eş adayı, en ciddi evlilik sitesi gonuldensevenler.com’da. Siteye üye ol, kendine uygun eş adayları ile tanış ve iletişim kurmak evliliğe doğru ilk adımını burada at. Hayal ettiğin eş adayı ile karşılaşarak Gönülden Sevenler’in mutluluk mucizesine sen de tanık ol. Mutluluk hareketine sen de katıl!” söylemini kullanan Gönülden Sevenler, vb. uygulamaların yanından oyun oynayarak konuştutanışmayı amaçlayan Sociable.App gibi dijital uygulamalar da bulunmaktadır.

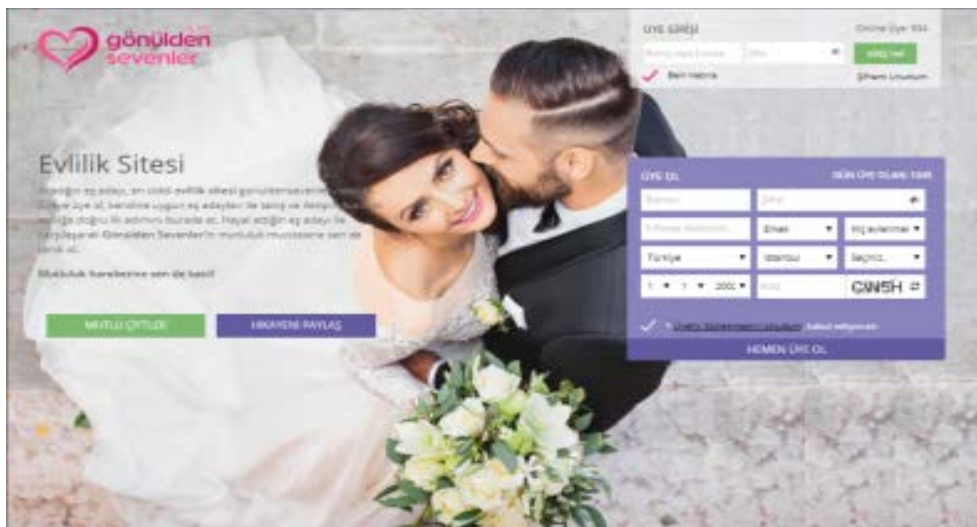
Fotoğraf 49: 20 Mayıs 2020.

Fotoğraf 50: 20 Mayıs 2020.

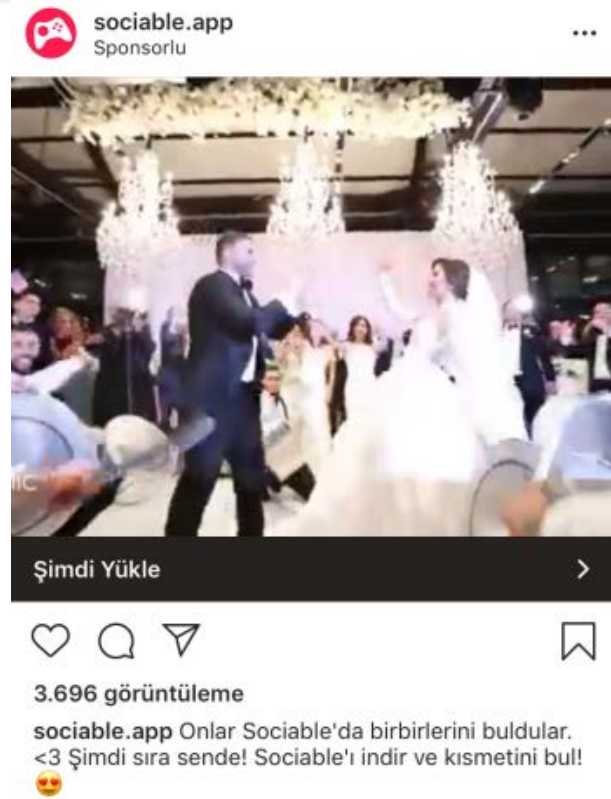
Fotoğraf 51: 20 Mayıs 2020.

Fotoğraf 52: 20 Mayıs 2020.

Fotoğraf 53: 20 Mayıs 2020.

Fotoğraf 54: 20 Mayıs 2020.

The screenshot shows the MuslimLife website interface. At the top, there is a navigation bar with links: "Neden Muslimlife?", "İlkelerimiz", "Ücretsiz Üye Ol", and "Yardım ve İletişim". Below this, there is a large banner image of a man and a woman. To the right of the banner is a registration form titled "Şimdi Kayıt Ol" (Sign Up Now) with the subtitle "Formu lütfen doldur" (Please fill out the form). The form includes fields for "Cinsiyet" (Gender) with radio buttons for "Erkek" (Male) and "Kadın" (Female), "Kullanıcı Adı:" (Username), "E-posta adresi:" (Email address), "Şifre:" (Password), "Şifreyi tekrarla:" (Repeat password), and "Doğum Günü:" (Date of birth) with dropdown menus. There is a checkbox for "Kullanım Koşulları'nı kabul ediyorum" (I accept the Terms of Use) and a large orange button labeled "Şimdi ücretsiz kayıt ol!" (Sign up now for free!). Below the banner image, there is a search bar with "Aradığım" (I am looking for) set to "Kadın" (Female), "Yaşı" (Age) set to "18" to "50", "Ülke:" (Country) set to "Türkiye Cumhuriyeti" (Turkey), and a "Sadece resimler" (Only photos) checkbox. A green "Ara" (Search) button is next to the search bar.

TÜİK verilerine göre 2016 yılı sonu itibariyle 79.8 milyon olan Türkiye nüfusunun% 16.3'ünü (12.9 milyon) 15-24 yaş grubundaki genç nüfus oluşturmaktadır. TÜİK Türkiye'de internette tanışıp evlenen gençlerin oranının%3 olduğunu ve nüfusun % 25'inedenk geldiğini ifade etmiştir.¹⁵Görücü usulü eş bulma geleneği günümüzde sosyal medyanın etkisiyle azalmıştır.

2.3.2. Nişan

Eski Türk toplumlarında görülen nişan töreni evliliğin ilk aşamalarındandır. TDK'ye göre nişan, "işaret, iz, belirti, alamet, evlenmek üzere birbirine söz verme" olarak tanımlanmaktadır.¹⁶Örneğin Yakut Türklerinde nişanlanma delikanlı tarafından kızın açık başına bir elbise atması ile olurken; "evlenmek isteyen Türkler kızın açık başına mendil bırakırlar, kız mendili kabul ederse rızalık nişanı sayılır." Türk kültüründe nişan ve nişan yüzüğünün önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Dede Korkut hikâyelerinden biri olan "Kam Büre Oğlu Bamsı Beyrek"te Bamsı Beyrek elinden çıkardığı altın yüzüğü Banu Çiçek'e takarak nişanlanmaktadır(Ergin, 2008: 13). Bu geleneğin günümüzde evlilik öncesi resmileşen bağın sembolü olarak devam ettiği görülmektedir.

Kaşkaylarda "şal enguşter" ismiyle anılan nişan töreni "üzükçarget, keşenguşter, şirinihorluk" gibi farklı isimlerle bilinmektedir. Nişanın ne zaman yapılacağına kız tarafı karar vermektedir. Davet aynı zamanda yüzüklerin takıldığı oğul obasının tamamının katıldığı, bazen saz ve nağare adlı mahalli çalgıların da çalındığı bir eğlenceye dönüşmektedir. Nişan için erkek tarafından kız evine; ayakkabı, şal, yüzük, makyaj malzemeleri, Kuran-ı Kerim, süslü sandık vb. hediyeler getirilmektedir(Karaaslan, 2010: 176-177).

¹⁵<http://teknoyo.com/turkiyede-internette-tanisiip-evlenen-gencler/> (Son erişim tarihi 24.05.2020).

¹⁶<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 20.05.2020).

Altaylarda “kız kaçırma” kızın isteği doğrultusunda olmakta ve kızın rızasını gösteren “nişan yüzüğü” nün yerini tutan bir yüzük veya mendil gibi nesneler delikanlıya verilmektedir(İnan, 2006:166).

Malatya’da nişan daveti kızın akrabalarına kız ailesi, erkeğin akrabalarına da erkeğin ailesi tarafından yapılmaktadır. Yakın akraba ve komşulara genelde 10-13 yaş arası bir erkek çocuk gönderilip “.... günsaatte ...nişanı var, bekliyoruz” ifadesi ile nişana davet edilir. Uzaktaki tanıdıklara ise telefon ile haber verilmektedir. Davet edilen tüm misafirler ailelerin bu mutlu günlerinde onları yalnız bırakmamak için nişana katılır (Doğan, 1988:152).

2.3.2.1. Nişan İlanları

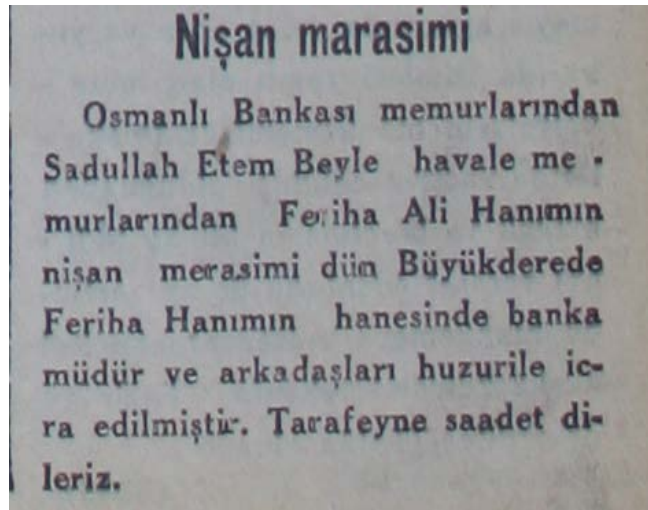
Gazete ilanlarında nişan duyuları 4 farklı hitap ile verilmektedir.

1. “Nişan Merasimi, Nişan, Nişanlanma” Başlıklı İlanlar.
2. “Mutlu Bir Nişan, Mesut Bir Nişan” Başlıklı İlanlar.
3. Fotoğraflı Nişan İlanları.
4. “Nişanlandık” Notu İle Verilen İlanlar.

2.3.2.1.1. “Nişan Merasimi, Nişan, Nişanlanma” Başlıklı İlanlar

Yapılan nişanın duyurulması için genel ifadeler kullanılmaktadır. Evlilik, doğum ve ölüm ilanlarına göre ifade çeşitliliği en az olan ilan türlerindendir.

Fotoğraf 55: 13 Ekim 1934 Cumhuriyet gazetesi.

Fotoğraf 56: 24 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Fotoğraf 57: 8 Eylül 1945 Tanın gazetesi.

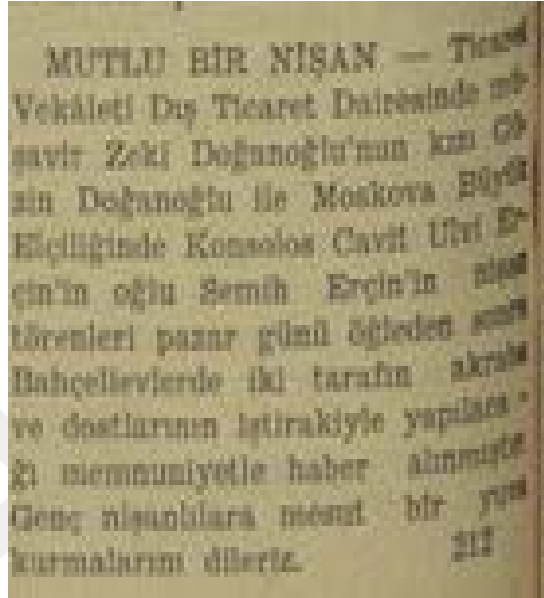
Fotoğraf 58: 16 Ocak 1946 Selçuk gazetesi.

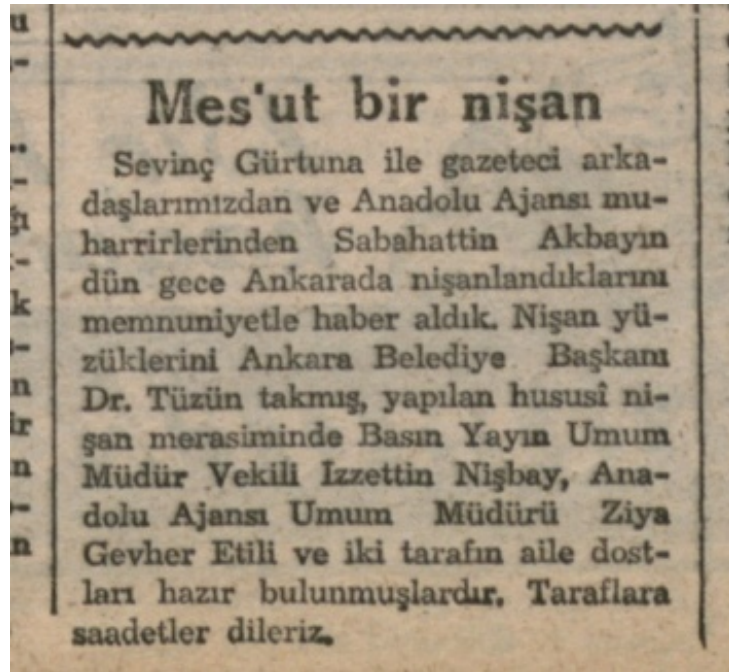
2.3.2.1.2. “Mutlu Bir Nişan, Mesut Bir Nişan” Başlıklı İlanlar

Evlilik öncesi adımlarından biri olan nişan töreninin çiftlerin mutluluğunu paylaşmak adına kullanılan “Mutlu Bir Nişan, Mesut Bir Nişan” şeklindeki ifadelerle nişanın gerçekleştirildiği bildirilmektedir.

Fotoğraf 59: 13 Haziran 1944 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 60: 5 Eylül 1948 İktidam gazetesi.

2.3.2.1.3. Fotoğraflı Nişan İlanları

Nişan için verilen gazete ilanlarında nişanlanan çiftlerin fotoğraflarının kullanıldığı ilanlar da bulunmaktadır. Bu ilanlardan bazıları nişanlanan çiftlerden birinin fotoğrafı kullanılırken diğer ilanlar ise çiftlerden her ikisinin de olduğu fotoğrafları görmek mümkündür.

Fotoğraf 61: 9 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Fotoğraf 62: 6 Mayıs 1965 Hayat dergisi.

2.3.2.1.4. “Nişanlandık” Notu İle Başlıklı İlanlar

Nişan töreni bittikten sonraki günlerde nişanlanan çiftlerin kendileri tarafından “Nişanlandık” başlığı altında verilen ilanlar bulunmaktadır. Bu şekilde nişanlanan çiftler çevrelerine birinci ağızdan nişanlandıklarını duyurmaktadır.

Fotoğraf 63: 21 Ocak 1980 Tercüman gazetesi.

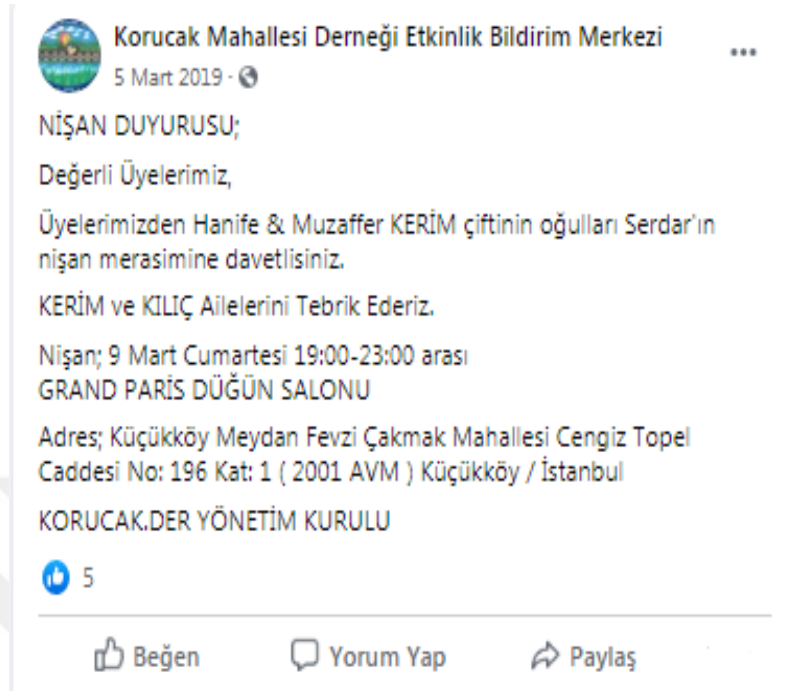
Fotoğraf 64: 1 Aralık 1980 Tercüman gazetesi.

Günümüzde nişan ilanları, sosyal medya aracılığıyla Facebook, Instagram vb. kullanan büyük kitlelere hitap eden sayfalardan verilmektedir. Bu şekilde hedef kitlenin tamamına erişmek mümkün olmuştur. Bu durum matbaa maliyetini de önemli ölçüde düşürmüştür.

Çanakkale’ye bağlı Korucak mahallesi derneği etkinlik bildirim merkezi adına açılan bir hesaptan, bu derneğin üyelerinin yaptıkları “Nişan Duyurusu” başlığıyla ilan edilmiştir.

Fotoğraf 65: 24 Nisan 2020.

Facebook nikah, düğün gibi özel günlerin elektronik davetiyeler gönderilen internet sayfalarının başında gelmektedir. Bu özel günlerin başlangıcı olan nişan etkinliğinin duyurulmasında da önemli bir yere sahiptir. Bu törenlerin gün, saat ve yer detayları bildirildiği gibi “Gidiyorum, Gitmiyorum ve Belki” gibi tercih kutucuklarının olması etkinliğe katılım oranı belirlenmektedir. Böylelikle kaç kişinin davet edildiği, kaç kişinin gittiği ve kaç kişinin gitmekte kararsız olduğu belirlenmektedir.

Fotoğraf 66: 2 Haziran 2013.

Gümüşhane ilinin Kürtün ilçesinin Günyüzü köyündeki haberleri yayımlayan bir internet sayfasında Günyüzülü olan nişanlanacak ve evlenecek çiftlerin davetiyeleri haber olarak verilmektedir.¹⁷

Fotoğraf 67: 24 Nisan 2020.

Nişana Bekleriz Seda & Oğuzhan

Günyüzü Köyü Cami mahallesi sakinlerinden Elmas & Bahattin Çakar çiftinin kızı SEDA ile Fatma & Ali Şahin çiftinin oğlu Törnükgündem, Törnük.net gibi sitelerin kurucusu ve aynı zamanda müzisyen OĞUZHAN'ın 30 Kasım 2019 Cumartesi günü 18.00 - 22.00 saatleri Yenidoğan - Sancaktepe de "Çınar Altı Balo Davet Salonu"nda NİŞAN merasimi yapılacaktır.

Günyüzüm ailesi olarak genç çiftlere bir ömür boyu mutluluklar diler, ÇAKAR ve ŞAHİN aileleri adına tüm hemşerilerimizi nişan törenine bekleriz.

Nişan

Tarih : 30 Kasım 2019 Cumartesi

Saat : 18.00 - 22.00

Yer : Çınar Altı Balo Davet Salonu

(Yunus Emre Mah. Veysel Karani Cad. No. 43 Yenidoğan - Sancaktepe / İstanbul)

Aileler

Elmas & Bahattin ÇAKAR

Fatma & Ali ŞAHİN

¹⁷Bu davetlerle ilgili gerekli bilgilere <http://www.gunyuzum.com/Detay/dugun-duyurusu-nagihan-omer-7499.html> adresinden ulaşılmaktadır.

2.4.Düğün

TDK'ye göre düğün, “evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence, cemiyet” olarak tanımlanmaktadır.¹⁸ Evlenme töreni belli başlı uygulamalar sonunda gerçekleştirilir. Bu uygulamalardan ilki kız istemidir. Örneğin Özbek Türklerinde “görücülük, savcılık, vasıtacılık” (Kalafat, 2000: 192) adı verilen kişiler bulunmaktadır. Bu kişiler arasında Buhara, Semerkand, Surhanderya, Kasgaderya ve Harezmi'de erkekler savcı olurken, Nemangan, Taskent, Cizzah, Sirderya'da ise kadınlar savcı olmaktadır.

Kız isteme olayından sonra her iki tarafın rızası var ise nişan merasimine karar verilmektedir. Örneğin Kaşkaylarda “şal enguşter, üzükçarget, keşşenguşter, şirinihorluk” (Karaaslan, 2010: 176-177) adları ile bilinen nişan töreninin yapılacağı zamana kız tarafı karar vererek belirlenen tarihten sonra erkek tarafı nişana davet edilmektedir. Antropolog Prof. Dr. Nermin Erdentuğ evlilik ile ilgili görüşünü şu sözlerle dile getirmektedir:

Özellikle tekeş evlilik (monogamy) in hâkim olduğu ve boşanmanın güç ve pahalı olduğu toplumlarda bu böyledir. (...) Evlenmeye ilişkin eski görenekler hakkında derlemelerin 1822'lere kadar eski bir tarihe gittiği görülür. Nitekim bu tarihte yayımlanmış bir derleme, Lady Augusta Hamilton'un “Bütün milletlerde evlenme ritleri, görenekleri ve törenleri” adlı eseri olduğu bilinmektedir(Erdentuğ, 1968: 231).

Evlilik ve evlenme ile ilgili diğer çalışmalar ise; E. J. Word'un “Bütün Memleketlerde ve Her Devirde Düğün Günü” (1867), Rev. H. N. Hutchinson'un “Marriage Customs in Many Lands”, Edward Westermarck'ın “İnsan Evliliğinin Tarihi ve Evlenmenin Kısa Bir Tarihi” (1926) olarak kaydedilmektedir.

Evlenme ile ilgili gelenek-göreneklerin ve ritüellerin derlenmesi sırasında bu etkinlikte önemli bir yeri olan davet şekillerinin ve araçlarının da kayıt altına alınmasını kolaylaştırmıştır.

Malatya'da yapılan düğün davetine “düğüne çağırma, halat dağıtma, okumak, ğalat, halatiye” (Doğan, 1988: 165) adı verilir. Taşeli yöresinde de evlilik törenine davetle ilgili farklı uygulamalar bulunmaktadır. Yakın akrabalara gönderilmek üzere “çeki” (Kayabaşı, 2013: 145) adı verilen işlemeli bez alınıp gönderilir. Bu davet işlemi “söyleyici, çağırıcı” (Kayabaşı, 2013:145) adı verilen bir kişi tarafından yapılmaktadır.

Taşeli yöresinde davet eksenli görülen “gelit” (Kayabaşı, 2013:145) uygulamasında düğün zamanı bir kişi, bir çay bardağı bulgur ile köydeki herkesi düğüne davet eder. Diğer bir uygulama ise “partıl” (Kayabaşı, 2013: 145) adı verilen uygulamadır. Bu uygulamada kız tarafı oğlan tarafına tespih, çorap ve mendil gibi hediyeler vererek düğüne davet eder.

¹⁸<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi 24.04.2020).

2.4.1. Düğün İlanları

Gazetelere verilen düğün ilanlarına bakıldığında siyaset, sanat, sağlık ve basın vb. sektörlerinde yapılan evlilikler duyurulmaktadır. Bu ilanlar řu şekilde sıralanmıştır:

1. Dönemin  nde Gelen İsimlerinin Evlilik İlanları.
2. Sadece “Evlenme” Başlıklı İlanlar.
3. “Mutlu Bir Evlenme, Mutlu Bir Düğün, Mesut Bir Nikâh” Başlıklı İlanlar.

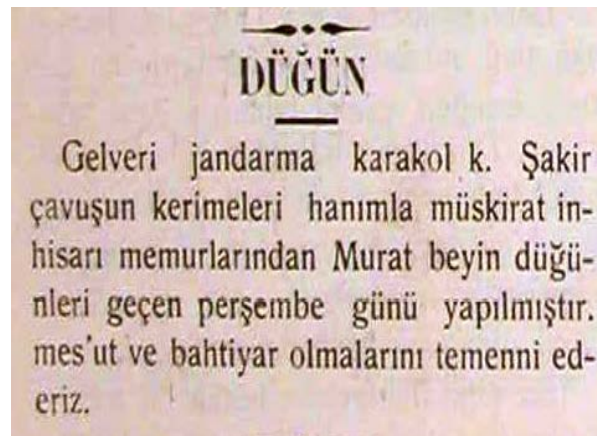
2.4.1.1.Dönemin  nde Gelen İsimlerinin Evlilik İlanları

Dönemin önde gelen isimlerin evlilik ilanlarına bakıldığında evlenen kişilerin meslekleri ile birlikte ailelelerindeki siyasi, askeri vb.  vrelerle olan bağlantılarında belirtildiği görülmektedir. Özellikle yapılan nikah ve düğünler esnasında çekilen toplu fotoğraflarda ilanlarda bulunmaktadır.

Fotoğraf 68: 17 Ocak 1929 H kimiyyet-i Milliye.

Fotoğraf 69: 25 Aralık 1929 Aksaray gazetesi.

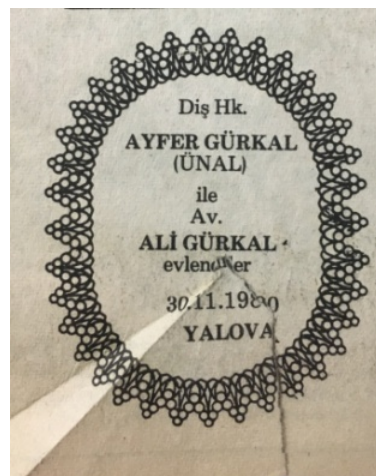
Fotoğraf 70: 19 Mayıs 1932 Cumhuriyet gazetesi.

Fotoğraf 71: 3 Ocak 1934 Akşam gazetesi.

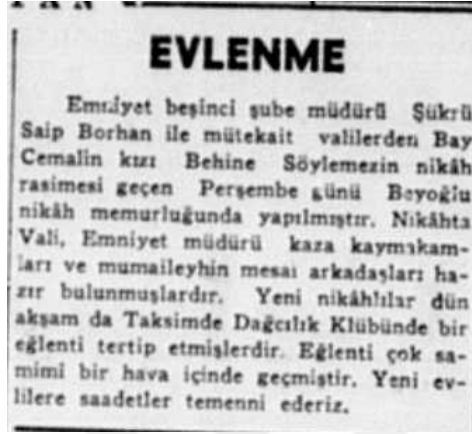
Fotoğraf 72: 1 Aralık 1980 Tercüman gazetesi.

2.4.1.2.Sadece “Evlenme” Başlıklı İlanlar

Bu ilanlar, evlenme töreni gerçekleştikten sonra evlenen çiftler tarafından olduğu gibi evlenen çiftlerin yakınları tarafından da halka duyurmak amacıyla gazeteye verilmektedir.

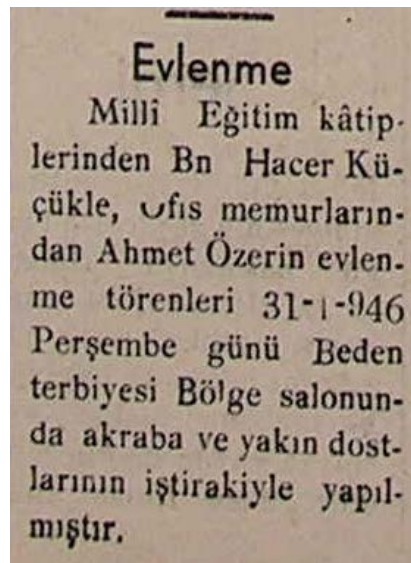
Fotoğraf 73: 8 Ekim 1939 Tan gazetesi.

Fotoğraf 74: 24 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Fotoğraf 75: 2 Şubat 1946 Selçuk gazetesi.

Doğum ilanlarında olduğu gibi evlilik ilanlarında da halka duyurulması açısından Ulus gazetesinde “Cemiyet Hayatı” başlığı altında verildiği görülmektedir.

Fotoğraf 76: 13 Kasım 1947 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 77: 6 Ağustos 1948 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 78: 22 Nisan 1944 Ulus gazetesi.

2.4.1.3.“Mutlu Bir Evlenme, Mutlu Bir Düğün, Mesut Bir Nikâh” Başlıklı İlanlar

İlanlar “Evlenme” başlığı altında olduğu gibi “Mesut Bir Nikâh, Mutlu Bir Evlenme, Mutlu Bir Düğün” adı altında da verilmiştir. Bu ilanlar evlenen çiftlere mutluluklar dilemek için günümüzde sms, mail, mesaj ve telefon görüşmesinin yerini tutan tebrik içerikli iletilerdir.

Fotoğraf 79: 10 Ocak 1942 Tan gazetesi.

Fotoğraf 80: 12 Mayıs 1944 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 81: 13 Haziran 1944 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 82: 24 Nisan 2020.

CEYLAN GÜVEN & BERKCAN GÖK EVLENİYOR

Sevgi & Tamer Güven'in kızı Ceylan ile Suna & Erdoğan Gök'ün oğlu Berkcan'ın düğünü 11 Nisan 2020 Cumartesi Günü saat 19:00 da Ela Düğün salonu Sefaköy/ İstanbul'da

Fotoğraf 83: 24 Nisan 2020.

Düğün Duyurusu Seval & Mehmet

Günyüzü Cami Mahallesi sakinlerinden Karayollarından emekli Emine ve Merhum Saffet TEMEL çiftinin oğlu Mehmet ile Ordu'da ikamet eden Sahure & Ahmet EKİM çiftinin kızı Seval'in 16 Ekim 2016 Pazar günü saat 12:00-18:00 saatleri arasında Günyüzü Ortaokulu Bahçesinde düğün töreni olacaktır.

Genç çiftlerin ayrıca 15 Ekim 2016 Cumartesi Ordu Cotyora Düğün Salonu düğünü ve kınası ise 14 Ekim 2016 Cuma akşamı olacaktır. Günyüzüm ailesi olarak genç çiftlere bir ömür boyu mutluluklar diler, Temel ve Ekim aileleri adına tüm hemşerilerimizi düğünümüze bekleriz.

Düğün / Gümüşhane

Tarih : 16 Ekim 2016 Pazar
Saat : 12.00-18.00
Yer : Günyüzü Ortaokulu Bahçesi / Gümüşhane

Düğün / Ordu

Tarih : 15 Ekim 2016 Cumartesi
Saat : 19.00-23.00
Yer : Cotyora Düğün Salonu / Ordu

Kına

Tarih : 14 Ekim 2016 Cuma
Saat : 16.00-21.00
Yer : Ordu Merkez

Aileler

Emine & Merhum Saffet TEMEL
Sahure & Ahmet EKİM

2.5.Ölüm

TDK' ye göre ölüm;“bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahiret yolculuğu, ebedî uyku, emrihak, irtihal, memmat, mevt, vefat etmesi” olarak tanımlanmaktadır.¹⁹Ölüm beşerî dünyadaki yaşamın tamamlanması, metafizik dünyanın ise başlangıcı olarak insan zihnini her zaman meşgul etmektedir.

Toplumda “ölüm hak, sırası gelen gider, Allah sıralı ölüm versin, genç ölümden korusun, vakti saati gelen gider, hepimiz o yolun (ölüm) yolcusuyuz” gibi ifadeler ile ölüm hatırlatılmaktadır. Ayrıca ölen kişi için “dünya değiştirdi, mevta oldu, hakkın rahmetine kavuştu, bu dünyadan göçtü, tahtalıköyü boyladı, nalları dikti, toprağı kabarttı, ebedî uykusuna uğurlandı, melek oldu, uçtu gitti, amel defteri kapandı, vadesi doldu/yetti, ruhunu teslim etti, son nefesini verdi, ecel aldı, hayata gözlerini yumdu, ebediyete intikal etti” gibi ifadeler kullanılmaktadır.

Ölüm ile ilgili olarak C. G. Jung şu sözleri dile getirmiştir: “Ölüme uğrayan için kum saati boşalmış, yuvarlanan taş durmuştur. Ölüm karşısında yaşam bize bir zaman akışı gibi sonunda durması doğal olan kurulmuş bir saatin işleyişi gibi gelmektedir.”(Jung, 2006: 212). Jung'un da ifade ettiği gibi ölüm bir zaman durgunluğu, hareketin yok oluşu ve yeni bir hayatın başlangıcı anlamına gelmektedir.

Kaşkay Türklerinde; ölmek fiili yerine “tapşırmaq”(Karaaslan, 2010: 330) kullanılmaktadır. Ölüm haberi çevreye çocuklar tarafından, uzak mesafeye ise atlılar tarafından verilmektedir. Günümüzde ölüm haberini duyurma yeri olarak sosyal medya uygulamaları kullanılmaktadır.

Arnavutluk'ta, Makedonya'da ve Yunanistan'da yaşayan Türklerin ölüm olayını duyurmak için “sela” verdikleri, Bulgaristan'da yaşayan Türklerin kapı kapı gezerek ölüm haberini verdikleri bilinmektedir.

Kazak Türklerinin ölüm ile ilgili gelenekleri arasında ölen kişinin 40. gününden sonra “kırk naziri” (Mukhtarkhanova, 2019: 84) denilen ve “jubatuşay (avutma çayı), ense köterer, şubatar, karalı şay”(Mukhtarkhanova, 2019: 83) adını verdikleri bir yemek daveti bulunmaktadır. Bu davet ölen kişinin ailesini teselli etmek için yapılır. Gelen kişilerin sosyal ve ekonomik konumlarına göre sofra hazırlanır.

Halk arasında “kara haber” olarak adlandırılan ölüm haberine Kazak Türklerinde “estirtu” (Mukhtarkhanova, 2019: 71) adı verilmektedir. Bu işlem aracılığıyla ölen kişinin yakınları cenaze merasimine davet edilmektedir. Özbeklerde ise yas törenlerinde herkesin

¹⁹<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi 24.04.2020).

boynuna kara keçe bağladığı bilinmektedir (İnan, 2006: 197). Kazak ve Kırgız geleneklerine göre düşman atının kuyruğunu kesmek ölüme davetiye çıkarmaktır (İnan, 2006: 198).

Kazak kültüründe ölüm ağıt şeklinde duyurulmaktadır:

(...)

Akesiölmegenalemedjoq,(Babası ölmeyen dünyada yok)

Şeşesiölmegenpendejoq, (Annesi ölmeyen insan yok)

Akkuuşıpkölge ketti, (Kuğu uçup göle gitti)

Duadakuşıpşölge ketti, (Toy kuşu uçup çöle gitti)(Mukhtarkhanova, 2019: 71).

(...)

Farklı bir ağıtta ise Avşar kültüründe “okuntu” kelimesi ile karşılaşmaktadır. Bu ağıtta, Ömer adlı kişinin evlilik hazırlığı yapılırken beklenmedik ölümü ile karşılaşılması anlatılmaktadır.

(...)

Ömer özne Hasan özne,

Kır atında gümüş vezne.

Güzün düğün kurduk idi,

Okuntu dağıttık yazma.

(...)(Abbak,2019: 175).

Irak Türkmenlerinde, Kıbrıs Türklerinde ve Kaşkay Türklerinde ölüm gerçekleştiğinde ölü evinin çatısına çıkarak “sala” çekmektedir. Daha sonra camiilerden de ölüm olayı halka duyurulmaktadır. Evin damından ve camiinin hoparlörlerinden yapılan bu duyurulara “sala çekmeğ” (Kayabaşı, 2013: 217)denilmektedir.

İran’da Hemedan eyaletinin Bahar ilinde ölüm olayının duyurulmasında ölüm kartları-davetiyeleri, duvarlara asılan ilanlar ve bazı bölgelerde sala verilmesi şeklinde gerçekleşmektedir(Gözcü, 2019: 244). Ölüm davetiyeleri, kartları tıpkı düğün ve sünnet kartları gibi hazırlanmaktadır. Bu ölüm kartlarının düğün kartlarından farkı siyah renkte olmasıdır. Ölüm kartlarında; ölen kişinin adı, bazı kartlarda ölüm tarihi, üçünün, yedisinin, kırkının veya yıl dönümünün nerede yapılacağına dair bilgiler yer almaktadır(Gözcü,2019: 200).

Siyahnâme olarak adlandırılan ölümün duyurulması Türk toplumları için önem teşkil eder. Örneğin Kaşkay sahasında derlenen uygulamaların benzer şekli Maraş yöresinde iletişim araçlarının olmadığı zamanlarda uzak köylere atlı haberciler gönderilerek yapıldığı bilinmektedir. Sail denilen bu habercilerin görevi siyahnâme denilen ölüm haberini çevredeki tanıdık akrabalara bildirmektir(Karaoğlan 2003: 42).

Sela çekme ölünün duyurulması ve yakınlarının davet edilmesi bakımından önem taşımaktadır. Gagavuzlarda ölen kişinin ardından yakınlarının ağlaması ve çığlıklar atmasıyla kişinin öldüğü çevreye duyurulur. Olayı duyan komşular ölünün evine toplanarak ilk hazırlıkları yapmaya başlar. Ölüm olayının duyurulması köylerde ve şehirlerde farklı şekillerle gerçekleştirilmektedir.

Örnek olarak İsmail Doğan 1988 yılında “Malatya’da Ölümle İlgili Âdetler-İnanışlar” başlıklı çalışmasında aktardığı bir “sela” örneğinden bir bölüm aşağıdaki gibidir:

(...)

Malın mülkün burda kalır.

Herkes ettiğini bulur.

Ah çekecek günler gelir.

Tedarik gör sanma rüya

Nic’oldular baba annen

Sen de bir gün ona dönen

Sol karanlık kabre giren

Kimse sormaz halin asla (Doğan 1988: 104).

Eski Türk geleneklerine göre vefat eden birisi için ölümünün 3. ve 7. günlerinde yemek hazırlanmakta ve halkın tamamı bu yemeğe davet edilmektedir. Bu uygulamaya Göktürklerde “yuy” (Eröz, 1996: 100) günümüzde ise “kırk hayrı” adı verilmektedir. Ölüm son yıllarda belediyeler tarafından hoparlörler ile duyurulmakta ve bu şekilde ölen kişinin camiide salâsı verilmektedir. Eskiden ölümü duyurmak için “tellalların bağırıldığı” (Hamzaoglu, 2010: 385) kaydedilmektedir. Anadolu’da ölüm haberini duyurmada “haber okutmak” adı verilen bir yöntemin de kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıca zaman zaman tellalların çıkarıldığı ya da elçilerin gönderildiği kaydedilmektedir.

Karamanlı’da ölen kişilerin ardından yemek daveti verilmesine “davrantı” denilmektedir. Davrantı verecek kimse, kapı kapı dolaşıp halkı davet eder. Bazı zamanlar belediyeden halka anonslar da yapılmaktadır(Kazan, 2005: 1528).

Ölen kişinin ayakkabısı evinin kapısının önüne konur ve böylelikle çevredeki kişiler cenazeye davet edilir. Bu geleneklerin yanında teknoloji ile birlikte yakınlarla telefon edilmekte, mesaj atılmakta, sosyal medya hesaplarından durum paylaşımı yapılmaktadır. Diğer bir örnek ise ölen kişinin fotoğrafının bir afiş ya da poster haline getirilerek öldüğü şehrin ilgili yerlerine asılmakta ve gazete ilanı olarak da paylaşıldığı bilinmektedir.

Ölen birinin duyurulması genellikle ölü yakınları tarafından yapılmaktadır. Cenaze namazı için camilerde sala verilmektedir. Gazete ilanları, radyo, telefon, telgraf vb. kitle iletişim araçları ile çevredekilere duyurulmasını sağlanmaktadır. Genellikle küçük yerleşim yerlerinde “okutucu çıkarma” ve camiilerde sala verilmesi yaygın bir şekilde görülmektedir.

Günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle birlikte cenaze evine davet yolları da değişime uğramaktadır. Son zamanlarda çok sık kullanılan duyurma yolu toplu mesaj yöntemidir. Herhangi bir kurum veya kuruluşa üye olan ve vefat eden bireylerin ölüm haberi diğer üyelere mesaj yolu ile haber verilmekte ve cenaze törenine davet edilmektedir. Ayrıca toplu bir ilan ile cenazeye davet işleminin de gerçekleştirildiği bilinmektedir.

Örneğin 05.03.2019 tarihinde Malatya’da bir cenaze evine yapılan davet A4 kâğıdı üzerine “Taziye Evi” notu ile gösterilmektedir. Bu davet şekli cenaze sahipleri için zamandan ve maddiyattan tasarruf ederek kolaylık sağlamaktadır.

Fotoğraf 84: 5 Mart 2019’da Malatya’da Bir Taziye Daveti.

2.5.1. Ölüm İlanları

Ölümün duyurulması gazeteye verilen ilanlar sayesinde gerçekleştirilmektedir. Gazetelerde yayınlanan ölüm ilanları dörde ayrılmaktadır:

1. Duyuru (Ölümü Haber Vermek Amacıyla Yayınlanan).
2. Başsağlığı Ve Teşekkür (Üçüncü Kişilere Jest Ve Dayanışma Amacıyla Yayınlanan).
3. Ritüel (Mevlit Ve Ölüm Sonrası Yapılan Ayinler Amacıyla Yayınlanan)
4. Anma (Duygusal Deşarj Amacıyla Yayınlanan) (Ergin, 2008: ?).

İlanların amacı 1980'lere kadar duyuruya yönelikken, 1980'lerde başsağlığı ve teşekkür ilanları olarak karşımıza çıkmaktadır (Ergin, 2008: ?).

Doç. Dr. Murat Ergin'e göre ölüme yaklaşım biçimlerini "Premodern, Modern ve Postmodern" olarak sınıflandırmıştır. Premodern ilanlarda "Rahmete Kavuşmak, Gittiği Yerde Huzur Bulmak" gibi dinsel içerikli cümlelere yer verilmektedir. Modern ilanlarda dilin çok mesafeli olduğu fark edilmektedir. Ölüm bilimsel bir biçimde ifade edilerek dinsel temalara yer verilmemiş, kişi "Vefat Etmiştir" ifadesi bulunmaktadır. Postmodern ilanlarda ise "Acı kayıp, Aramızdan Ayrıldı" gibi kişisel acıyı ifade eden kavramlar bulunmaktadır.

Ölüm ilanları, 1980'lerden sonra tüketim toplumunun öne çıkmasıyla birlikte sadece ölümün duyurulması değil, insanların statü ve toplumdaki yerini gösteren, başkalarına mesaj veren bir durum haline gelmektedir.

Ölüm olayının gerçekleşmesi akabinde ölen kişilerin yakınlarına ölümün acısını ve yasını azaltmak için başsağlığı dilenmektedir. Başsağlığı dilemenin iki yolu vardır. Bunlardan ilki cenaze evine taziye giderek yapılır. İkincisi ise gazetelere verilen ilanlar aracılığıyla olur. Ölü evine gidildiğinde; "Allah rahmet eylesin, Başınız sağ olsun, Geride kalanlara Allah uzun ömür versin, Allah başka acı vermesin, Mekânı cennet olsun, Allah günahlarını affetsin, Allah kabir azabı çekirtmesin, Allah evlatlarına uzun ömür versin" vb. sözler söylenmektedir. Sosyal hayatta bu sözleri yüz yüze söylemek etkiliyken gazete ilanlarında "Başsağlığı" başlıkları altında bu matem duygular paylaşılmaktadır.

Buraya kadar ölüm ilanları ve sonrasındaki avutucu sözler incelenmiştir. Bu çalışmada 1929'dan günümüze kadar olan gazete ilanları arasında yapılan ölüm başlığı altında ve ölümü çağrıştıran ifadelerin içerdikleri mesajlar göz önüne alınarak yapılan tasniflerin sonucunda 8 alt başlıkta toplanmıştır:

1. Toplum Açısından Önemli Kişilerin "Ölüm ve Vefat" İlanları.
2. Sadece "Vefat" ve "Ölüm" Başlıklı İlanlar.
3. "Acıklı Ölüm" Başlıklı İlanlar.
4. "Vefat ve Başsağlığı" – "Vefat ve Teşekkür" İle İlgili İlanlar.
5. Sadece "Başsağlığı" Başlıklı İlanlar.
6. "Cenaze Merasimi" ve "Cenazeye Davet" İçerikli İlanlar.
7. Cenaze Merasimine Gelenlere "Teşekkür" Adına Verilen İlanlar.
8. Diğer Ölüm İlanları.

2.5.1.1. Toplum Açısından Önemli Kişilerin “Ölüm ve Vefat” İlanları

Yaşadıkları dönem itibarıyla toplum içerisinde vatana, millete katkıları olmuş önemli çalışmalar gerçekleştirmiş kişilerin ölüm ilanları bulunmaktadır. Bu örnekler arasında Mustafa Kemal Atatürk, arkeolog Aurel Stein, oyuncu Tom Mix, doktor Rıza Nur, kimyager Nurettin Münşi, siyasî kişilik Nuri Kayak ve Hüseyin Cahit Yalçın'ın olduğu görülmektedir.

Fotoğraf 85: 3 Ocak 1929 Milliyet gazetesi.

Fotoğraf 86: 7 Mart 1944 Ulus gazetesi.

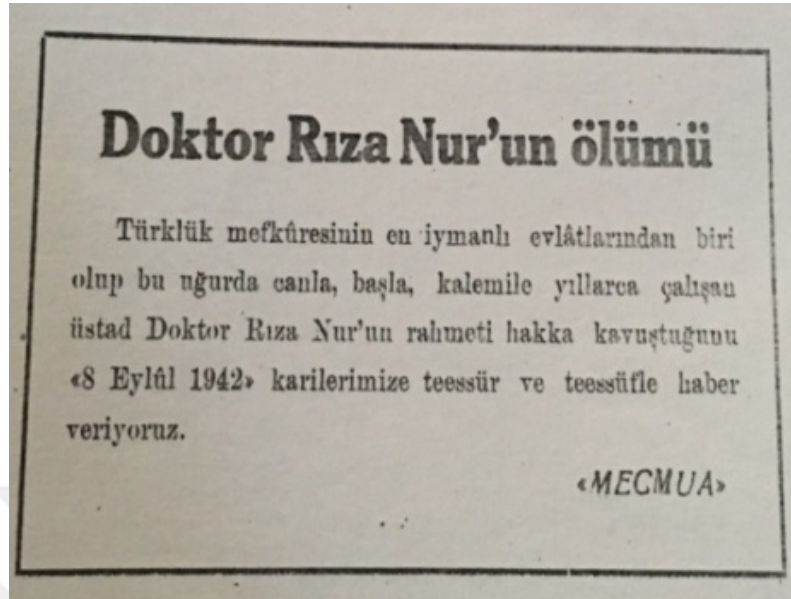
Fotoğraf 87: 10 Kasım 1939 Yeni Sabah gazetesi.

Fotoğraf 88: 24 Ekim 1940 Akşam gazetesi.

Fotoğraf 89: Eylül 1942 Konya Dergisi.

Fotoğraf 90: 3 Mart 1942 Tan gazetesi.

Fotoğraf 91: 26 Mayıs 1945 İkdam gazetesi.

Fotoğraf 92: 19 Ekim 1957 Medeniyet gazetesi.

2.5.1.2.Sadece “Vefat” ve “Ölüm” Başlıklı İlanlar

Dijital iletişim hızına sahip olunmayan dönemlerde ölüm haberinin duyurulması gazeteler aracılığıyla yapılmıştır. Bu ilanlar ölenin yakınları tarafından cenaze namazının yer ve saatini bildirmek ve çağrıda bulunmak adına verilmiştir.

Fotoğraf 93: 9 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Ö L Ü M

Nafia Vekâleti muhasebe müdürü İbrahim SEBERMAN müptelâ olduğu hastalıktan şifayab olamayıp vefat etmiştir. Cenazesi 9.9.1940 Pazartesi günü Fransız hastahanesinden kaldırılarak öğle namazı Beyazıt camiiinde kılındıktan sonra Merkez efendide aile kabristanına defnedilecektir. Mevlâ rahmet eyliye.

Ö L Ü M

Oğulları Belçikalı Tayyareci Teğmen **JAQUE A. PHILIPART**

Vatani için 25. Ağustos 1940 tarihinde İngiltere üzerindeki hava muharebesinde ölmüştür.

Bay ve Bayan Philippart 11. Eylül Çarşamba saat 10 da St. Louis kilisesinde (Fransa sefareti binası) âyini ruhanî yaptıracaklardır.

Fotoğraf 94: 9 Eylül 1941 Tan gazetesi.

VEFAT

Sivas Mebusu merhum Dr. Operatör Ömer Şevki Beyin refikaları, Emekli Albay Ârif Merdoğlunun kermesi ve Ressam Rıza Bediz'in kayın Valdesi

BAYAN EMİNE PURUT

tedavide bulunduğu Cerrahpaşa hastanesinde 9.9.1941 de rahmeti rahmana kavuşmuştur. Cenazesi bugün saat 11 de Cerrahpaşa hastanesinden kaldırılarak Beşiktaş Sinanpaşa camiiinde öğle namazı kılındıktan sonra Feriköy kabristanında ebedî istirahatgâhına terkedilecektir. Cenabı Hak Rahmet eyliye.

VEFAT

Merhum piyade reisi Ferit paşanın oğlu Rebiî İlah müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak Salı günü vefat etmiştir. Cenazesi bugün ikindü namazında Ortaköyde Taşmerdiven'deki hanesinden kaldırılarak aile kabristanına defnedilecektir.

Fotoğraf 95: 16 Nisan 1942 Tan gazetesi.

V E F A T

Erkânıharbiye ferikanından merhum İsmail Hakkı (Paşa) mahdumu tabip Kaymakamından müteakip Cemal Berk bir müddettenberi müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak dün sabah vefat etmiştir. Cenazesi Şişli, Halâskârgazi caddesi 25 numaralı evinden bugün saat 12'de kaldırılarak namazı Fatih camii'nde kılındıktan sonra Edirnekapi Şehitliğine defnedilecektir.

Ö L Ü M

Şehrimiz avukatlarından Celâl Deriş'in yanında çalışan malûl gazilerden Mehmet Reşat Arsoy kısa bir hastalığı müteakip vefat etmiştir. Cenazesi Şişli namazında Teşvikiye camiinden kaldırılarak Feriköy kabristanına defnedilecektir.

Fotoğraf 96: 17 Kasım 1947 Ulus gazetesi.

CEMİYET HAYATI

Ö L Ü M

16 yaşında gözlerini hayata kapayan oğlumuz Cumhur Kebelî'nin cenaze merasimine gelen ve bu büyük acımızı paylaşıp bütün dostlara gönülden teşekkür ederiz.
Rıza Kebelî ve Ailesi

Fotoğraf 97: 1 Ağustos 1949 Cumhuriyet gazetesi.

V E F A T

Arkadaşımız Kemalettin Süzer ve Süheyla Aşkın'ın babası, Dilek Süzer, Oya Aşkın ve Murat Aşkın'ın sevgili dedeleri, Dr. Aydemir Aşkın ve Meliha Süzer'in kıymetli kayınpederleri, büyük hukukçu, değerli insan,

MUSTAFA SÜZER

31.7.1969 Perşembe günü saat 20.30'da Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Cenazesi 1.8.1969 Cuma günü (bugün) ikindi namazını müteakip İzmir Karşıyaka Camiinden kaldırılacaktır. Merhuma Tanrı'dan rahmet, geride kalan ailesine sabırlar dileriz.

ARKADAŞLARI

Fotoğraf 98: 4 Aralık 1980 Tercüman gazetesi.

VEFAT

Pamukova eşrafından merhum Müftüzade Rüştü Aksal ile merhume Naciye Aksal'ın oğlu merhume Nadide Aksal ile Melek Gürlek, Kemal Rüştü Aksal ve İsmail Rüştü Aksal'ın sevgili kardeşleri,

NEDİM RÜŞTÜ AKSAL

2 Aralık sabahı İstanbul'da vefat etmiştir. Cenazesi 5 Aralık Cuma günü (Yarın) öğle namazından sonra İstanbul'da Teşvikiye Camii'nden kaldırılarak Zincirlikuyu aile mezarlığında toprağa verilecektir.

AİLESİ

• Çelenk gönderilmemesi, dileyenlerin Türk Eğitim Vakfına bağışta bulunmaları rica olunur.

Fotoğraf 99: 22 Ocak 1980 Tercüman gazetesi.

VEFAT

Emekli müdürlerimizden,

REFİK TALUĞ'U

(Refik Ağaboy)

kaybetmiş olmanın üzüntüsü içindeyiz. Cenazesi 22 Ocak 1980 Salı (Bugün) Ankara Hacıbayram Camii'nde kılınacak öğle namazından sonra Cebeci Asri Mezarlığında toprağa verilecektir.

Kederli ailesine, dostlarına başsağlığı dileriz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.
Genel Müdürlük

Fotoğraf 100: 6 Ocak 1940 Tan gazetesi.

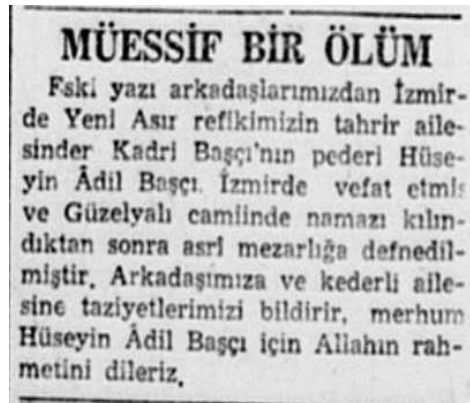
2.5.1.3.“Acıklı Ölüm”Başlıklı İlanlar

Bu bölümde ölümün tarifi zor duyguları barındırmasından dolayı kişisel acı ve üzüntü içerikli başlıklar ele alınmıştır. Bunlar; “Çok Elim Bir Ziya, Müessif Bir Ölüm, Acıklı Bir Ölüm, Acı Bir Ölüm, Acı Bir Kayıp, Hazin Bir Ölüm” olarak karşımıza çıkmaktadır.

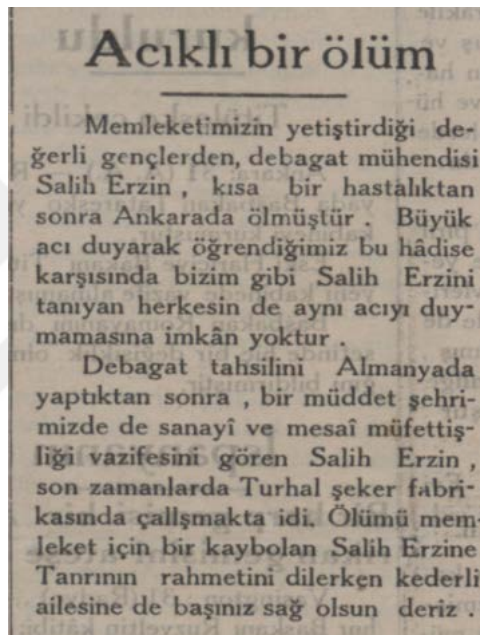
Fotoğraf 101: 6 Ocak 1942 Tan gazetesi.

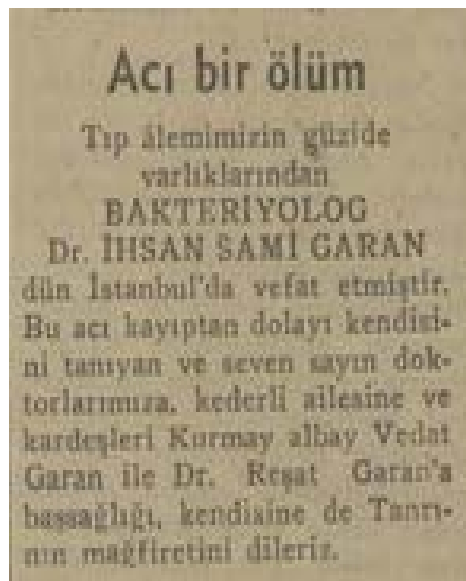
Fotoğraf 102: 28 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Fotoğraf 103: 1 Eylül 1939 Türksözü gazetesi.

Fotoğraf 104: 17 Mart 1943 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 105: 15 Ekim 1969 Cumhuriyet gazetesi.

Fotoğraf 106: 25 Eylül 1940 Tan gazetesi.

2.5.1.4. “Vefat ve Başsağlığı” – “Vefat ve Teşekkür” İle İlgili İlanlar

Bu başlık altında ölen kişilerin aileleri ve çalıştıkları kurum tarafından “Vefat ve Başsağlığı” iletilere yer verilmiştir. Devamında ölen kişinin yakınları tarafından “Vefat ve Teşekkür” başlıklı ilanlar verilmiştir.

Fotoğraf 107: 6 Haziran 1995 Yeni Konya gazetesi.

Fotoğraf 108:15 Şubat 1997 Türkiye gazetesi.

Fotoğraf 109: 3 Aralık 1980 Tercüman gazetesi.

VEFAT VE TEŞEKKÜR

Kavala eşrafından merhum Dayı Muratağa ile merhume Atiye Dayıoğlu'nun kıymetli oğlu, Osman Saffeti ve merhume Emine'nin kardeşi, merhum Abdurrahman Fitri Nazlı'nın damadı, Züheyre Dayıoğlu'nun kıymetli eşi, Sibel Ertenan, Murat ve J. Ön. Yzb. İ. Nahit Dayıoğlu'nun babası, Sevgi Dayıoğlu ve Şakir Ertenan'ın kayınpederi, Hülya, Saime Hüget, Tamer ve Atakan'ın biricik dedeleri,

ALİ DAYIOĞLU

25 Kasım 1980 Salı günü tutulduğu amansız hastalıktan kurtulmayarak Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Cenaze törenine bizzat iştirak eden, telefon ve telgrafla acımızı paylaşan ve bizleri yalnız bırakmayan Ertenan, Çeliker, Boysan, Toparlak, Tuğlay, Nazlı, Güventürk, Kantörün ailelerine ve diğer akraba, dost ve iş arkadaşlarına, Akasya Apartmanı sakinlerine teşekkürü bir borç biliriz

AİLESİ

Fotoğraf 110: 21 Ocak 1980 Tercüman gazetesi.

VEFAT VE TEŞEKKÜR

24/12/1979 Pazartesi gecesi elim bir trafik kazası sonucu aramızdan ebediyen ayrılan biricik varlığımız demokrasi ağı, iyilik sever ve mümtaz insan

Edirne'nin tamınmış SARRAF VE KUYUMCULARINDAN
AP İLÇE B'nci BAŞKANI

MEHMET ÇETİNBAS'I

vefatı dolayısıyla bu sonsuz acımızı paylaşan Bayındırık Bakanımız Sayın SELAHATTİN KILIÇ, AP Teşkilatı Başkanı Sayın SAADETİN HİLGİÇ, AP Teşkilatı İlçesi Başkanı Tokat Milletvekili Sayın FEYZULLAH DEĞERLİ, AP Edirne Milletvekilleri MUSTAFA BULUT, AHMET İNCEOĞLU'na, Edirne Ticaret Borsası Başkanımıza, cömert gönderme lifında bulunan diğer bütün kuruluşlara, dava arkadaşlarına, değerli meslektaşlarına, akraba, dost, arkadaş ve bizleri bir an yalnız bırakmayan kıymetli Edirneli hemşehrilerimize ayrı ayrı teşekkürle bu sonsuz acımız imkân vermediğinden gazetemiz aracılığı ile minnet ve şükranlarımızı sunarız.

AİLESİ

VEFAT VE TEŞEKKÜR

Bulancak eşrafından merhum İlyas Yaşar'ın oğlu, Naci Yaşar, Becal Yaşar ve merhum İbrahim Yaşar'ın ağabeyleri, Cemil Sarıgöl ve Halim Kaya'nın kayınpederleri, Züfer Eriş ve Mustafa Eriş'in enişterisi, Abdullah Yaşar'ın babası, Şimşek Kaya, Masmur Güney ve Aydın Dedeliolu'nun kayınpederleri, Bulancak'ın sevilen ve değerli eşrafından

ELMAS YAŞAR

Gecirdiği ani bir kalp krizi sonucu 17.1.1980 tarihinde Hakkın rahmetine kavuşmuş olup, cenazesi 18.1.1980 Cuma günü Bulancak Orta Camisinde kılınan öğle namazını müteakip Bulancak Mezarlığındaki aile kabristanında toprağa verilmiştir.

Büyük acımız telgraf, telefon ve bizzat gelecek paylaşılan, cenaze törenine katılan tüm akraba, komşu, dost ve arkadaşlarına candan teşekkürü sunarız.

EVLATLARI VE KARDEŞLERİ

2.5.1.5.Sadece “Başsağlığı” Başlıklı İlanlar

Kültürümüzde doğum ve evlenme gibi geçiş dönemlerinde tebrik mesajları ne kadar önemliyse başsağlığı dilekleri de ölüm sonrasında gerçekleştirilmesi gereken önemli bir

gelenektir. Bu ilanlar günümüz teknolojisiyle verilme şekli ile zaman içerisinde değişikliğe uğrasada içerisinde taşıdığı duygu durumunun ifadesi sosyal-psikolojik destek sağlayan niteliktedir.

Fotoğraf 111: 22 Ocak 1980 Tercüman gazetesi.

Fotoğraf 112: 18 Ocak 1946 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 113: 6 Haziran 1995 Yeni Konya gazetesi.

Fotoğraf 114: 1 Ocak 1997 Türkiye gazetesi.

2.5.1.6. “Cenaze Merasimi” ve “Cenazeye Davet” Başlıklı İlanlar

Bu ilanlarda ölen kişinin cenaze namazının kılınacağı yer ve saati bildirilmiştir. Genellikle bu ilanlar toplum tarafından büyük kitlelerin bildiği ve tanıdığı kişilerin törenleri ve merasimleri olmuştur.

Fotoğraf 115: 19 Ekim 1934 Cumhuriyet gazetesi.

Fotoğraf 116: 25 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Fotoğraf 117: 13 Aralık 1941 Tan gazetesi.

Fotoğraf 118: 13 Eylül 1948 İktidam gazetesi.

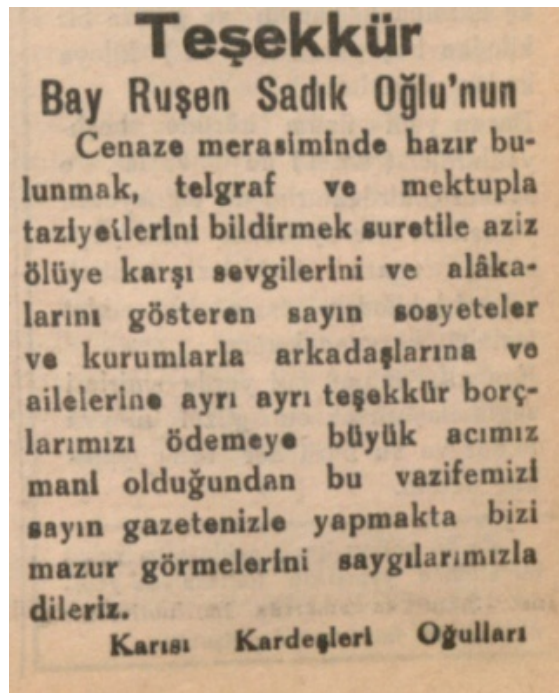
Fotoğraf 119: 9 Haziran 1935 Türk Dili gazetesi.

2.5.1.7. Cenaze Merasimine Gelenlere “Teşekkür Etmek” Adına Verilen İlanlar

Bu başlık altındaki ilanlar, ölenin yakınları tarafından verilen ilanlar olup; ölen kişilerin cenaze namazına katılan ve başsağlığı dilemeye gelen kişilere teşekkür etmek amacıyla verdiği ilanlardır.

Fotoğraf 120: Ağustos 1935 Son Posta gazetesi.

Fotoğraf 121: 9 Eylül 1941 Tan gazetesi.

Fotoğraf 122: 23 Nisan 1942 Tan gazetesi.

Fotoğraf 125: 17 Aralık 1980 Tercüman gazetesi.

2.5.1.8. Diğer Ölüm Haberleri Ve İlanları

Bu ilanlar daha çok ölümü trajik bir şekilde gerçekleşen kişilerin hakkında verilen ilanlardır. Bu ilanlar arasında 15 günlük bir çocuğun ölüm haberi, tramvaydan düşen bir kadının ölüm haberi, donmuş bir çocuğun ölümü ve şehit haberleri bulunmaktadır.

Fotoğraf 126: 22 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Fotoğraf 127: 12 Mart 1942 Tan gazetesi.

Fotoğraf 128: 6 Temmuz 1942 Tan gazetesi.

Fotoğraf 129: 7 Temmuz 1947 Son Telgraf gazetesi.

Günümüzde ölüm ilanları, gazete ilanlarının yanı sıra sosyal medya aracılığıyla duyurulmaktadır. Ayrıca belediyeler tarafından “cenaze duyurusu” başlığı altında da ilanlar verilmiştir.

Fotoğraf 130: 1 Ocak 2020 Hürriyet gazetesi.

ACI KAYBIMIZ

Tahir Paşa eşrafından, merhume Tomris Sadıkoğlu ve merhum Galip Fesci'nin kızları,
merhum Haluk Ferhatoglu'nun hayat arkadaşı,
merhum Turgut ve merhum Aydın Bakanoglu'nun yeğenleri,
Mina, Şerif ve Emin Refioğlu'nun kuzenleri,
Sinem ve Serkan Bayoglu'nun yengeleri,
Demirel ve Zorlu Ailelerinin dönürleri,
Aslı, Özge, Kaan ve Hakan Ferhatoglu'nun biricik anneleri,
Melisa, Eren, Can, Ela ve Naz'ın bababaları

ÖMÜR FERHATOĞLU

Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Merhumenin cenazesi 1 Ocak 2020 Çarşamba günü (bugün)
Zincirlikuyu Camii'nde kılınacak ikindi namazına müteakip Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilecektir.

Ruhu Şad mekanı Cennet olsun.

AİLESİ

Fotoğraf 131: 22 Nisan 2020 Sözcü gazetesi.

ACI KAYBIMIZ

Anıl ve Ormanoğlu Ailesinin
Çok Değerli Sevgili Varlığı

Yük. Mimar

Dr. ÜNVER ANIL'ı

kaybetmenin derin üzüntüsü içindeyiz.

Mekani Cennet Olsun.

Eşi: Semra Anıl
Oğlu: M. Çağatay Anıl

2020 tarihinde Covid-19 virüsünden dolayı vefat eden Prof. Dr. Sedat Tellioğlu'nun ölüm haberi Instagramda "ÖLÜM İlanlari" adına açılan bir hesaptan halka duyurulmuştur.

Fotoğraf 132: 23 Nisan 2020.

Fotoğraf 133: 23 Nisan 2020.

CENAZE DUYURULARI

Allahtan Rahmet Yakınlarına Başsağlığı Dileriz...

MEHMET YANBAŞ

23.04.2020

GÜZELBAĞ MAHALLESİNDEN MUSTAFA YANBAŞ'IN BABASI YUSUF DEMİR, MEHMET KURT, MUSA SARIÖZ VE AHMET ÇETİN'İN KAYINPEDERİ MEHMET YANBAŞ VEFAT ETMİŞTİR. CENAZESİ BUGÜN GÜZELBAĞ MEZARLIĞINA DEFNEDİLECEKTİR. TAZİYE: CORONA SEBEBİYLE YAPILMIYOR

SAFİYE ERGİN

23.04.2020

KARAPINAR MAHALLESİNDEN MEHMET, HÜSEYİN VE KADİR ERGİN ANNESİ SAFİYE ERGİN VEFAT ETMİŞTİR. CENAZESİ BUGÜN ŞİHLAR MAHALLESİ ÇOBANLAR MEZARLIĞINA DEFNEDİLECEKTİR. TAZİYE :CORONA SEBEBİYLE YAPILMIYOR

ÜMMÜ ŞAHİNKAYA

23.04.2020

GÜNDOĞMUŞ BALKAYA MAHALLESİNDEN MERHUM HACI HASAN EŞİ HÜSEYİN ŞAHİNKAYA ANNESİ ÜMMÜ ŞAHİNKAYA VEFAT ETMİŞTİR. CENAZESİ BUGÜN GÜNDOĞMUŞ BALKAYA MEZARLIĞINA DEFNEDİLECEKTİR. TAZİYE :CORONA SEBEBİYLE YAPILMIYOR

2.5.2. Ölüm Sonrası

2.5.2.1.Mevlit

TDK' ye göre mevlit,“Hz. Muhammed’in doğumunu, hayatını anlatan mesnevi ve bu mesnevinin okunduğu dini tören” olarak tanımlanmaktadır.²⁰Halk arasında yaygın bir şekilde kullanıla mevlid ayrıca; Hz. Muhammed’in hayatını, mucizelerini, vefatını ve özellikle doğumunu anlatan manzum eserlerdir. Mevlid okutma; doğum, sünnet, düğün, hac dönüşü, asker uğurlama vb. çeşitli etkinliklerde sık sık yapılan bir uygulamadır (Aksoy, 2007: 323-330).

Ölüm yıl dönümlerinde; ölenin yakınları tarafından ekonomik durumlarına göre camiilerde ya da evlerde ölenin ruhu için mevlid okutulur ve şeker, şerbet, helva, yemek vb. gıdalar dağıtılır. Okutulacak mevlid daha önceden ya “okuyucu” ya da gazeteye verilen ilan aracılığıyla duyurulmaktadır(Örnek, 2000: 220).Harput ve çevresinde 3-7 gün süresinde akrabalar ve yakın komşular tarafından hazırlanan yemekler ölü evine getirilir. Ölünün kırkıncı günü onun ruhuna helva pişirilerek komşu ve akrabalara dağıtılmaktadır. Hazırlanan yemeklere “kırk yemeği-kırk mevlidi” yahut da “kazma takırtısı” adları verilir. Bu yemek merasimine akrabalar ve komşular davet edilmektedir(Köktan,2008:247).

2.5.2.2.Mevlit İlanları

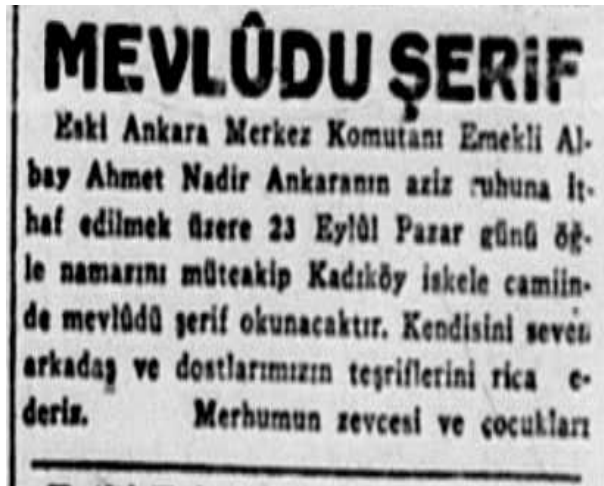
Ölümün ardından yapılan mevlitler dönemin önde gelen isimleri adına gazete ilanları ile duyurulmuştur. İlanlar “Mevlûd, Mevlûdu Şerif, Mevlidi Nebevî, Mevlût, Mevlit” vb. başlıklarıyla görülmektedir.

Fotoğraf 134: 21 Mart 1937 Akşam gazetesi.

²⁰<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 23.04.2020).

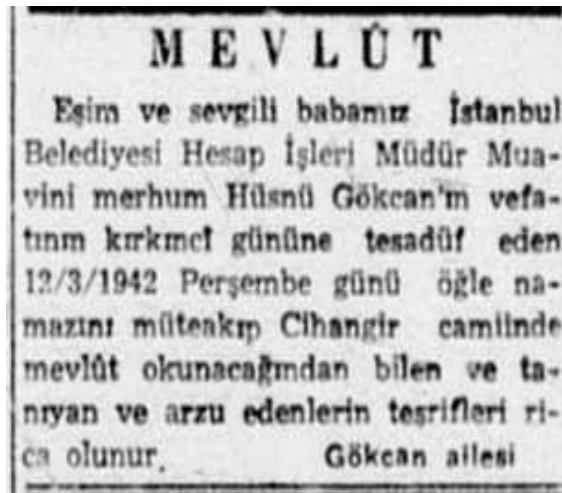
Fotoğraf 135: 21 Eylül 1940 Tan gazetesi.

Fotoğraf 136: 6 Temmuz 1941 Tan gazetesi.

Fotoğraf 137: 12 Mart 1942 Tan gazetesi.

Fotoğraf 138: 28 Haziran 1946 İkdam gazetesi.

Mevlûd

Bira fabrikası müdürü Hikmet Barlan'ın zevcesi ve Milletvekillerinden Fikret Atlı'nın yengesi iken genç yaşta ölümler dostlarını ve akrabalarını pek derin bir mateme sokan rahmetli Bayan Hikmet Barlan'ın ölümünün kırkıncı gününü münasebetile yarınki Cumartesi günü öğle namazından sonra Teşvikiye camiinde mevlûd okunacaktır. Arzu edenlerin teşrifleri.

Fotoğraf 139: 1 Ağustos 1969 Cumhuriyet gazetesi.

MEVLİT

Kıymetli varlığımız,
Yusuf Kemal Pulur
(Em. P. Alb.)
(332 — 333)

Ebediyete intikalinin 1. sene-i devriyesine rastlayan 3 Ağustos 1969 pazar günü Kadıköy Osman- ağa Camiinde öğle namazını müteakip aziz ruhuna ithaf edilerek okunacak hatim duası ve mevlid-i şerife akrabalar, silah arkadaşları, dost ve bütün din kardeşlerimizin teşrifleri rica olunur.

E Ş İ
Hayriye PULUR

Fotoğraf 140: 6 Ağustos 1969 Cumhuriyet gazetesi.

MEVLİT

Kıymetli varlığımız, ALTIN Kasabın eski sahiplerinden

Şükriye Türkmen'in

vefatının kırkıncı günü olan 7 Ağustos 1969 perşembe günü aziz ruhu için Emin-önü Yeni Camide öğle namazını müteakip mevlid-i şerif okunacağını bütün akrabalar, dost ve dinkardeşlerimize bildiririz.

A İ L E S İ

Fotoğraf 141: 2 Ocak 1980 Tercüman gazetesi.

MEVLİD

Acı ve yokluğunu her geçen gün artarak hissettiğimiz sevgili varlığımız

İHSAN HİNÇER'in

aramızdan ayrılışının 52. gününe tesadüf eden 3 Ocak 1980 Perşembe günü (yann) aziz ruhuna ithaf edilmek üzere Aksaray Valide Camiinde ikindi namazını müteakip okunacak Mevlid-i Şerif'e bütün akraba, dost ve merhumu sevenlerin teşriflerini rica ederiz.

AİLESİ

Fotoğraf 142: 17 Aralık 1980 Tercüman gazetesi.

MEVLİT

Maddi desteğe muhtaç başanlı Türk gençlerine öğrenim imkânı sağlamak gibi ulvî ve vatansever bir düşünce ile **TÜRK EĞİTİM VAKFI'nı** mirascı tayin eden ve mal varlığını kuruluşumuza bağışlayan çok değerli insan, merhum,

AHMET DALLI

Beyefendinin

ve anne, baba ve ailelerinden vefat etmiş olanların ruhlarına ithaf edilmek üzere 17 Aralık Çarşamba günü öğle namazını müteakip Şişli Camii'nde Mevlid okutulacaktır. Sayın akraba, dost ve din kardeşlerine duyurulur.

TÜRK EĞİTİM VAKFI

Fotoğraf 143: 23 Nisan 2020.

Mevlit

Biricik annemiz, mavişimiz,
Erenköy eşrafından

GÜLAY BAYDERE

30.07.2014 tarihinde aramızdan ayrılmıştır. Vefatının 52. günü olan
20 Eylül Cumartesi, öğle namazını müteakip saat 13:15 te
Erenköy Galippaşa Camii'nde okunacak mevlid-i şerife
tüm dost, akraba ve sevenleri davetlidir.

Ailesi

Fotoğraf 144: 23 Nisan 2020.

MEVLİT

Merhum Mehmet Kemal Dedeman'ın eşi,
değerli büyüğümüz

ŞAHİNUR DEDEMAN'ın

vefatının 1. yıldönümü nedeniyle
25 Mart 2010 Perşembe günü (yarın)
öğle namazını takiben
Tarabya Ferahevler Rifat Şükrü Dedeman Camii'nde
okunacak Mevlid-i Şerif'e tüm dost ve sevenlerimizin
teşriflerini rica ederiz.

AİLESİ

2.6. Sünnet

TDK'ye göre sünnet“erkek çocukta, erkeklik organının ucundaki derinin çepeçevre kesilmesi” olarak tanımlanmaktadır.²¹Sünnet olan erkek çocuğu, erken çocukluk dönemine veda ederek yetişkinlik dönemine geçiş yapmaktadır. Bu durum ailesi ve yakınları tarafından büyük bir sevinçle kutlanmaktadır. Sünnet merasimleri de davet merkezli bir uygulamadır. Sünnet çağına gelen erkek çocuk için hazırlıklar yapılmakta ve tüm yakınlar davet edilmektedir. Çocuğunu sünnet ettirmeye karar veren aile sünnet gününü belirledikten sonra 7-10 gün içerisinde konuklara “okuyucu (elçi)” (Örnek, 2000: 175) göndermekte ya da matbu bir davetiye dağıtarak herkese haber vermektedir.

Kütahya'da sünnete “oku” ile çağrı yapılmaktadır. Oku için yakın tanıdıklara elbise, şeker, uzaktan tanıdıklara ise davetiye verilmektedir (Çınar,2019: 55).

Düzce'de sünnet düğünü haberini vermek için çıkarılan okuyucu, elinde kuru üzüm veya şekerle kapı kapı dolaşarak haber verir. Çok yakın akraba ve dostlara sünnet evinden bir parça kumaş, havlu, tavuk, tatlı vs. gibi hediyeler gönderilerek davet yapılmaktadır(Türbedar, 2011: 103).

Kazak Türkleri arasında yapılan sünnet törenine “sündet toy” (Mukhtarkhanova, 2019: 27) adı verilmektedir. Misafirler bu toya/törene sünnet olacak erkek çocuk bir at üzerinde ev ev dolaştırılarak törene çağırılır.

Sünnet düğünleri, birçok ayrıntılarıyla evlenme törenlerine benzemektedir. Bazı yörelerde sünnet düğünü için “kına gecesi”(Boratav, 1984: 191) yapılmaktadır. Törene katılan evli ve bekâr kadınların ellerine kına yakılmaktadır. Genel olarak çalgılı eğlenceler düzenlenmektedir.

Anadolu'da yapılan sünnet düğünleri özellikle aşiret ve akraba ilişkilerinin yoğun olarak yaşandığı bölgelerde yoğun bir katılımcı ile gerçekleşmektedir. Düğüne davet edilecek kişilerin yakınlık derecesine göre verilen hediyelerin şekli ve maddî yükü artmaktadır. Sünnet düğünü için bastırılan davetiyelerde daha önceden sadece dedenin ve babanın adı yazıldığı bilinmektedir. Ancak değişen görüşler ve koşullar sayesinde günümüzde sünnet davetiyelerinde annenin, dedelerin, anneannenin ve babaannenin adlarının da yazıldığı görülmektedir.

Sünnet düğünlerinde davetiyeler genelde 10-15 yaşlarındaki erkek çocuklar tarafından dağıtılmaktadır. Davetliler bu çocuklara hediyeler verir. Bu törenle ilişkili olarak şu ifadeler kullanılmaktadır:

²¹<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 23.04.2020).

1. Azıcık ucundan.
2. Acımayacak.
3. Acımadı ki erkek oldu.
4. Erkekliğe ilk adım.

Hazırlanan sünnet davetiyeleri genellikle süslenmiş bir düğün arabası ve sünnet çocuğu figüründe olup mizahi yönü baskın olmaktadır.

Fotoğraf 145: 6 Haziran 2019.

Fotoğraf 146: 23 Nisan 2020.

Fotoğraf 147: 23 Nisan 2020.

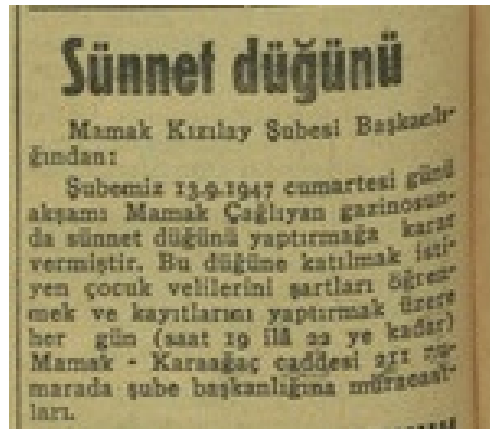
2.6.1. Sünnet İlanları

Kitle iletişim araçlarının kısıtlı olduğu dönemlerde sünnet düğünlerinin duyurulduğu gazete ilanları bulunmaktadır. Bu ilanların başlıkları aşağıdaki gibidir:

1. “Sünnet Düğünü, Bir Sünnet Düğünü, Büyük Sünnet Düğünü” Başlıklı İlanlar.
2. “ ‘...’ Sünnet Oldu” Başlıklı İlanlar.
3. Toplu Sünnet Düğünü Başlıklı İlanlar.

2.6.1.1. “Sünnet Düğünü, Bir Sünnet Düğünü, Büyük Sünnet Düğünü” Başlıklı İlanlar

Fotoğraf 148: 7 Eylül 1947 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 149: 4 Ağustos 1948 Ulus gazetesi.

Fotoğraf 150: 20 Ağustos 1948 İktam gazetesi.

2.6.1.2. “ ‘...’ Sünnet Oldu” Başlıklı İlanlar

Fotoğraf 151: 19 Haziran 1955 Yeni Konya gazetesi.

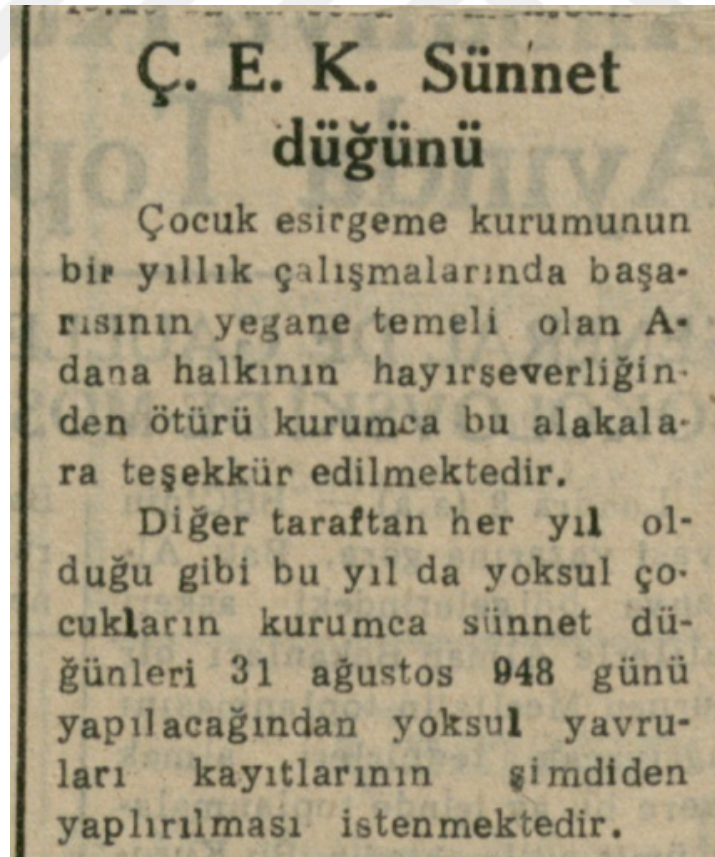

Fotoğraf 152: 22 Haziran 1955 Yeni Konya gazetesi.

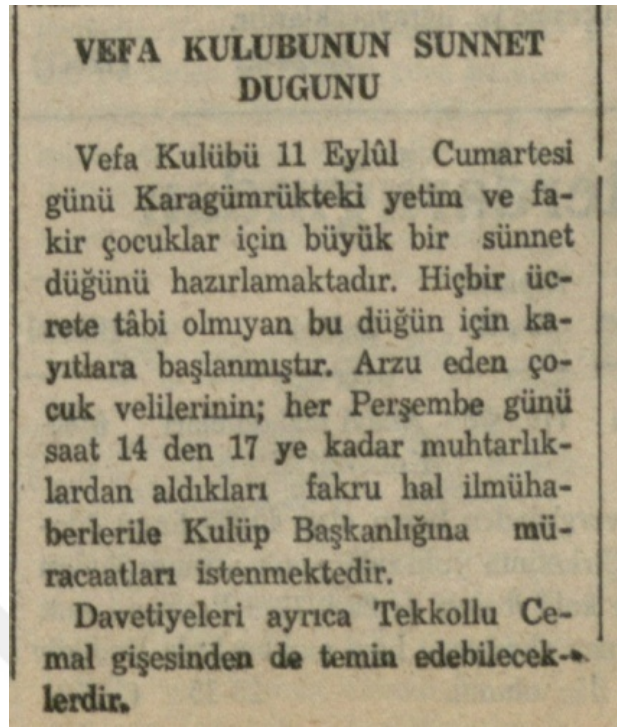

2.6.1.3. Toplu Sünnet Düğünü Başlıklı İlanlar

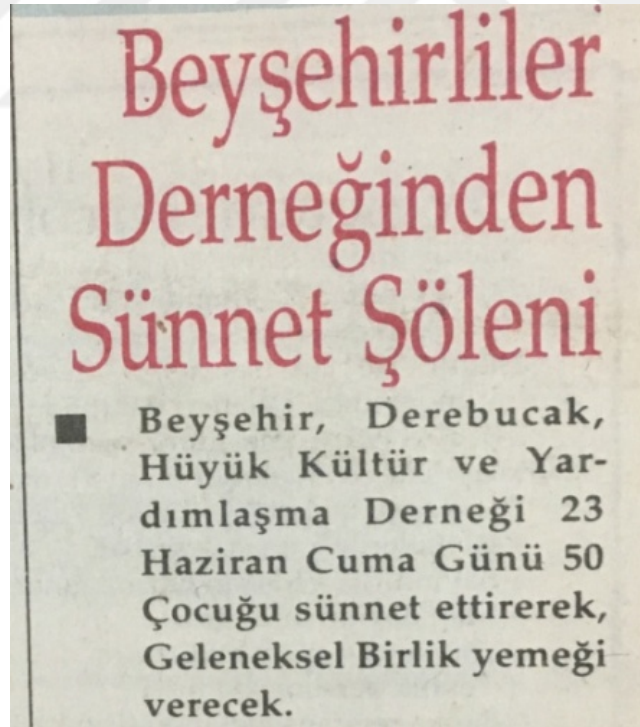
Fotoğraf 153: 9 Haziran 1948 Türksözü gazetesi.

Fotoğraf 154: 25 Ağustos 1948 İkdam gazetesi.

Fotoğraf 155: 23 Haziran 1995 Yeni Konya gazetesi.

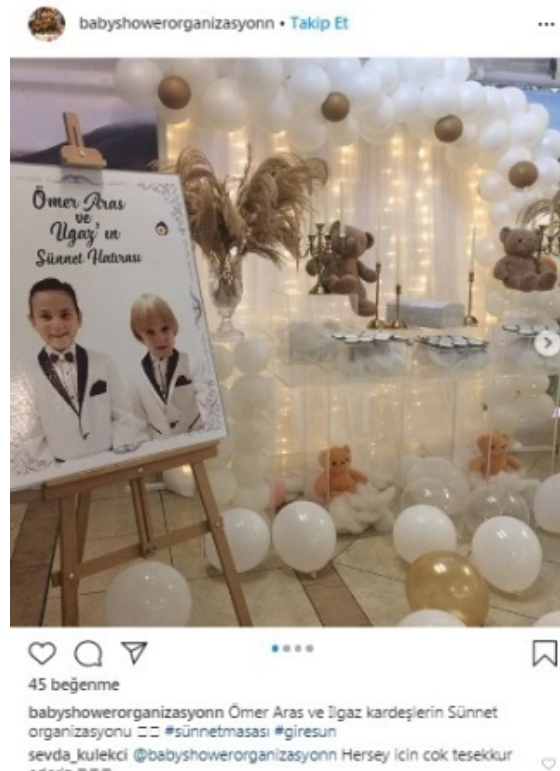
Günümüzde gazete ilanı görünümünde olan sünnnet davetiyeleri de dağıtılmaktadır. Sünnnet düğünleri için çıkartılan okuntucular bugün yerini dijital ve basılı davetiyeye bırakmıştır. Matbaa'da hazırlanan davetiyelerin üzerine araba ve erkek çocuk karikatürleri, düğünü yapılacak çocuğun ailesi veya kardeşleriyle çekilmiş fotoğrafları kullanılmaktadır. Son dönemlerde yeni doğan erkek bebeklerinde dünyaya geldikten hemen sonra sünnnet edildiği

bilinmektedir. Zaman içerisinde erkeklige geçiş adım yaşının da böylelikle deėiştėđi gözlemlenmektedir.

Fotoğraf 156: 5 Ağustos 2019.

Fotoğraf 157: 24 Nisan 2020.

2.7. Askerlik

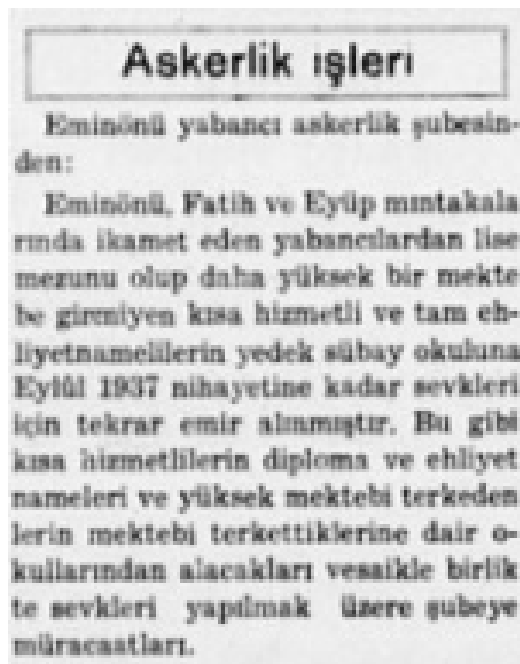
Bireyin hayatında önemli geçiş dönemlerinden biri olan askerlik, asker alma şubesinden gelen çağrı ile başlamaktadır. Askere gidecek bir insanı mutlu göndermek için yapılan çeşitli uygulamalar ve davetler bulunmaktadır. Asker adayı akrabaları ve dostları tarafından yemeğe davet edilmektedir. Yemeğe davet eden ev sahipleri askere gidecek kişiye çorap, atlet vb. hediyeler vermekte ve dilerse bir miktar da para vermektedir. Askere gidecek kişi akrabaları ile görüşür ve helallik ister. Fiziksel olarak görüşmediği kişilerle ise telefonda görüşerek vedalaşmaktadır. Bu görüşmeler sırasında askere gidecek kişi günü ve saati belirterek kendisini yolculamaları için yakınlarını davet eder.

Asker olacak kişi için uygulanan diğer bir gelenek ise “asker çetneviri” adı verilen bir törendir. Bu tören aynı zamanda evlenecek erkek için de yapılmaktadır. Bu eğlence gecesine askerin yakınları ve genç arkadaşları davet edilmektedir. Kuruyemiş ve içeceklerin bulunduğu bir ortamda müzik çalınır, oyunlar oynanır ve “asker kınası” adı verilen ritüel ile askere kına yakılır. Malatya’da askerden dönen genç için “asker mevlidi” (Doğan, 1988: 131) yapıldığı ve bu davete genellikle erkeklerin davet edildiği kaydedilmiştir.

2.7.1. Asker İlanları

Dönemin şartları gereği 20 yaşını doldurmuş erkekler askere gideceklerini gazete ilanlarından öğrenmektedir. Bu ilanlar; “Askerlik İşleri” başlığı altında “Yoklamaya Davet”, “Davet Ediliyorlar”, “ ‘...’ Doğumlular Muayene Ediliyorlar”, “ ‘...’ Doğumlular İçin Çağrı”, “Davet”, “Şubeye Davet” vb. başlıklar altında görülmektedir.

Fotoğraf 158: 27 Eylül 1937 Tan gazetesi.

Fotoğraf 159: 5 Haziran 1940 Tan gazetesi.

ASKERLİK İŞLERİ :

Yoklamaya Davet

Bakırköy Askerlik Şubesi'nden:

1 — Şubemizde kayıtlı yedek subay ve askeri memurların senelik yoklamalarına Haziran bîdayetinde başlanacak ve sonunda nihayet verilecektir.

2 — İstanbulda bulunanların bîdayet yoklamalarını yaptırmaları, hariçte olanların taahhütlü mektup yollamaları icap etmektedir.

3 — Haziran nihayetine kadar yoklama için müracaat etmemiş olanlar hakkında 1076 No. lu kanuna tevfikân 50 lira para cezası hükmedilecektir.

4 — Yoklamalarda nüfus hüviyet kâğıdını, askeri hizmet vesikası (varsa) ahvali sıhhiye raporu, sıhhi subayların da ayrıca diploma ve ihtisas vesikaları, bazubentleri görüleceğinden, birlikte getirilecektir.

5 — Her yedek subay ve memurun işi ile memuriyetini, mühendis, kimyager, ve doktorların ihtisaslarını gösteren tasdikli vesaik te istenecektir.

Mektupla yoklamalarını yaptırmaklar, bu vesaiki de gönderecektir. Zeyahut bulunduğu mahallin şubesine bu tarzda bir dilekçe ile de müracaat edebilecektir.

Fatih Askerlik Şubesi'nden:

Şubemiz mintakasında oturanların muhtelif gedikli erbaş okullarına armeğe istekli ve kanunda yazılı şartları haiz ve on sekiz yaşını tamamlamış bulunanların kayıt ve kabul işlemleri yapılmak üzere 7 Haziran 1940 tarihine kadar şubemize müracaatları ilân olunur.

Fotoğraf 160: 26 Ocak 1942 Tan gazetesi.

Askerlik İşleri

Davet Ediliyorlar

1. — Yerli Beyoğlu, Yabancı Beyoğlu, Taksim, Beşiktaş, Sarıyer, Eyüp, Bakırköy, Fatih, Şehremini, Yerli Eminönü, Yabancı Eminönü, Şubelerinde kayıtlı 330 ve 331 doğumlu ühtiyat erastın Piyade, Jandarma, Orman Koruma, Gümrük, Suvari, Topçu, İstihkâm, İşçilik, Muhabere, Nakliye, Sıhhiye, Mızıkâ, ve bu doğumluların acemileri ile gayri müsâlimler (sakatlar hariç) talim ve terbiye maksadıyla silâh altına çağrılmışlardır. Şubelerde toplanma günü 26/1/1942 pazartesi günü saat 9 dur. Tayin olunan toplanma gününden sonra gelecekler hakkında Askerlik Kanununun 90 ve 86 nci maddeleri hükmünün tatbik olunacağı ilân olunur.

Sahip ve Neşriyat Müdürü: Halil Lâtfi Dördüncü, Gazetecilik ve Neşriyat T. L. S. TAN matbaası

Fotoğraf 161: 29 Ocak 1942 Tan gazetesi.

338 Doğumular Muayene Ediliyor

1 — 338 doğumuların ilk ve son yoklama larına 29/1/1942 gününden itibaren başlanacak ve şubat nihayetinde bu yoklamalara son verilecektir. 337 doğumularla muameleye tâbi tutularak ertesi seneye terkedilenler de 338 doğumularla birlikte muamele yaptırılacaktır.

2 — Beşiktaş, Fatih, Beyoğlu, Eminönü, Taksim, Şehremini, Eyüp şubeleri muntakalarında ikamet eden yabancılar; polisten alacakları ikamet senedi ile, Beyoğlu semtinde oturanlar yabancı Beyoğlu şubesine, İstanbul tarafından oturanlar da yabancı Eminönü şubesine müracaat edeceklerdir.

3 — Hakkıköy ve Sarıyer şubeleri muntakalarındaki yerli ve yabancıların da bu şubelere müracaat etmeleri lazımdır.

4 — Bu müddet zarfında yoklamaya gelmeyenler hakkında askerlik kanununun cerra maddesi tatbik edilecektir.

5 — İşbu ilânın tebliğ makamına kaim olduğu ilân olunur.

Fotoğraf 162: 5 Eylül 1943 Tan gazetesi.

DAVET

Fatih Askerlik Dairesi Başkanlığından:

341 Doğumularla muamele gören ve askerliklerine karar verilmiş olan (341-tiler hariç) bütün kısa hizmetli olup ta tam ehliyetnameli kâmilân hazır-lık kıt'asının Eylül devresine iştirak etmek üzere celp ve sevk edileceklerdir. İlgülerin Şubelerine baş vurmaları gerektir.

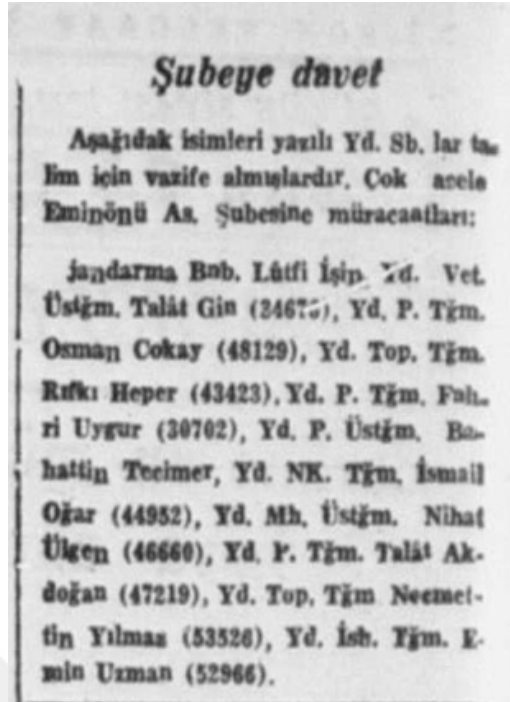
Üsküdar askerli' dai-resi başkanlığından:

341 doğumlu ve bu doğumularla askerliğine karar verilen tam ehliyet-ameli kısa hizmetlilerin Eylül devresi hazırlık kıt'asına sevk edilecekleri ilân edilmiştir. Yalnız 341 doğumularla as-kerliğine karar verilen diğer doğumlu-lar sevk edilecek. 341 doğumular sev-kedilmeyeceklerdir. Tashihen ilân olu-nur.

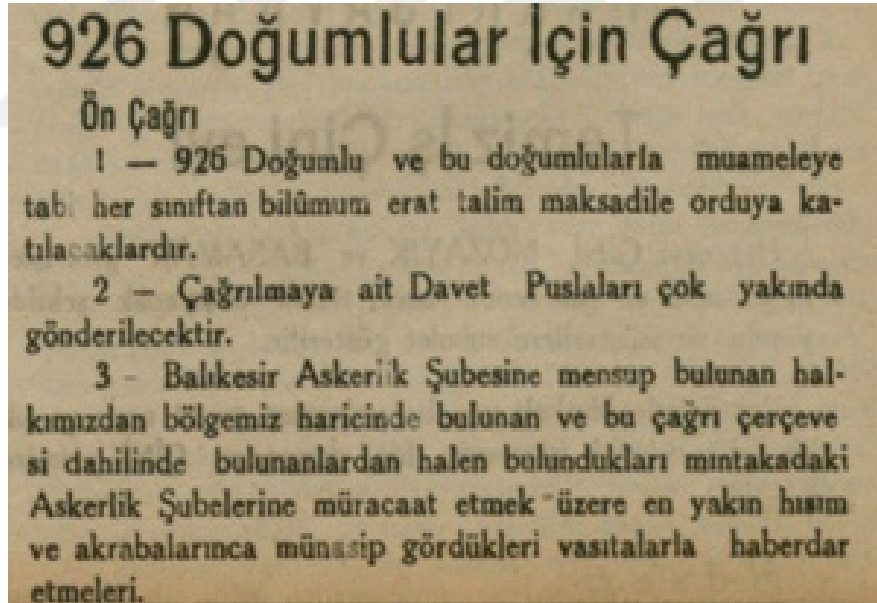
Beyoğ'u askerlik şu-besinden :

341 doğumularla muamele gören ve askerliklerine karar verilmiş olan (341-tiler hariç) bütün kısa hizmetli tam ehliyetnameli hazırılık kıt'asının Ey-lül devresine iştirak etmek üzere celp ve sevk edileceklerdir. İlgülerinin şu-beye baş vurmaları.

Fotoğraf 163: 30 Nisan 1944 Son Telgraf gazetesi.

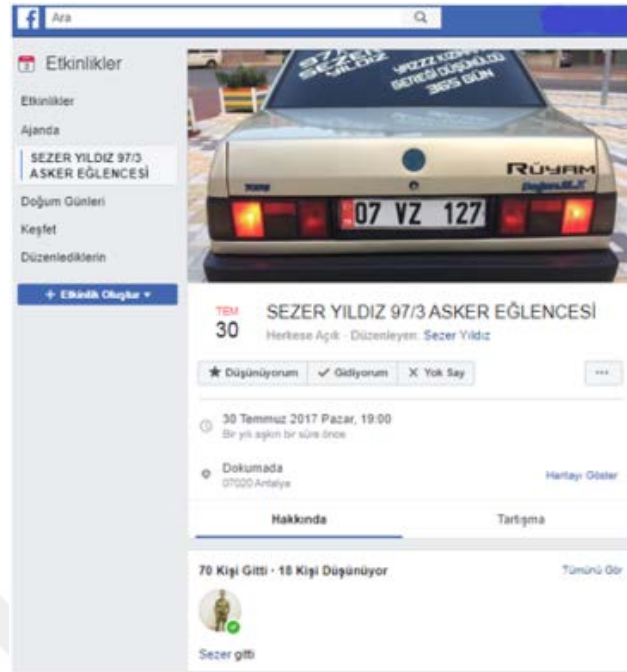

Fotoğraf 164: 29 Nisan 1949 Türk Dili gazetesi.

Günümüzde ise askere gidecek bazı gençler, Facebook vb. internet sayfalarından arkadaşlarına ulaşarak yapacakları asker eğlencesine davet etmektedir.

Fotoğraf 165: 30 Temmuz 2017.

Mehmet Melih Kurumahmutoğlu, “Ben atalarımızın bize mirası olan bu vatan topraklarında doğdum ve büyüdüm. Vatan beni asli görevime çağırdı. Ben asker oldum. 1 Şubat 2020’de vatanımızın emanet olduğu Mehmetçiklerden biri de ben olacağım. Bu göreve layık olduğum için çok mutlu ve gururluyum” sözleri ile askere gideceğini gazeteye ilan vererek halka duyurmuştur.

Fotoğraf 166: 29 Ocak 2020 Gazete Arena.

SONUÇ

Geçmişten günümüze kadar yapılan davetler toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel alışkanlıklarına göre farklılıklar göstermiştir. Türk toplumlarında yapılan organizasyonlar kadar davet ve davet edilmenin önemi büyüktür. Davet türleri yapılan etkinliklerin özelliklerine, kişilerin finansal kaynaklarına ve sosyo-kültürel yapılarına göre şekillenmiştir. Bu çalışmada geçiş dönemlerinde yapılan davetler ve bu davetiye türleri incelenmiştir. Bu aşamada bayrak ve okuntu kavramları ön planda olmuştur. Özellikle bayrak doğum, cenaze ve düğün daveti için önem arz etmektedir. Davetleri yapan kişiler ve kullanılan nesneler farklılık göstermiştir. Özellikle kadınların kadınları, erkeklerin de erkekleri davet ettiği; genelde küçük bir çocuğun bu davet sırasında bulunduğu görülmüştür.

Çalışmada geçiş dönemleri ile ilgili gazete ilanları taranmıştır. Ankara Millî Kütüphane’de YHT (Yeni Harfli Türkçe) olan 27 süreli yayın içerisinde tirajı yüksek ve yayın süresi uzun olangazeteler tercih edilmiştir. Seçilen gazetelerden doğum, düğün, ölüm, sünnet, mevlid ve evlilik teklifleri içerikli davetler tespit edilmiştir. Bu gazeteler; Akşam (1929-1982), Büyük Doğu (1943-1978), Cumhuriyet (1924-1983), Doğu-Büyük Ülkü (1942-1945), Hâkimiyet-i Millîye (1920-1934), Hergün (1947-1980), İkdâm “Gece Postası” (1929-1964), Kurun (1934-1938), Milliyet (1929-1970), Sanat ve Edebiyat (1947), Son Posta (1931-1953), Son Telgraf (?), Tan (1935-1957), Tanın (1943-1946), Tasvir-i Efkar (?), Türk Dili (1928-1975), Türk Sözü (1934-1963), Türk Yolu (1934-1970), Ulus (1934-1971), Vakit (1929-1966), Vatan (1940-1986), Yedigün (1933-1946), Yeni Adam (1934-1979), Yeni Gazete (1948), Yeni Sabah (1938-2000), Yeni Yurt (1937-1941) ve Zonguldak (1935-1954) olarak belirlenmiş ve bu gazeteler taranmıştır.

Konya Selçuk Üniversitesi Erol Güngör Kütüphanesi’nde tirajı yüksek ve son 60 yılı içeren 6 adet gazete ve 1 adet dergi taranmıştır. Bu eserler; Cumhuriyet (1969), Tercüman (1980), Türkiye (1997), Yeni Konya (1980-1995), Medeniyet (1957-1960) ve Hayat Dergisi (1959-1965) olarak belirlenmiştir.

Davet bir kimseyi çağırma, o kişinin gelmesinin istenmesidir. Tarihte ve günümüzde de halkın davet edilmeden bir düğüne, mevlide, sosyal içerikli toplantılara gitmesi uygun görülmemektedir. Bu davranış kalıplarının oluşturduğu öğretiler; “Çağrıldığın yere erinme, çağrılmadığın yere görünme, Çağrıldığın yere gitmeye ar etme, çağrılmadığın yere gidip yerini dar etme, Davetsiz/teklifsiz misafir mindersiz oturur” şeklinde kalıplaşmış söz öbeklerine yansımıştır.

Davet edilmemek toplumda dışlanma olarak bilinmektedir. Bir faaliyete çağrılmayan kişi tarafından düğün sahiplerine “Kızı/Oğlanı everdin ama bizi davet etmedin” gibi sitemkâr ifadeler kullanılmaktadır. Davet, toplumsal yapıda gruba aitlik ve dışlanma sınırında duran bir eylemi ifade etmektedir. Düzenlenen etkinliğe davet edilmeyen kişinin statüsü sarsılır ve kendisini yok sayılmış hisseder. Dolayısıyla gerek kişisel gerek toplumsal açıdan ve gelenek-göreneklerin yaşatılmasında davet etme eylemi önem arz etmektedir.

Davet işini yapan kişinin düğüne davet esnasında birini unutması ya da işini tam manasıyla yapamaması tarafların arasını açabilmektedir. “Düğünü davetçi mekruhlar” atasözünden de anlaşılacağı üzere davetçi kişiler düğün için önemli bir konumdadır. Getirip götürdükleri sözler dikkate değerdir. Bu yüzden kullandıkları kelimelerde karşı tarafa yanlış anlam aksettirme gibi durumlar olmamalıdır.

Dede Korkut metinlerinde toy ve düğün gibi etkinliklerde haber verme aracı olarak “ok” kullanılmıştır. Günümüzde sünnet, nişan, kına gecesi, düğün, asker uğurlaması, şenlik, festival vb. çok çeşitli “kutlama” etkinliklerinin duyurulmasında davetiye önemli bir araç olmaktadır. Davetiyenin temel işlevi, düzenlenen etkinliğin duyurulması ve davet edilen kişilerin bilgilendirilmesidir.

2000’li yıllarda ise dijital çağın etkisiyle ve kolay ulaşılmasıyla sosyal medyada doğum, evlilik, ölüm vb. günlerin davet ve ilanları yer almaktadır. Geçmişin gazete ilanları yerini günümüzün sosyal medya mecralarına bırakmaktadır.

Doğum ilanları gazetelerde “Doğum” başlığı altında verilmiştir. Bu haberlerde çocukların ve anne-babalarının isimleri kullanılmıştır. Metin içinde ebeveynlerin sosyal ve meslekî statülerinin bilgisi verilmiştir. Doğan çocuklar için “Mutlu Bir Ömrü Olsun, Yaşı Uzun Olsun, Sağlıkla Büyüsün” gibi temenniler yer almıştır.

Son yıllarda doğum ilanlarına geniş yerler ayrıldığı ve ilanın içinde bebek resimlerine yer verildiği görülmüştür. Günümüzde organizasyon şirketleri “yeni doğan konsepti, baby shower, smash cake, diş hediği” vb. adlarla faaliyetler göstermektedir. Doğum öncesi ve sonrası yapılacak olan süslemeler, misafirlere verilecek hediyeler hazırlanmaktadır. Etkinliğin sahipleri sosyal medya kullanıcılarına bu doğumu duyurmakta ve geleneği dijital ortamlara taşıyarak yaşatmaktadır.

Erkek çocukları için önem arz eden sünnet, aileleri için de mutluluk verici bir durumdur. Bu eylem gazete ilanlarında “Sünnet Oldu, Bir Sünnet Düğünü” şeklinde duyurulmuştur. Ailelerin siyasî görüşlerini yansıtan, mesleklerini belirten davetiyeler hazırlanmaktadır. Belediyeler tarafından düzenlenen toplu sünnet törenleri gazetelerde ilan edilmiş ve herkesin katılımı sağlanmıştır.

Kız isteme, nişan ve düğün formunda olan ilanlarda kişilerin fotoğrafları kullanılmıştır. Çerez ve kumaş aracılığıyla yapılan davetlerin yerini zaman içinde gazeteler ve dijital dünya almıştır. Bu aşamada basılmış davetiyeler yerini her zaman korumuştur.

Gazetelerdeki nişan ilanlarında nişanlanacak kişilerin isimleri, meslek bilgileri ve fotoğrafları verilmiştir. Metinlerde “Nişanlandık, Mutluyuz” gibi ifadeler yer almış, nişan tarihi verilmiştir. Bu durum sosyal medya ile form değiştirmiştir. “Nişan Duyurusu” şeklinde haber metinleri, düğün ve nişan etkinlikleri oluşturulmuştur.

Davetliler bu haberlerle “Gidiyorum, Gitmiyorum, Belki” ifadeleri ile görüşlerini beyan etmiştir. Bu uygulama aynı zamanda yaklaşan tarihleri de kullanıcılara hatırlatmaktadır. Nişan ve düğün davetiyelerinin ortak özelliklerinde; çiftin ve ailelerinin isimleri, yer ve tarih bilgisinin verilmesi olmuştur.

1927 yılında Büyük Gazete’de verilen ilanda evlenmek isteyen kişilerin meslekleri, yaşı ve nasıl bir insanla evlenmek istedikleri yazılmıştır. 1944 yılında İkdam gazetesi “Gece Postası” ekinde özellikle “Halk Sütunu” başlığında evlenmek isteyenler için mesaj bölümü oluşturulmuştur.

2000’li yıllarda bu istek “Kısmetimi Arıyorum”, “Evlenmek İstiyorum” şekline dönüşmüştür. Basılı davetiyelerde kullanılan ifadeler “Evleniyoruz Mutluyuz”, “Mesut Bir Evlilik”, “Evleniyor”, “Mesut Bir Nikâh” ve “Sizleri de Görmekten Mutluluk Duyarız” gibi ifadelere yer verilmiştir.

Bu davetiyelerde evlenecek çiftlerin ve aile büyüklerinin isimleri bulunmaktadır. Zarflarda ise pembe, beyaz ve kahverengi renkler kullanılmıştır. İnternet kullanımının artmasıyla birlikte bu davetiyeler mail, sms ve görüntü olarak daha çok kişiyle paylaşılmıştır. Bugün evlilik sitelerinin sayısı artmıştır. Örneğin “muslumlıfe” adlı sitede dini referanslar ölçüt olarak kullanılmıştır. Genellikle insanların dikkatini çekmek ve güven sağlamak adına “Evlilik Sitesi”, “Yalnızlığın Âlemi Yok” ve “Türkiye’nin En iyi Evlilik Sitesi” gibi ifadelere yer verilmiştir.

Ölüm davetlerinde gazetelerde verilen ilanlar önemli isimleri kapsayan nitelikte olmuştur. Başlıklarda “Vefat Etti”, “Öldü”, “Kaybımız”, “İrtihal”, “Acıklı Bir Ölüm”, “Acı Kaybımız”, “Cenazeye Davet” ve “Cenaze Merasimi” ifadeleri kullanılmıştır.

Taziye için kullanılan haberlerde “Başsağlığı” ve “Teşekkür” başlıkları kullanılmıştır. Sosyal medya hesaplarında paylaşılan haberlerde ölüm sebebi de yazılmıştır. Örneğin 23 Nisan 2020 tarihinde Covid-19 virüsünden dolayı vefat eden Prof. Dr. Sedat Tellioglu’nun haberi sebebiyle birlikte verilmiştir.

Günümüzde toplu mesajlarla duyurulan ölüm haberleri de bulunmaktadır. Bu ilanların yanında gündelik ölüm haberlerinin verildiği yazılar da olmuştur. “Ceset Bulundu” ve “Ölüsü Bulundu” gibi ifadeler kullanılmıştır. Ölen kişi için verilen mevlit törenleri de gazetelerden duyurulmuştur.

Türk sözlü kültüründe okumak geleneğini yazılı kültürde okuntuya/davetiyeye; dijital çağda ise e- davetiyeye, e- postaya ve sosyal medya hesaplarına bırakmıştır. Dijital çağın etkisine rağmen basılı davetiye kültürü geleneksel yapısını günümüzde de korumaktadır.

KAYNAKÇA

- Abbak, M.C. (2019). *Mersin Halkevi ve İçsel Dergisinin Halkbilimi Açısından Değerlendirilmesi*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Aksoy, H. (2007). “Eski Türk Edebiyatı’nda Mevlidler”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, (9): 323-332.
- Aksoy, Ö. A.(1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü- I*. İnkılâp Basımevi, İstanbul.
- Alptekin, A. B. (2009). “Ceyhun’dan Ceyhan’a Evlenme İle İlgili Bazı Kavramlar (Kalın, Saçı, Okuntu, Aşırme, Toy) Üzerine”. *A.Ü Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (39): 307-321.
- Altun, I. (2003). *Kocaeli- Kandıra Türkmenlerinde (Manavlar) Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme- Ölüm)*.Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Artun, E. (1996). “Çukurova Yörüklerinin Gelenek ve Görenekleri”. *I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Yörükler) Sempozyumu Bildirileri*, (1): 35-38-82.
- Atalay, B. (2013). *Divanü Lûgat-it Türk Çevrresi Cilt I-II-III*. TDK Yayınları, Ankara.
- Azatkhan, M. (2019). *Duha Türklerinde Geçiş Dönemleri*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Başçetinçelik, A. (1998). *Adana Halk Kültüründe Doğum-Evlenme-Ölüm*. Altın Koza Yayınları, Adana.
- Bogenbayev, N. ve Calmirza, A. (2014). “Eski Türk Dünya Görüşündeki ‘Kut’ ve ‘Karga’ Kavramları”. *Milli Folklor*, (103): 69-79.
- Boratav, P. N.(1984). *100 Soruda Türk Folkloru (İnanışlar, Töre ve Törenler, Oyunlar)*, Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- Boyraz, Ş. (2009). “Okuntu”dan Davetiye Bir Dönüşümün Anatomisi”. *Milli Folklor*, (84):87-96.
- Bülbül, D. (2006). *Düziçi’nde Geçiş Dönemleri (Doğum- Evlenme- Ölüm)*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Çınar, Z. (2019). *Geçiş Dönemlerinde Mutfak Kültürü ve Yöresel Mutfak Uygulamaları: Ege Bölgesi’nde Nitel Çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Dilçin, C. (2018).*Yeni Tarama Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu, Ankara.
- Doğan, İ.(1988). “Malatya’da Ölümle İlgili Âdetler İnanışlar”. *III. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu Bildirisi*, İnönü Üniversitesi, Malatya, 102-109.

- Doğaner, A. (2006). *Osmaniye Yöresinde Yaşayan Ulaşlı Türkmenlerinin Geçiş Törenleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Duman, A. Z.(2019). *Aydın Yılmaz Tahtacılarında Geçiş Dönemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Uşak.
- Eke, İ. (1948). “Köy Tetkik Notları: Düğün ve Eğlenceler, Âdetler ve Ananeler”. *Konya Dergisi*, Ağustos-Eylül, 12(116-117): 46-47.
- Eker - Ögüt, G. (1999). “Türk Kültürü İçinde Kıbrıs Düğün Geleneğinin Değerlendirilmesi”. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, (1): 35-46.
- Eliade, M.(1999). *Şamanizm*. (Çev. İsmet Birkan). İmge Kitabevi, Ankara.
- Erdem, M. (2000). *Kırgız Türkleri Sosyal Antropoloji Araştırmaları*. ASAM, Ankara.
- Ergin, M.(2008). *Dede Korkut Kitabı-I*. Türk Dil Kurumu, Ankara.
- Ergun, M. (2014). “Düğün Kavgalarının Mitolojik Kökenleri”. *Milli Folklor*,(101): 63.
- Erk, Z. (1975/5), “Kuşçu Köyünde Evlenme Adetleri”. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 16 (310): 7320–7322.
- Eröz, M. (1977). *Türk Kültürü Araştırmaları*. Kutluğ , İstanbul.
- Eröz, M. (1996). *Milli Kültürümüz ve Meselelerimiz*.Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Gözyayın. N. (1989). “Anonim Halk Şiiri Üzerine”. *Türk Dili Dergisi*,(III): 445-450.
- Gözcü, N. (2019). *Hemedan Eyaleti Bahar İli Türk Kültüründe Geçiş Dönemleri*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkaleli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkaleli.
- Gülensoy, T.(2011). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü. Etimolojik Sözlük DenemesiI*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Gümüş, İ. (2019). “Bir Kültür Ekonomisi Dönüşüm Serüveni: ‘Okuntu’dan ‘e-davetiye’ye”. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Haziran): 227-241.
- Günay. U.(2008).*Türkiye’de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*. Akçağ, Ankara.
- Hacıb, Y. H. (2016). *Kutadgu Bilig*.(Çev. Ayşegül Çakan).Türkiye İş Bankası Yayınları,Ankara.
- Hamzaoglu, F. (2010). *Epik ve Mitolojik Destanlarda Geçiş Dönemleri, Âdet ve İnanmalar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Han, E.B. (?). *Türklerin Soy Kütüğü (Şecere-i Terakime)*.(Haz. Muharrem Ergin). Tercüman 1001 Temel Eser. Kervan Kitapçılık, Tercüman gazetesi.
- Hayat Dergisi*. (1965), Mayıs, 6 (19):16.

- İnan, A. (2006). *Tarihte ve Bugün Şamanizm Materyaller ve Araştırmalar*. Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Jung, C. G. (2006). *Analitik Psikoloji*. (Çev. Ender Gürol). Panel, İstanbul.
- Kalafat, Y. (2000). *Türk Dünyası Karşılaştırmalı Türkmen Halk İnançları*. ASAM, Ankara.
- Karaaslan, M. (2010). *Kaşkay Türklerinde Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Karahan, F. (2005). "Tür Çözümlemesi Yönünden Düğün Davetiyelerine Yönelik Bir İnceleme". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 22(2): 105-133.
- Karaoğlu, H. (2003), "Pazarcık Yöresi Alevilerinde Ölüm ve Ölü ile ilgili Uygulamalar", *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (2): 37-52.
- Kaska, Ç. (2016). "Mesnevi'de Tebliğ". *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3(2):131-143.
- Kayabaşı, O. A. (2013). *Taşeli Yöresi Geçiş Dönemleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kayalı, N. (2010). *Mersin Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kazan, Ş. (2005). "Burdur'da Ölümle İlgili İnanışlar, Uygulamalar ve Mezar Taşlarının Dili". *I Burdur Sempozyumu*, 1523- 1539.
- Kılıç, M. (2019). *Adıyaman Ağuiçen Alevilerinde İnançlar Törenler ve Geçiş Dönemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Konya Halkevi Aylık Kültür Dergisi*. (1942). Eylül, 7(47): 63.
- Koşay, H. Z. (1944). *Türkiye Düğünleri Üzerine Mukayeseli İnceleme*. Maarif Matbaası, Ankara.
- Köktan, Y. (2008). *Gilan Türk Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri (Doğum- Evlenme- Ölüm)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Köprülü, M. F. (1999). *Edebiyat Araştırmaları*. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Mukhtarkhanova, R. (2019). *Kazakistan'da Geçiş Dönemleriyle İlgili Yaşayan Âdet, İnanış ve Uygulamalar Üzerine Bir Karşılaştırma Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Nuredini, M. (2007). *Makedonya'daki Müslümanlarda Doğum, Evlenme ve Ölüm İle İlgili İnanışlar ve Uygulamalar*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Nutku, Ö.(1994). “Türklerde Düğün Maddesi”. *İslâm Ansiklopedisi*, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara,(2/2)16-18. <https://islamansiklopedisi.org.tr/dugun#1>
- Ong, W. (2003). *Sözlü ve Yazılı Kültür*. (Çev. P.B. Sema). Metis, İstanbul.
- Örnek, S. V. (2000). *Türk Halkbilimi*. Kültür Bakanlığı, Ankara.
- Özdemir, M. (2017). “Selam ile Düğün Çağırma Geleneğinden Davetiye Kültürüne Kültürel Ekonomik Bir İnceleme”. *IX. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi*, 241-261.
- Perçemli, V. (2011). *Gagavuz Türklerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm Âdetleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Seroşevsky, V. L. (2007). *Saka Yakutlar*. (Çev. A. Arif), Selenge, İstanbul.
- Solmaz, N. (2006). “Kaynarca Evlenme Gelenekleri”. *Irmak Kültür-Sanat Dergisi*, (70): 66-74.
- Süslü, M.Y. (1942). “Konya Vilayetinde Türkmenler I”. *Konya Dergisi*, Mayıs, 6(43):33-37.
- Şunguroğlu, İ.(1967). “Davet ve Kına Gecesi”. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, Haziran, 10(215): 4151-4152.
- Tryjarski, E. (2012). *Türkler ve Ölüm*. (Çev. Hafize Er). Pinhan Yayınları, İstanbul.
- Turan, O. (1945). “Eski Türklerde Okun Hukuki Bir Sembol Olarak Kullanılması”. *Belleten*, Temmuz 9(35): 305-318.
- Türbedar, Ö. (2011). *Düzce Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri(Doğum- Evlenme- Ölüm*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Türker, F. Koçoğlu ve Gündoğdu,V. (2016). “Tıva Türklerinde Geçiş Dönemleri Ritüelleri”.*Türkbilig Dergisi*, (32):141- 154.
- Türktaş, M. M. (2019). “Türklerde Ad Verme İle İlgili Bazı Tespitler”. *Türük Dergisi*,(17): 34-44.
- Üçer, M. (2008). “Sivas’ta Düğün Geleneklerinden Okuyucu Gezme”. *Hayat Ağacı Sivas Şehir Kültürü Dergisi*, (11): 92-95.
- Yaran, R.(1994). “Düğün Maddesi”. *İslâm Ansiklopedisi*, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, (1/2)15-16. <https://islamansiklopedisi.org.tr/dugun#2-turklerde-dugun>
- Yıldız, N. (2002). “Kastamonu’nun İlçesi Abana’da Halk Kültürü”. *Erdem Türk Halk Kültürü Dergisi*, Özel Sayısı-III, 13(39): 551-567.
- Yılmaz, R. (2006). “Geyve Folkloru”. *Irmak Kültür Sanat Dergisi*,(61): 38-39.
- Yoloğlu, G. (1999). *Türklerin Aile Merasimi*. (Çev. T. Aljira). AKM, Ankara.
- 25 Aralık 1929, *Aksaray*.
- 24 Ağustos 1932, *Aksaray*.
- 3 Ocak 1934, *Akşam*.
- 21 Mart 1937, *Akşam*.

- 24 Ekim 1940, *Akşam*.
- 19 Mayıs 1932, *Cumhuriyet*.
- 13 Ekim 1934, *Cumhuriyet*.
- 19 Ekim 1934, *Cumhuriyet*.
- 1 Ağustos 1969, *Cumhuriyet*.
- 6 Ağustos 1969, *Cumhuriyet*.
- 15 Ekim 1969, *Cumhuriyet*.
- 17 Ocak 1929, *Hâkimiyeti Milliye*.
- 1 Ocak 2020, *Hürriyet*.
- 2 Ocak 1944, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 3 Şubat 1944, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 7 Mart 1944, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 30 Mart 1944, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 11 Mayıs 1945, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 26 Mayıs 1945, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 19 Haziran 1946, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 28 Haziran 1946, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 17 Ocak 1947, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 20 Ağustos 1948, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 25 Ağustos 1948, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 30 Ağustos 1948, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 5 Eylül 1948, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 6 Eylül 1948, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 13 Eylül 1948, *İkdam* “*Gece Postası*”.
- 19 Ekim 1957, *Medeniyet*.
- 3 Ocak 1929, *Milliyet*.
- 16 Ocak 1946, *Selçuk*.
- 2 Şubat 1946, *Selçuk*.
- 30 Nisan 1944, *Son Telgraf*.
- 7 Temmuz 1947, *Son Telgraf*.
- 22 Nisan 2020, *Sözcü*.
- 27 Eylül 1937, *Tan*.
- 8 Ekim 1939, *Tan*.
- 5 Haziran 1940, *Tan*.

7 Eylül 1940, *Tan*.
 9 Eylül 1940, *Tan*.
 9 Eylül 1940, *Tan*.
 21 Eylül 1940, *Tan*.
 22 Eylül 1940, *Tan*.
 24 Eylül 1940, *Tan*.
 24 Eylül 1940, *Tan*.
 25 Eylül 1940, *Tan*.
 25 Eylül 1940, *Tan*.
 28 Eylül 1940, *Tan*.
 6 Temmuz 1941, *Tan*.
 9 Eylül 1941, *Tan*.
 13 Aralık 1941, *Tan*.
 6 Ocak 1942, *Tan*.
 6 Ocak 1942, *Tan*.
 10 Ocak 1942, *Tan*.
 26 Ocak 1942, *Tan*.
 29 Ocak 1942, *Tan*.
 3 Mart 1942, *Tan*.
 12 Mart 1942, *Tan*.
 16 Nisan 1942, *Tan*.
 6 Temmuz 1942, *Tan*.
 5 Eylül 1943, *Tanın*.
 8 Eylül 1945, *Tanın*.
 2 Ocak 1980, *Tercüman*.
 21 Ocak 1980, *Tercüman*.
 22 Ocak 1980, *Tercüman*.
 1 Aralık 1980, *Tercüman*.
 3 Aralık 1980, *Tercüman*.
 4 Aralık 1980, *Tercüman*.
 17 Aralık 1980, *Tercüman*.
 9 Haziran 1935, *Türk Dili*.
 29 Nisan 1946, *Türk Dili*.
 1 Ocak 1997, *Türkiye*.

- 3 Ocak 1997, *Türkiye*.
 15 Şubat 1997, *Türkiye*.
 15 Şubat 1997, *Türkiye*.
 1 Eylül 1936, *Türk Sözü*.
 9 Haziran 1948, *Türk Sözü*.
 6 Ocak 1943, *Ulus*.
 17 Mart 1943, *Ulus*.
 7 Mart 1944, *Ulus*.
 22 Nisan 1944, *Ulus*.
 12 Mayıs 1944, *Ulus*.
 13 Haziran 1944, *Ulus*.
 13 Haziran 1944, *Ulus*.
 18 Ocak 1946, *Ulus*.
 9 Şubat 1946, *Ulus*.
 7 Eylül 1947, *Ulus*.
 7 Kasım 1947, *Ulus*.
 13 Kasım 1947, *Ulus*.
 4 Ağustos 1948, *Ulus*.
 6 Ağustos 1948, *Ulus*.
 14 Aralık 1948, *Ulus*.
 6 Haziran 1995, *Yeni Konya*.
 19 Haziran 1995, *Yeni Konya*.
 22 Haziran 1995, *Yeni Konya*.
 23 Haziran 1995, *Yeni Konya*.
 10 Kasım 1939, *Yeni Sabah*.

İnternet Kaynakları

- Levi- Stratus, C. (1975), “Tanımı Zor Olan Kardeş- İlimler: Antropoloji, Etnoloji ve Etnografya”. *Diogene*, (Çev. Ü. Meriç). (90): 102-128.
<https://docplayer.biz.tr/47548646-Antropoloji-claude-levi-strauss-dan-ceviren-umid-meric-tanimi-zor-olan-kardes-ilimler-antropoloji-etnoloji-ve-etnografya.html> (Son erişim tarihi: 27.12.2019).
- Erdentuğ, N. (1968), “Türkiye’nin Karadeniz Bölgesinde Evlenme Göreneklere ve Törenleri - II”. *Antropoloji Dergisi*, (4): 231 - 266. [file:///C:/Users/pc/Downloads/18971%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/pc/Downloads/18971%20(1).pdf) (Son erişim tarihi: 02.05.2020).

<https://www.facebook.com/events/225606724259162/> (Son erişim tarihi: 15.09.2013).

<https://www.facebook.com/events/1432797523675615/> (Son erişim tarihi: 19.08.2014).

<https://www.facebook.com/events/962455087229880/> (Son erişim tarihi 01.07.2017).

<https://www.instagram.com/p/B3w4RbFl7Qh0jxGtmR0i9N7LeNcbNTgrXD9wE0/> (Son erişim tarihi 02.11.2019).

<http://www.sircali.com/beta/duyuru/dugun-adem-tugba-varlik/> (Son erişim tarihi 24.04.2020).

http://www.sircali.com/beta/duyurular/kategori/dugunnisan.duyurusu/liste/?tribe_event_display=past&tribe_paged=1 (Son erişim tarihi 24.04.2020).

(<https://www.facebook.com/Seslidugundavetiyesicom>). (Son erişim tarihi: 25.05.2020).

<https://www.instagram.com/p/B4dJtCZpTx6BhsXGENHnRaHXUwqOn0vzSA51c0/?igshid=1ok4olnh0x29z> (Son erişim tarihi: 10.04.2020).

https://www.instagram.com/p/BLwBRL_hDa7/?igshid=umq7a5wnyd2k (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

<https://tr.pinterest.com/pin/603623156282557973/> (Son erişim tarihi: 10.04.2020).

<https://tr.pinterest.com/pin/603623156282557946/> (Son erişim tarihi: 10.04.2020).

<https://www.instagram.com/p/BgViF6bBCp0/?igshid=1nt9w9p8bs1rw> (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

https://www.instagram.com/p/BiyyUXondE_/?utm_source=ig_web_copy_link (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

https://www.instagram.com/p/B1i4LlwBKly/?utm_source=ig_web_copy_link (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

https://www.instagram.com/p/BYQsh2NBkGE/?utm_source=ig_web_copy_link (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

<https://www.instagram.com/p/7pGXG1reRL/?igshid=jhuh743e7gfy> (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

<https://medium.com/@creativeideas09/cute-smash-cake-ideas-for-baby-girl-d2b7427a9f87> (Son erişim tarihi: 10.04.2020).

<https://www.pinterest.ca/pin/511369732675079574/> (Son erişim tarihi: 10.04.2020).

<https://twitter.com/bahtiyarim/status/1127656826747727873?lang=bn> (Son erişim tarihi: 22.12.2019).

<http://www.akasyam.com/ilan-ile-evlilik-100-yil-once-de-var-di-1453/> (Son erişim tarihi: 10.04.2020).

<http://www.gecmisgazete.com/haber/gazete-ilani-ile-koca-ariyorlar-10450?tamBoyut> (Son erişim tarihi: 10.04.2020).

<https://www.haberler.com/gazete-ilaniyla-es-ariyor-2-3856068-haberi/>(Son erişim tarihi: 24.04.2020).

http://www.gebzegazetesi.com/gundem/gazete-ilaniyla-es-arayan-vatandas_h10086.html(Son erişim tarihi: 24.04.2020).

<https://www.haberler.com/gazete-ilaniyla-evlenme-teklifi-3-6464371-haberi/>(Son erişim tarihi: 24.04.2020).

https://www.gonuldensevenler.com/?utm_source=google&utm_campaign=brand&gclid=CjwKCAjwqtqj2BRBYEiwAqfzurtKwjYSuAtfVZY8uxo_sWy_Vy0GKZsR1dzZ_OsiP_Bf1vn-5VG7YhoCMF0QAvD_BwE (Son erişim tarihi: 20.05. 2020).

<https://www.muslimlife.eu/tr/musluman-es-ariyorum-sayfa/>(Son erişim tarihi: 20.05.2020).

<http://teknoyo.com/turkiyede-internette-tanisip-evlenen-gencler/>(Son erişim tarihi: 24.05.2020).

<https://www.facebook.com/295557127263112/posts/1312159352269546/>(Son erişim tarihi: 24.04.2020).

<https://www.facebook.com/events/331760663618800/>(Son erişim tarihi: 02.0.2013).

<http://www.gunyuzum.com/Detay/dugun-nisan-duyurusu-seda-oguzhan-7491.html>(Son erişim tarihi: 24.04.2020).

Ergin, M. (2008), “*Son 36 Yılda Yayınlanan Ölüm İlanları Araştırdı*” Hürriyet Gazetesi-Kelebek Eki. (27. 12. 2008) <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/son-36-yilda-yayinlanan-olum-ilanlarini-arastirdi-10655814> (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

<https://www.facebook.com/ALBAYRAKAPART/posts/629266047628961> (Son erişim tarihi: 23.04.2020).

<https://www.alanya.bel.tr/Cenaze-Duyurulari> (Son erişim tarihi: 23.04.2020).

http://www.hurriyetilani.com/mevrit_ilani_ornekleri.html(Son erişim tarihi: 23.04.2020).

http://www.hurriyetilani.com/mevrit_ilani_ornekleri.html(Son erişim tarihi: 23.04.2020).

<https://www.instagram.com/p/BTHYHNFAJrz/?igshid=19fveb4fi6xch> (Son erişim tarihi: 23.04.2020).

https://www.instagram.com/p/B0y4duRhFh0/?utm_source=ig_web_copy_link(Son erişim tarihi: 05.08.2019).

<https://www.instagram.com/p/B2PcfSz1VVJ/> (Son erişim tarihi: 24.04.2020).

<https://www.facebook.com/events/490258077984348/> (Son erişim tarihi: 30.07.2017).

<https://www.mynet.com/boyle-askerlik-sevinci-gorulmedi-samsunlu-genc-gazeteye-ilan-vererek-duyurdu-180104894417> (Son erişim tarihi: 29.01.2020).

<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 23.04.2020).

<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 23.04.2020).

<https://budavetiye.com/urun/art-44971/>(Son erişim tarihi: 23.04.2020).

<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 24.04.2020).

https://www.instagram.com/hawaya_app/ (Son erişim tarihi: 20.05. 2020).

https://www.instagram.com/hawaya_app/ (Son erişim tarihi: 20.05. 2020).

<https://enisan.com.tr/> (Son erişim tarihi: 20.05.2020).

<https://www.siberalem.com/> (Son erişim tarihi: 20.05.2020).

<https://www.instagram.com/sociable.app/> (Son erişim tarihi: 20.05. 2020).

<https://www.instagram.com/sociable.app/> (Son erişim tarihi: 20.05.2020).

<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 20.05.2020).

<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

<https://islamansiklopedisi.org.tr/dugun> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

<https://sozluk.gov.tr/>(Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05. 2020).

<https://sozluk.gov.tr/> (Son erişim tarihi: 25.05.2020).

EK 1: KULLANICILAR İÇİN HAZIRLANAN İZİN DİLEKÇESİ.

15.06.2020

Sayın.....;

Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

Hesap Kullanıcısı

.....

EK 2: İZİN DİLEKÇESİ-1

15.06.2020

Sayın Yeşim Ersalman Ünal;

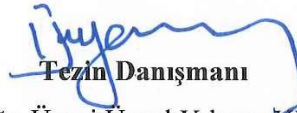
Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Hesap Kullanıcısı

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Unsal Yılmaz YEŞİLDAL

İZİN DİLEKÇESİ-2

15.06.2020

Sayın Yasemin Karabaş Alçıçek;

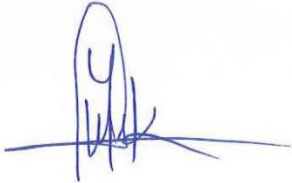
Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Hesap Kullanıcısı

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

İZİN DİLEKÇESİ-3

15.06.2020

Sayın Şerife Öztürk;

Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Hesap Kullanıcısı

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

İZİN DİLEKÇESİ-4

15.06.2020

Sayın Sezer Yıldız;

Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Hesap Kullanıcısı

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

İZİN DİLEKÇESİ-5

15.06.2020

Sayın Pelin Çalışkan Verel;

Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Hesap Kullanıcısı

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

İZİN DİLEKÇESİ-6

15.06.2020

Sayın Mehmet Erkan;

Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Hesap Kullanıcısı

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

İZİN DİLEKÇESİ-7

15.06.2020

Sayın Ezgi Salma Kodalak;

Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı bölümünde “Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan” başlıklı tezi hazırlanmaktadır. Tezde kullanılmak üzere sosyal medyada paylaşılan kişisel verilerinize de başvurulmaktadır. Bu verilere erişim izni talep edilmektedir.

Tezi Hazırlayan

Ceyda DEMİRBAKAN

Hesap Kullanıcısı

Tezin Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Ceyda DEMİRBAKAN
Doğum Yeri Tarihi	İSTANBUL, 30.05.1989
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Ahmet Sani Gezici Lisesi
Lisans Diploması	Hacettepe Üniversitesi
Yüksek Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı
Tez / Dönem Projesi Konusu	Gelenekten Moderniteye Türk Kültüründe Davetiye ve İlan
Yabancı Dil / Diller	İngilizce

BİLİMSEL ÇALIŞMALAR
GÜZEL, M- DEMİRBAKAN, C. (2019). “Halk Edebiyatı Ürünlerini Derlemek İçin Kullanılan Yeni Bir Saha: Instagram”. <i>ODTÜ Geçmişten Bugüne Gelenek: Kültürel Değişme Ulusal Sempozyumu Bildiri Tam Metin Kitabı</i> . 20-21 Nisan 2019, Ankara. (Basım Aşamasında) .
DEMİRBAKAN, C. (2019).“Gençlik Teması ve Bir Çizgi Film Örneği: Mitik Bir Karakter Olan Keloğlan Masalları”. <i>Bir Dinamik Olarak Gençliğimiz” (Kazanımlar-Sorumlar-Çözüm Önerileri) Bildiri Tam Metin Kitabı</i> . 20-21 Nisan 2019, Malatya, s.81-91.
DEMİRBAKAN, C. (2019). “Oğuz Kağan Destanının İslamiyet Öncesi ve İslamî Dönem Varyantlarında Görülen Kadın Tipinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi”. <i>VI. Uluslararası Öğrenci Kongresi Bildiri Kitabı</i> . 03-04 Nisan 2019, Manisa, s.151-1581
DEMİRBAKAN, C. (2018). “Türk Edebiyatında Kadının Anaerkil Dönemden Ataerkil Döneme Geçişte Yaşadığı Statüsel Şiddet”. <i>“Bir İnsanlık Sorunu Olarak Şiddet” Bildiri Tam Metin Kitabı</i> . 28-29 Nisan 2019, Malatya, s.63-75.
DEMİRBAKAN, C. (2018). “Türk Atasözlerinde İdeal İnsan”. <i>YTÜİ. Türk Eğitim Kongresi Bildiri Kitabı</i> .27-28 Aralık 2018, İstanbul.(Yayımlanmamış Bildiri Kitabı).

SERTİFİKA ve EĞİTİM PROGRAMLARI
Bilgisayar Operatörlüğü -İşletmenliği MEB
İş ve Sosyal Hayatta İletişim -ASMEK
Diksiyon -ASMEK

İngilizce –ASMEK	
Grafik Animasyon ve Photoshop -ASMEK	
Türk İşaret Dili –ASMEK	
Pedagojik Formasyon Eğitimi –AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ.	
Yabancılar Türkçe Öğretimi Sertifikası –AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ.	
İŞ DENEYİMİ	
Stajlar	2016-2017 Konyaaltı Anadolu Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği. 2017- 2018 Akdeniz Üniversitesi Türkçe Uygulama ve Araştırma Merkezi.
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	Ortis Organizasyon/Part- Time Operasyon Sorumlusu (2010 – 2012) Prolife Family Wellness & Fitness Club/Halkla İlişkiler (2011-2012) Martı Myra Tatil Köyü/ Misafir Karşılama Hostesi (2013) Diana Seyahat Acentası/Tur Operasyon Personeli (2015) Timeline, Deon ve Myor Organizasyon Firmaları İle Part -Time Operasyon Sorumlusu (2016-2020) Yabancılar Türkçe Öğretimi Özel Ders (2018-)
E-Posta	ceydademirbakan@gmail.com